

204656

Лоик
ВАРАҶИ САНГ

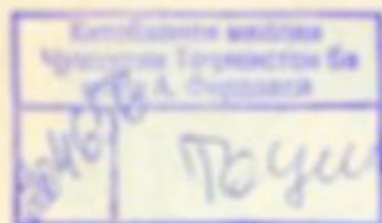

ЛОИҚ

БАРАҚИ САНГ

НАШРИЕТИ «ИРФОН»
ДУШАНБЕ—1980

Рисунки Н. Павлов

1940—41
12 (1941) 13—18 — 19—20

ХОКИ ВАТАН

Тоҷикистон — мазҳари ман,
Сарзамини камзамин,
Ту саросар кӯҳсорӣ,
Ту саросар сангзорӣ,
Чунки фарзандони ту дар тӯли таърихи дароз
Хар-кучо рафтанд,

муште хок бо худ бурдаанд.
Чунки фарзандони ту дар чустучӯи бахти худ
Дар биебонҳои тафсон дур аз ту мурдаанд.

Хар-кучо рафтанд маҳчуру ғариб
Аз фирокат чуфти онҳо нолаю андӯх шуд.
Чумла дар кӯи ғарибӣ хок гаштанд эй дарег,
Орзухошон дар ин ҷо санг басту кӯҳ шуд.

Хар-кучо рафтанд онон
Е ба Макка ё Мадина,
Е ба гурбат,
ё тиҷорат,

Е гуреза аз ҳама тазвиру кина,
Мушти хокатро ба киса ёдгорӣ бурдаанд.
То агар рӯзе бимиранд аз қазо,
Дар ғарибӣ бекасу беошно
Хоки ту бошад нишони охири...

Тоҷикистон!—

Сарзамини камзамин,
Хоки ту ин сон парешон гаштааст,
Бо ҳама хоки ҷаҳон ингуна ҳамсон гаштааст.
Хоки ту
Бо сари пуршӯри Деваштич то Бағдод рафт,
Он сари аз тан чудо,
Аз ту чудо
Бо дод аз бедод рафт.
Хоки ту
Бо сари Рахшона то Юнон расид,
Бо ҳазорон нолаю афғон расид.
Монд дар Табрез бо наъши Камол,
Бо Замин омехт то шуд безавол.

Хоки Ҳиндустон зи Бедил дил гирифт,
Наъши ӯ то ҷовидон манзил гирифт.
Бурд Сино то Ҳамадон хоки ту,
Монд он ҷо мушти хоки поки ту.

Он қадар тоҷик ҷуста булҷачаб
Хонаи иллаҳ ба саҳрои араб
Мурдаву хоки туро бо хеш бурд,
Қолбадро то бад-он сахро супурд.

Хоки ту ин гуна кам шуд, кишварам,
Инчунин аз ашк нам шуд, кишварам.
Ҳар қадар ки хоки ту барбод шуд,
Хоки дигар он қадар обод шуд...

Ин ҷӣ густохӣ? Маро маъзур дор.
Хоки ту кам шуд магар?
Хоки ту кам шуд ба микдору

фарохотар ба арзу тӯл шуд,

Гарчи номат
Ҳамчу мулки кӯхсорон дар ҷаҳон машҳур шуд.

Лек боке нест!

Баҳри он сангат зиёду кӯҳхот

То бисозӣ пайкара бар ёдгори он хама

Мардони пурхасрат,

Ки хокатро парешон кардаанд.

Баҳри он мардон,

Ки номатро дар олам Тоҷикистон кардаанд.

Пайкара чандон тарошӣ, месазад

Баҳри он мардон, ки хокатро кунун зар кардаанд,

Кӯҳхоятро барои арзи меҳру дӯстӣ

Ин замон озод минбар кардаанд...

ТАЪРИХ ГУВОҲ АСТ...

Барои академик Бобоҷон Ғафуров

Таърих гувоҳ аст, ки дар ҳеҷ замоне
Тоҷик ба хоки дигаре аз сари кина
Бо ҳамҳамаю дамдама лашкар накашидаст.
Таърих гувоҳ аст, ки дар арсаи таърих
Тоҷик зи роҳи ҳасаду ҷаҳлу таассуб
Бар фарқи саре найзаю ханҷар накашидаст.

Тоҷик ҳама умр ба ҳар бозии қисмат
Бардошт биомӯхта зи кӯхи ватанаш буд.
Ҳар теша, ки бар синан ҳар санг фуру рафт,
Доғи дили бекиною захми баданаш буд,
Ҳар ҷавшани олуи хуне, ки ба бар дошт,
Ҳам ҷавшани ҷони ватану ҳам кафанаш буд.

Таърих басо дида, ки андар раҳи паймон
Тоҷик даме пеши адӯ сар нафיקандаст.
Ҷон канда басо, лек
З-ояндаи пирӯзи худ уммед нақандаст.

Мурданд басо маслаку ону худоён,
Маҳкум бимурданд басо ҳукмравоён.
Мурданд забонбаста басо уклакушоён,
Бар рағми ҳама ҳилаю тазвиру тааддӣ
Аз оташи сӯғдон
Як шӯъла факат монд фурузон,
Як шӯъла, ки дар ҷашму дили халқ ҳамесӯхт,
Як шӯъла,
ки бар халқ ҷи сон сӯхтан омӯхт.

Ҳар наъл, ки бархӯрд ба ҳар санги кӯҳистон,
Ҳар наъл, ки бар санг заду шӯъла бирӯнд,
Ҳар шӯъла, ки аз теги бароҳехта меҷаст
Дар партави хуршед сари дасти далерон,
Омӯхт ба мардум хунари шӯълавариро,
Бо ҳасм синтезидану пирӯзгариро...

Ҳар шӯълаи сӯзандаи уммеди дили ҳалқ—
Он шӯъла, ки дар ҳар маҳали тираи таърих
Ғаҳ-гоҳ ҳамесӯхт;
Он шӯъла, ки андар дили ҳар санг ниҳон буд,
Он шӯъла, ки дар дидаи ҳар фард аён буд,
Дар чашми Ленин чамъ шуду тоза барафрӯхт.

Гӯе ки ҳама шӯълаи сӯзони парешон
Аз қаъри замонҳо
Дар чашми Ленин чамъ шуду гашт фурузон.
Дар синаи ӯ оташи исёни ҳама ҳалқ,
Ошӯби дили шӯълавару хашми хурӯшон
Чамъ омаду гардид чунон машъали тобон,
К-аз партави он чор сӯи тираи таърих
Равшан шуду чашми дигаре ёфт ҳама ҳалқ,
Бар хеш назар кардаву бишнохт ҳудашро,
Феҳрасти ҳама бешу каму неку бадашро.
Бингашт ба оинаи қасду талаби худ,
Бар чехраи худ, зоти худ, аслу насаби худ...
Бо чашми Ленин бингарӣ аз қуллаи имрӯз
Ҳар гоҳ ба печухами таърихи ниёгон
Бинӣ ба чӣ эъҷоз
Тоҷик ба мулки дигарон роҳ кушодаст,
Чи дур, чи наздик
Сад раҳ ба дили мардуми огоҳ кушодаст.

Алҳақ ҳама медонаду таърих гувоҳ аст
Тоҷик ҳама умр
Дар Мағрибу Машрик

Қардаст мусаххар чи бас иклиму мамолик...
Аммо на ба шамшеру камону сафи лашкар!
Бо санъату бо фитрату бо акли мунаввар,
Бо химмату бо хикмату бо шеъру тарона,
Бо рӯхи ҷавононаю пирӯзгарона...

ОЛИ СОМОН

Маснаде дар ҳалқаи сахронишинон,
Бӯстоне дар миёни шӯразорон,
Гулхане дар моварон кӯрдуд,
Паҳлавоне дар миёни нотавон —

Оли Сомон!

Махзани тилло ба дасти боддастон,
Шонре дар инҳисори худпарастон,
Уфтода ахтаре ногаҳ зи гардун
Дар мухити золимону зулматистон —

Оли Сомон!

Гӯиё

Як нафас тоҷикро Таърих дод оннае
То дар ӯ бинад нишони хештанро,
То дар ӯ ёбад ҷаҳони хештанро,
Лек шодикаф шуду онна ба дасташ фитод,
Хештанро ҳам надиду дигаронро ҳам надид...

Гӯиё

Як нафас тоҷикро Таърих ҷӯе об дод,
То кунад обӣ макони хештанро,
Даштҳои бекарони хештанро,
Лек шодикаф шуду он об аз ҷӯяш гузашт,
То бидид оби варо аъдо ба ҷӯи худ кашид...

Гӯиё тоҷик андар дашти бопахнои Таърих
Ёфт аспи шахлаҷоме,
Хост ҷӯяд манзили номусу номе.
Асп нофармону саркаш...
У савориро намедонист...

Ногах аз сари асп уфтод...
Бесавора, зин кашола,
Асп дар сахрои пурфаръеди Таърих он
кадар сарсон давид,
Шиха зад, афгон кашид,
То ба дасти душманон афтоду ҷон аз даст дод...

Оли Сомон!
Давлати навкисаву навхонагон,
Давлати навдавлату навхоҷагон,
Кӯдаки якрӯзаи Таърихи тоҷик,
Зодрузат ёд бодо,
Ғўрамарго,
ғўрамарго!..

Зи лавҳи гӯрҳо, аз мармари сарди мазористон,
 Зи хоки мурдагони зиндатар аз зиндадаргӯрон,
 Зи нақши ҳар китоба, нақши нохун дар тани зиндон,
 Зи сохилҳои бедаръё, зи даръёҳои бечарён
 Ту моро кофтӣ, устод,
 Ту моро ёфтӣ, устод!

Зи аъмоки фаромӯшхонаҳои тираи таърих,
 Зи хоке, ки шуда омоҷгоҳи тири агёрон,
 Чу абёти парешоне, ки монд аз Рӯдакӣ мерос,
 То моро чамъ овардӣ зи ҳар тазкираю девон,
 Ту моро зинда гардондӣ,
 Ба мо моро шиносондӣ.

Зи исёиҳову шӯришҳо, зи кулли буду нобудаш
 Зи фаръёди таболудаш, зи Фирдавсию Маҳмудаш,
 Зи хунҳое, ки баҳри хунбаҳои ҳамгинунаш рехт,
 Зи андӯхи тараболуду шодии ғамолудаш
 Ту чустӣ сарнавишти халқ,
 Оғози сиришти халқ.

Чу айвони валангоре, ки на бому на девораш,
 Чу девори ҳисоре, ки на синцеву на болораш,
 Ту таърихи хароби халкро тармимҳо карди,
 Шиносондӣ ба бунъёдаш, ба фарҳангаш, ба осораш,
 Ки мо ҳам одамем охир,
 Ва аз ин оламем охир!

Чу гумҷӯе, ки мечӯяд пай гумгаштагонашро,
 Чу танҳое, ки мечӯяд зи дунё дӯстонашро,

Нишони мардумон чустӣ ту аз шаш чиххати таърих,
Барои ҳочати имрӯз ганҷи бостонашро,
Ки бе дирӯз ҳоло нест,
Ки бе имрӯз фардо нест...

Зи юмни Инкилобу аз нафасҳои равонбахшаш
Ту як-як мурдаҳоро берун овардӣ зи ғӯристон,
Ба андар тоҷҳои ҳар кадоме тоҷ бинҳодӣ,
Ҳидоят кардӣ онҳоро барои хидмати даврон,
Ба онҳо ҷон ато кардӣ.
Сари минбар баровардӣ.

Зи маснадхову манзархо,
Зи чанги рохи кишвархо,
Зи авроки баёзу харфи нохонои дафтархо,
Зи сархое, ки рӯи дорхо ҳам буда сарафроз,
Зи хар доре,
 ки бишкаста зи бори фитрати сархо,
Ту चुстӣ номи тоҷикон,
Муроду коми тоҷикон.

Туро чун химматеву фитрати олампахоѐ буд,
Ба чашмандози ту пайдо чахони мурғу мохӣ буд,
Хама печухами таърихро бо сар гузашти ту,
Ки аз мардонагии халқ осораш гувоҳе буд,
Шудӣ худ ҳайкале дигар,
Ба мардум машъале дигар.

Чу зери парчами Октябр аз зиндон раҳо гаштӣ,
Хаёлам, нуру фазлу шеър аз зиндон раҳо гардид.
Ба дунё омадӣ чилсола шогирде, к-аз устоиш
Забони мо ба даъватҳои даврон ҳамсадо гардид.
Садояшро ҷаҳон бишнид,
Ҷаҳони бекарон бишнид.

Ту худ як инкилобе дар шуури мардумон будӣ,
Ту худ як изтиробе дар ниҳоди ину он будӣ,
Ба рағми он ҳама кӯрони таърихи наҷиби мо
Ту чун мушти гирехбаста, чу тири дар камон будӣ.
Ту аз мо сохтӣ моро,
Зи мо бишнохтӣ моро.

Бас аз хокистари хомӯш оташхо фурузондӣ,
Шарарҳое басо аз сангҳои сард рӯендӣ,
Сари гӯри ниёгон машъала афрухтӣ аз меҳр,
Аз ин ру ҳамчу машъал дар сари дасти замон
мондӣ!

...Чунин андар ҷаҳони гирдгардон,
Чунин андар ҷаҳони рӯҳи озодон
Бузургонро бузургон зинда медоранд,
Бузургонро бузургони дигар поянда медоранд...

ҶИТӢАИ ШЕӢР

Ба устод Мирзо Турсунзода

Диле дорӣ, ки дар ӯ Осиё гунчад.
Дар ӯ шӯру қиёми осиён гунчад.
Дар ӯ занҷирҳо бигсаа аз дасти ғуломон.
Дар ӯ ишкелҳо бишкаста дар пой асирон,
Дар ӯ яксон шуда зиндону маҳбасҳо,
Дар ӯ ҷо нест бар малъуну нокасҳо.

Варо ишк ошён хонда,
Дар ӯ сулҳ ошён монда
Ба монанди парасту дар баҳорон.

Дар ӯ рашку хусумат нест,
Дар ӯ гарде хушунат нест.
Дар ӯ аз ганҷҳои ҷовидона
Ба ҷуз ганчи суҳан,
ганчи муҳаббат нест.
Хушоянд он қадар буда,
Ки мӯҳтоҷи хушомад нест...

Дар ӯ Варзоб мечӯшад,
Дар ӯ Волга мисоли набзи Ленин мезанад туғён,
Дар ӯ Нил ҳамчу озодипарастон мекунад исьён—
Ҷу медонам, ки маҷрои ҳама даръёст
даръён дили шоир,
Ҷу медонам, ки дунён ҳама савдост
дунён дили шоир,
Намедонам ҷӣ ҷои нисбат аст,
аммо

Накӯ донам, ки ҳар як шоири шӯрида
 бо ҳар қитъаи шеъраш
 ба ҳукми қитъаи дунёест,
Ки то боқист, истиклол меҳаҳад.
Накӯ донам, ки шоир восили ҳол асту истикбол,
Агар ҳар қитъа шеъраш бо забони ҳол фармояд,
 ки истикбол меҳаҳад.

Ту дар ҳар ҳолат, эй устод,
 бо ҳар қитъаи шеърат
Кушодӣ роҳ бар ҳар қитъаи олам,
Бубахшидӣ паи бехбудии дунё,
 паи дилёбии одам
 сурудатро!
 Вучудатро!
Кунун рӯди Қаротог за миёни кӯҳсорон
 рӯ ба сӯи баҳрҳо ҷорист

Кунун ӯ ошно гашта ба укҷенусу дарьёҳо,
Варо дарьёи назми ту, каломи ту,
Варо иқдоми ту, роҳу мароми ту
Ба дарьёҳои олам роҳ бикшодаст,
Ки бо ҳар қатрааш ҳар гаҳ, ки бо баҳре биомезад,
Бигӯяд бо забони ту,
 ки ӯ аз Шарқи озод аст!

ШЕЪРИ НАВ

Ба Муъмин Каноат

Шеъри нав бархост ҳамчун одами нав,
Ҳамчу тифли инкилоб
Бо саволу бо ҷавобу бо хитоб.
Захмҳои пушти Айнӣ мисраҳои ӯ шуданд,
Охҳои ҳашмолудаш нидои ӯ шуданд.
Ҳар дари зиндон,

ки бар рӯи асирон боз шуд,
Боби озодӣ кушуду шеъри нав оғоз шуд.
Сабки раҳгардии аскархост «Марши хуррият»,
Пеш-пешӣ радда гӯё табли озодӣ занад.
Шеър бо хуни дилу нӯки синон таҳрир шуд,
Дарди асроасраи таърихро тадбир шуд.
Шеър чун сарбози миллат шӯр афканду киём:
— Интиқом аз охирии маснаднишинон,

интиқом!

Қалтаки сурху камони шоҳаю шамшерҳо
Байтҳои зарбадору тири мардафкан шуданд.
Тоҷҳо талқон шуда дар зерӣ чархи тӯпҳо,
Тахтҳо бар тахтдорон оқибат мадфан шуданд...
Лек захи пушти Айнӣ то ҳанӯз
Дар дили ман хуфтааст.
Захи ҷашми устои панҷрӯдӣ
Дар дили ман хуфтааст.
Захмҳои синаи ман қиссаи ногуфтааст.
Аз Бухоро то дили ман як ваҷаб роҳ асту бас,
Роҳи назми Рӯдакию роҳи аҷдоди ман аст.
Ман ба ин раҳ меравам пуршӯртар,
меравам бар дуртар, бар дуртар.

Шеъри мо ҳар қадар лангардору шевотар шавад,
Ҳамчу барки инқилобӣ тезу бурротар шавад,
Заҳмҳои пушти Айни он қадар ёбад шифо,
Чашмиҳои Рӯдакӣ он кадр бинотар шавад.

КИТОВҲОИ ШАҲИД

Шуморо ҳам чу осӣ зинда гӯронданд,
Шуморо чун Бруно зинда сӯзонданд.
Шуморо ҳам хафа карданд, афшурданд,
озурданд,

Шуморо ҳам ба зери дорҳо бурданд.
Шуморо ҳам чу як қонуншикан куштанд.
Шуморо ҳам чу балвогар, чу яғмогар,
Чу нсьёнгар, чу вайронгар
Басо бераҳм парронданд.

Шумо дар чоҳҳо,
Дар ғорҳо,
Дар гӯрҳои кӯҳна мадфунед.
Шумо ҳам ғарқи дарьёҳо,
Шумо ҳам ғарқан хунед.

Шумо дар хоку хун ғалтон,
Шуморо сӯхт Искандар,
Кутайба кард хокистар,
Шуморо кушт Чингизхон.

Шуморо котибон то дасташон аз гул раҳо бошад,
Ба дасти хештан куштанд.
Шуморо соҳибон то зиндагишон бебало бошад,
Бо дасти хештан куштанд.
Шуморо ҳамчу хиште
Аз тани девори қасру маъбади фарҳанг
Зи тоқи ошъёни илму дониш чоҳилон канданд.
Ба дуњёи фаромӯши шуморо дур афканданд.

Валекин модари он шоирони ғайбдон зиндаст,
Валекин модари он бихрадони ҷовидон зиндаст.
Ки то дунё бувад, обастанӣ имрӯзу ояндаст.
Валекин чашмаҳои фикрату фитрат
Зи пистони сафеди модари тоҷик нахушкидаст.
Валекин халқ бо афкори нуронӣ
Ба зерӣ осмон
Бо гардиши ҷархи замон зиндаст.

Кунун донишписандоне чу гумҷӯён
Шуморо аз ҳама кунҷу канори даҳр мечӯянд.
Кунун саррофҳо — гавҳаршиносони суҳан ҳар дам
Шуморо аз хазону аз баҳори даҳр мечӯянд.
Дареғо!

Шумо чун соҳибони хеш
Ҳама будед яктӯе...
Ҳама будед танҳое...

Шумо ҳам аскаре будед, бас размоварӣ кардед.
Шумо ҳам сафдаре будед, алҳақ сафдарӣ кардед.
Шумо бо ақлҳои тира ҷангидед,
Шумо бо мағзҳои хира ҷангидед
Шумо бо зӯми кӯрони замони хеш,
Шумо бо бӯғзу ноинсофии хонандагонӣ хеш,
Ҷи ҷанги беамон кардед,
Қ-охир қаҳрамон мурдед.
Кунун ман аз замону

Аз ҳақиқат як талаб дорам,
Ки аз баҳри шумо ҳам ҳайкале созанд
Бо сони ҳайкале бар ёдгори аскарӣ гумном,
Ва тарҳи ӯ чунин бошад:
Китоби даргирифта дар сари дасте,
Зи ҳар сафҳа шароре барҷаҳад ҷовид
Шароре барҷаҳад то хонаи хуршед...
Шумо ҳам баски машғал будаед андар замони

хеш,
Ки бо нури шумо мечуст инсоне ҷаҳони хеш...

БАЪД АЗ ҲАЗОР СОЛ...

Ҷавоб ба ҳасудони Рӯдакӣ, ҳоса
ба шоири ҳасуд Абӯзироа, ки дар
мазаммати устод фармудааст:

Агар ба давлат ба Рӯдакӣ на
ҳамсонам.
Аҷаб макун, суҳан аз Рӯдакӣ на кам
донам.
Агар ба кӯрии чашм ӯ бидефт гетиро,
Зи баҳри гетӣ ман кӯр буд навронам,
Ҳазор як аз он, к-ӯ дефт аз атои мулк,
Ба ман диҳӣ, суҳан ояд ҳазор
чандонам.

Шумо, эй худбаҳоёни муғамбир,
Шумо, савдогарони шеър оҳанг,
Шумо, эй нотаваибони қачдил,
Шумо, ханнотҳои илму фарҳанг.

Шумо, вомондагони роҳи эҷод,
Ҳама гандумнамон ҷавфурӯшед.
Чунон дар ҳарфбофӣ гашта устод,
Ки ҳарфи кӯхнаро чун нав фурӯшед.

Зи минбар аз сари ҷаҳли мураккаб
Миси худро ҳама тилло шуморед.
Ҳама ҳокистари хомӯши худро
Миёни дош чун оташ гузоред.

Ҳама он тӯхмату бӯхтону кина,
Ҳама он айбҷӯитон зи кӯрист.
Далерии шумо аз тарси ҷон аст,
Ҷасурии шумо бад аз ҳасурист.

ТАМАННО

Тоҷикистон!
Зи санги кӯхсорат
Чун нишона на макбара хоҳам,
Баъди маргам зи санги бисъерат
Ёдгорӣ на пайкара хоҳам.

Баҳри мастӣ барои ман кофист
Катраи май зи дасти духтари раз.
Баҳри хоби бароҳати ман низ
Болин аз санги кӯҳ бошад бас!

Дар кӯҳистон, ки хуни нофам рехт,
Роҳҳо печутобҳо доранд.
Ман дар ин роҳҳо басо дидам,
Шоирон ҳам азобҳо доранд.

Шоириро ба ман ту омӯхтӣ,
Дар ҳама печутоби раҳоят.
Бо ҳама сабки шоирони қадим,
Бо ҳама шеваҳои шевоят.

Чист ҳайкал ба ҳаққи шеърӣ баланд?!
Резае пеши куллае оранд.
Шоироне, ки буда беҳайкал,
Дар замони гузашта бисъеранд...

Муддаоям зи назм ин бошад,
Пос дорем назми дунёро.
Бо сухан то ҳама раво дорем,
Фарзи имрӯзу қарзи фардоро.

Қасдам аз шеърӯ шоирӣ ин аст,
То ситонем доди худ з-олам.
То ки қадре баланд бардорем,
Шеърро ҳам баробари одам...

Тоҷикистон!

Зи санги кӯҳсорат
Ёдгори на пайкари хоҳам.
Балки аз ҳар ситеғу ҳар саҳра,
Аз ҳама водию дара хоҳам,

Ки ҳама сангҳои кӯҳистон,
Хомӯширо зи хеш бифшоранд.
Шеърро, шеъри хубро дар худ
Сабт созанду зиндатар доранд.

Хоҳам он сангҳои ҳайкалзеб,
Ҳамчу ҳайкал ба шеъри мо кӯчанд.
Аз замин, аз мақоми бетаҳрик
Бар дилу бар замири мо кӯчанд.

Хоҳам он қуллаҳои минбарсон
Минбари фитрати расо бошанд.
Нотарошидаву насонда
Худ ба худ ёдгори мо бошанд...

ИФТИХОР

Дар миёни кӯхсорон сахтҷонам зодаанд,
Дар раҳи кӯхсор баҳри имтиҳонам зодаанд,
Волидайнӣ бенишонам чун нишонам зодаанд,
Дар диёри камзамине бекаронам зодаанд.

Гарчи мегуфтанд аз қисмат бувад фардон ман,
Гарчи мегуфтанд серӯзӣ бувад дунёи ман,
Гарчи дар ғаҳвора мебастанд дасту пой ман,
Дар замин баҳри талоши осмонам зодаанд.

Дар муҳити кӯҳнаву нав, ки ҳазор оҳанг дошт,
Дар дили мардум муҳаббат бо Муҳаммад ҷанг
дошт,
Дар бағал пирӣ ба қасди навҷавонӣ санг дошт,
Кӯдаки нӯҳмоҳа, аммо қахрамонам зодаанд,

Дар миёни чор деворӣ баланди кӯҳҳо,
Ки гаронӣ мекунад бар кӯҳҳо андӯҳҳо,
Дар катори куллаҳои посбони рӯҳҳо
Бо дили бедору бо рӯҳи ҷавонам зодаанд.

Бо дуои мӯсафедони худотарсу баор,
Бесавод, аммо саводомӯзи сад омӯзгор,
Бо шафоатҳои кампирҳои нимҷон ҷоннисор
Баҳри ҳозир,
баҳри фардон замонам зодаанд.

Ман аз ин сон бесаводон сӯхтан омӯхтам,
Дар катори сураи Куръон сухан омӯхтам,
Аз китоби зерӣ болинам Ватан омӯхтам —
Дар диёри байту шеър дӯстонам зодаанд.

Гарчи дар базми бузургон кӯдаки гаҳвораам,
Бо ҳама камзарфии худ чузви ин сайёраам,
Шоирам ё ошиқам, майхора ё ғамхораам,
Ҳар кӣ ҳам бошам,
ба қасди душманонам зодаанд...

Дар миёни кӯҳсорон кӯҳсонам зодаанд.
Бо ғурури куллаҳо ҳамошъёнам зодаанд.
Дар канори чашмае баҳри дамонам зодаанд.
Дар деҳи хурде барои сад ҷаҳонам зодаанд!

Ўдгори Айниву ин кӯхсорон зинда бод!
Шеърн Турсунзодаву ин обшорон зинда бод!

Ғунчаҳои пахта меҳандад зи хандохандашон,
Хандаҳои духтарон дар пахтазорон зинда бод!

Модарон то ҳол мепојанд роҳи аскарон,
Охирин уммеи ин уммедворон зинда бод!

Ташнагӣ хуб аст, водорад, ки чӯй чашмае,
Ташнагиҳои дил аз дидори ёрон зинда бод!

Гармтар аз оташу равшантар аз хуршеди Шарк
Бӯсаҳои аввалини дӯстдорон зинда бод!

То сухан парвоз омӯзад зи мурғони ҳаво
Лонаҳои мурғакон дар шохсорон зинда бод!

Тирборон кардани мо кӯшиши беҳудааст,
Ҳар кӣ моро мекушад бо шеърборон, зинда бод!

Мо баҳри дилшиносон шеърӯ тарона ҳастем,
Баҳри навошиносон ҷангу ҷағона ҳастем.

Гӯянд шоири хуб фарзанди даври хеш аст,
Баҳри замоншиносон мо худ замона ҳастем.

Мо кӯҳзода, аммо дилхон нарма дорем,
Дар тангнои кӯҳӣ дил бекарона ҳастем.

Гар рӯди деҳаи мо бар баҳрҳо нарезад,
Даръёи дил хурӯшон, мо худ равона ҳастем.

Он кадр ҳам ҷадиду он кадр ҳам қадимем,
Гоҳе ҳақиқати кул, гоҳе фасона ҳастем.

Аз мост сарбаландӣ, аз мост низ пасти,
Гаҳ осмона ҳастем, гаҳ остона ҳастем.

Он ҳафт марди шоир чун Ҳафтдодаронанд*,
З-онҳо чу осмони ҳафтошъёна ҳастем.

* Ишора ба ҳафт шоире, ки Гёте эътироф кардааст: Фирдавсӣ, Анварӣ, Румӣ, Низомӣ, Ҳофиз, Саъдӣ ва Ҷомӣ.

МАН НАМЕМИРАМ

То нагирам хунбаҳои ҷумлаи қурбониёиро,
То набахшам умри озоде ҳама зиндониёро,
То наёбам роҳи дилҳои тамоми зиндагонро,
То набардорам ба дӯшам дӯшбори ин замонро,
Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

То нашӯям доғи дилхоро ба хуноби дилам,
То наёбам ман зи дунёе дурри ноёби дилам,
То нақобам субҳро аз чашми беҳоби дилам,
То нагӯям достони тозаи боби дилам,
Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

То наорояд ҷавониям ҷаҳони пирро,
То набандам бо сурудам пеши роҳи тирро,
То нагирам бо қалам пеши дами шамшерро,
То набинвисам зи нав ман номаи тақдирро,
Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

То насозам ҳайкале бар ёдгори модарам,
То нагардам ҳамсари Боми Ҷаҳони кишварам,
То нагардад матлаи умри абад бому дарам,
Нашканад то ташнагии ташнаро шеърӣ тарам,
Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

То даме, ки офтоб аз Шарк бинмояд тулӯъ,
То даме, ки рӯдхо аз кӯҳсор ояд фуруъ,

То даме, ки зиндагӣ бошад ба роҳи орзӯ,
То даме, ки шеърӣ Ҳофиз бошаду чому сабӯ,
Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

То надонам, ки пас аз ман хонда шеърро касе
Хоб мебинад маро, мепурсад ин овоз кист?
То надонам зиндагиро баъди ман раҳ то кучост?
То надонам соҳиби дуњё пас аз ман боз кист?
Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

Бо ду чашми нурполо,
Бо ду дасти ризкпаймо,
Бо дили дардошною бо сари пуршӯру савдо,
То қаламро пул насозам
дар миёни сохили имрӯзу фардо,
Ман нахоҳам мурд очиз,
Ман нахоҳам мурд харгиз!

НҶШБОД

Ба дастам чоми хайёмӣ,
Лаболаб чоми гулфоме.
Дар ӯ ёди ниёгон аст, ҳам ашки бузургон аст,
Дар ӯ шахди замини шӯълаи хуршеди тобон аст.
Дар ӯ ҳам ахтари афтода аз гардун,
Дар ӯ ҳам ахтари хомӯши ёрон аст.
Дар ӯ ҳам гиряхои хандаолуд аст,
Дар ӯ ҳам хандаҳои гирьяолуд аст.
Дар ӯ ҳам гармини оташ,
Дар ӯ ҳам талхии дуд аст...
Ман аз рӯзе, ки ашки талху шӯрамро

Зи чоми чашмҳои хеш нӯшидам,
Ман аз рӯзе, ки мисли рӯдҳо аз модарони кӯх
Чудо гардидаму доғи чудоиро ба чони
хеш санчидам
Паёпай бода менӯшам.

Ба дониستم, ки дар талхии май ширинии дунёст,
Ба дониستم, ки дарди ишқ подоши чудоиҳост,
Ба дониستم, ки холигоҳи мобайни замини осмон
бар мо

Барои сарфарозиҳост;
Ба дониستم, ки паҳнои замин дар зиндагии
кӯтаҳи одам

Барои бениёзиҳост,
Паёпай бода менӯшам.

Ба инак нӯшбоди ман:
Барои умри бигзашта, ки боли чап бувад бар мо,

Барои умри оянда, ки боли рост хоҳад буд,
Барои он, ки мо ҳастем дар дунё,
Миёни соҳили дирузу фардо мисли дарьёе,
Хурушоне, ситезоне, ба манзил роҳпаймое,
Туро то катраҳои охири менӯшам, эй бода!

Туро то катраҳои охири менӯшам, эй бода,
Ки бо ангезаи ту мурдаҳо аз гӯр исъён
карда бархезанд,
Зи дунё қарзҳои хеш бистонанду бистезанд.
Ва чашми зиндагон дар гардиш ояд
лаҳзаи мастӣ,
Сари мастон ба гардиш ояду бовар кунад бар
гардиши гардун,
Ва як дам сар ба рӯи даст бигзоранду
андешанд,
Ки ночизанд ё чизанд?!

Туро то катраҳои охири менӯшам, эй
чоми муборакбод,
Ки то донанд ҳастам Шарқзод — аз
кишвари Хайём
Туро то катраҳои охири менӯшам, эй
чоми муборакбод,
Ки то донанд ҳастам ворису ҳамсоғари Хайём!

Чу Турсунзода бо боли замона
Накардам сайр аксон чахонро.
Надидам обшорони Ниагар,
На Эронрову на Ҳиндустонро.

Нахӯрдам оби Гангу Зиндарӯдаш,
Нашустам рӯ дар укҷёнуси Ором,
Ба чашмам санги асвадро надидам,
Накардам ламс боре санги аҳром.

Ман аз ашъори ӯ хондам,
ки дунъест
Кашокашхонаи мағлубу фирӯз;
Ки Дунъе нест танхо хӯрду хобе,
Ваё як рангбозии шабу рӯз.

Ман аз ашъори ӯ хондам, ки дунъе
Ба рӯзи бад надорад хатти масдуд.
Дар ӯ як хона аз як шӯъла сӯзад,
Бисӯзад сад ҳазорон хона лобуд...

Агарчи хоб мебинам ҳама шаб
Чу рӯёе шаҳрҳои дурдасте,
Агарчи ларза дар чонам фикандаст
Чахон бо ин ҳама зарбу шикасте,

Дилам хоҳад равам пеш аз сапеда
Бихонам лавҳи гӯри мурдахоро.
Бидонам то ҷи фарҷом асту подош
Фузунхӯрда ва ё камхӯрдахоро...

Дар он чо чумла яксонанду якранг,
Чаро ин чо хама ҳар ранг бошанд?
Чу битвон бечидолу ҷанг ҳам мурд,
Чаро мардум фидои ҷанг бошанд?

Агар ин ҷангу гавғою такутоз
Барои қисмати ганҷи ҷаҳонист,
Ба дунё ҳеҷ ганҷе беҳ зи ҳастӣ—
Зи умри одаму аз одамон нест.

Замин яктост ҳамчун Модар, аммо
Фақат тафриқа байни ину он аст.
Барои ман Замин сарҳад надорад,
Фақат сарҳад миёни ду ҷаҳон аст...

Ҳама зӯру ҳама доност, аммо
Касе аз зиндагӣ пирузтар нест.
Касе бар зиндагӣ пирузӣ хоҳад,
Аз ӯ мағлубтар, бадрӯзтар нест.

...Намондам берун аз ҳадди Ватан пой,
Накардам сайр ақсои ҷаҳонро.
Вале монанди ҳар фарзанди инсон
Хӯрам ҳар лаҳза ғамҳои ҷаҳонро...

БАЛАНДИҲО

Аҷаб дорам, ки ҳар вақте
Зи боби Тоҷикистон чун сухан гӯянд,
Бигӯянд аз баландиҳои кӯҳсораш,
Сухан гӯянд аз Боми Ҷаҳон,
Аз қуллаҳои ганҷдору тоҷдораш.

Чи зоҳирбинии саҳле!
Ба ғайри қуллаҳо дар кишвари тоҷик
Баландиҳои бисёр аст,
Қ-онро кас намебинад.
Қасе онро тавонад дид
Қ-ӯ аз оламу одам хабардор аст.

Фақат эҳсос бояд кард,
Фақат таи дод бояд бар баландиҳои рӯхонӣ:
Ба таби мо, каломи мо
Ба қадри мо, мақоми мо,
Ба ҳимматҳои дарӣёе
Ба фитратҳои дунӣёи,
Ба иқболи баланди мо,
Ба халқи арҷманди мо...

Бале, дар сарзамини мо
Ба дидан кӯҳҳои мо баланд аст,
Вале ҳар кас, ки бо чашм
Ғарамҳои баланди пахтаро дид,
Баландиҳои кӯҳҳо нописанд аст.

Бале, дар кишвари тоҷик
Баландиҳои бисёр аст, лекин

Ҳама имрӯз бо чашмони худ дид
Ки қасри нури Норақ чун сар афрохт,
Сари бисъёр кӯҳҳо паст гардид.

Бале, баҳри тамошогар
Баландиҳои кӯҳи мо чи зебост.
Вале баҳри ҳама пайдост, к-имрӯз
Зи кулли қуллаҳои сар ба афлок
Сари мо сад ҳазорон бор болост.

Бале, дар сарзамини мо
Баландиҳои бисъёр аст, аммо
Баландиҳои мо дар кӯҳи мо нест,
Баландие баланд аз рӯҳи мо нест!...

ГАНЧИ КҶҲСОРОН

Ҳама ин ганҷҳо буданд,
То имрӯз ҳам буданд
Ниҳон дар қаъри кӯҳсорон,
Ниҳон дар ҷавфи ҳар як санги кӯҳистон.
Ҳама ин ганҷҳо буданд то имрӯз ҳам, аммо
Намедонист тоҷик то чи ганҷе зери хоки ӯст,
Намедонист перомӯни кӯи ӯ
Намедонист дар зери замини ҳотан ӯ
Намедонист дар кӯҳи баланди рӯ ба рӯи ӯ
Чи ганҷи сармаде хуфта,
Чи маҳзанҳо,
ки бинхуфта.

Агар ҳам бурда буд бӯе,
Ки ганҷе дар дили кӯҳе ниҳон аст,
Намедонист то чун бишканад кулфи тилисмашро,
Ки онро аждаҳое посбон аст.

...Чу равшан кард нури инқилоб ақсон кӯҳистон,
Чу бар аъмоқи ҳар кӯҳе назар афканд,
Ба хилватгоҳи ганҷури табиат раҳкушо гардид,
Ту гӯй дар дили кӯҳсор ҳам шӯру шарар афканд.

Зи ҳар кунҷи диёри мо,
Зи ҳар як резасанги кӯҳсори мо
Чи маъданҳову маҳзанҳо бадар омад.
Сипас бо ҳайрату эъҷоб

Дида ин ҳама ганҷинаи ноёб,
Ҳамепурсид тоҷик аз худу аз ҳамдеҳони худ:

Худовандо, чи эъҷозе!
Зи пушти хонаи ӯ,
Аз замини ҳотани ӯ,
Аз лаби роҳе, ки пода мечаронад,
Аз он кӯҳе, ки ҳезум мекашонад,
Алғараз, аз ҳар канори зодгоҳи ӯ
Чӣ сон ин маъдану махзан бадар омад...

Сипас донист ҳар фарди кӯҳистонӣ
Ки рӯи ганчи кӯҳистон
Нахуфта аждаҳое ҳеч
Ғайри аждаҳои ҷаҳлу нодонӣ...

ЧАВОНМАРДИ

Рӯди кӯхистони мо аз тангно
Бо талотумҳо ба дарёе мерасад.

Шӯхрату овозан имрӯзи мо,
Аз замин то арши аъло мерасад.

Бо тамоми дӯстони дӯстхоҳ,
Меҳри мо бо роҳи дилҳо мерасад.

Шеван мо, лаҳии меҳрангези мо,
Баҳри ҳар миллат пазиро мерасад.

Пахтаи моро агар бофӣ матоъ,
Баҳри халки рӯи дунёе мерасад.

Шеърӣ моро гар бихонад солиён
Халқи олам, бемуҳобо, мерасад.

Нони тоҷикӣ чу курси офтоб,
Баҳри ин дунёе паҳно мерасад.

Дилфарохему дилу оғӯши мо
Баҳри оғӯши ҷаҳонҳо мерасад.

Хони мо ороста аз нақди ҷон,
Ҳар ҷавонмардист, аз мо мерасад!

ҶОМАИ БУХОРИ

Ҳамчу як навҷавони хушқомат
Пешвои бузурги инсонҳо
Ҷомаи пурчило ба тан пӯшид —
Ҳадъи мардуми Бухоро.

Гӯиё орзуи тоҷикон
Он замон ҷомаи амал пӯшид.
Ҳам Бухоро, ҳам Инқилоби ӯ
Пеши чашми Ленин аён гардид.

Бар ҷилою дурахши он ҷома
Пеши оина ӯ назар мекард.
Ҳамраҳи инқилобиён мағрур.
Гӯй аз Ҷорсӯ гузар мекард.

Ҷомаи шохвори тоҷикӣ
Миру шахро кафан шуду бирбуд.
Лек он рӯз дар тани дохӣ
Ҳамчу оғӯши гарми мардум буд.

Ҷомаи зарнигори тоҷикӣ
Бар қади пешво ҷунон зебид,
Қ-аз фараҳ, аз ниҳояти шодӣ
Андар он ҷома ӯ намегунҷид.

Ҷома пӯшид ҷун Ленин як дам,
Халқи моро зи нав муаззам кард.
Лаҳзае Инқилобу Ленинро
Ҷомаи тоҷикӣ мучассам кард.

ҲАМДАРДИ КҶҲИСТОН

Ба хотираи Акашариф Ҷӯраев

Ту меҳондию мешуд об ҳар як санги кӯҳистон,
Фароҳо мешуду паҳно ҷаҳони танги кӯҳистон,
Ту меҳондию метобид андар дидаи мардум
Ба ҷандин ҷилвае дунёи рангоранги кӯҳистон.

Ба овозат забон додӣ сукути кӯҳсоронро,
Ба мардум ошно кардӣ ту дарди дӯстдоронро.
Ба ҳар як парда санҷидӣ баланду пасти олам,
Ба ҳар як ларзаи оҳанг сабки обшоронро.

Чу аз ҳар захираи ту торҳои ҷӯр меларзид,
Маҳин дар рӯи мавҷи об мавҷи нур меларзид,
Дили ошиқ адо мешуд, дили маъшуқа гум мезад,
Чу кокулбанди духтар пӯпаки танбӯр меларзид.

Туро ҳар санг дорад ёд, эй ҳамдарди кӯҳистон,
Зи ҳар кӯҳе садо ояд: кучо он марди кӯҳистон?
Садои ғулғуландозаш, навои рӯҳпардозаш
Ба дунёи хунароҳ буд раҳоварди кӯҳистон.

Туро имрӯз ҳам хоҳанд дар ҳар манзили тоҷик,
Чу дорӣ хонаи ҷовид андар ҳар дили тоҷик.
Ту хомӯшӣ, намехонӣ, вале танбӯри ту гӯест,
Агарчи ҷои ту холист дар ҳар маҳфили тоҷик.

ДУШАНБЕ

Дилам хоҳад барои ёдгорӣ
Нависам дар тани деворхоят
Ду-се байте чу арзи меҳру савганд
Барои ту, барои наслхоят.

Ду-се байте, ки чӯшад аз дили пок
Сазовори шабони равшани ту.
Ду-се байте,

ки монанди шакарнам
Бирезад рӯи боғу гулшани ту.

Ту ро бетахту маснад офариданд,
Ки бошӣ пойтахти Тоҷикистон.
Агарчанде замоне дошт тоҷик
Ба номе пайтахти илму ирфон.

Ту ро аз орзуҳо офариданд,
Ту ро уммедҳо таъмир карданд.
Ту ро аз кулба то қаср овариданд,
Ту ро пардоз аз тadbир карданд.

Ту ро ҳамдастию ҳамкорӣ афрохт.
Ту ро ҳам дӯстӣ аз меҳр орошт.
Чароғистон шудӣ аз меҳри дилҳо,
Ки оғӯшат кунун маъвои дилхост.

Ту ро дар рӯзи ид озин бубастанд
Ба парчамҳои сурхи инкилобӣ,
Ки то аз ранги парчамҳои аҳмар
Ту ранги рӯзгори худ биёбӣ.

Туро Айнӣ сутуни ҷовидон шуд,
Туро дохундаҳо буњъед карданд.
Ҳасан ҳамроҳи Турсунзода Мирзо
Зи хишту аз сухан обод карданд.

Туро тасхир кард овози Тӯхфа,
Туро ашъори Лохутӣ сафо дод,
Ба ҳар тӯят, ки Боқӣ буд соқӣ,
Ба дасти ошиқон ҷоми вафо дод.

Кунун дар тӯю сурат даф навозанд,
Ба базму ҷашнхоят шеър хонанд.
Зи балқон духтарони рӯкушодат
Чу маҷнунбедҳо кокул фишонанд.

Кунун бо мавҷгирӣ* бомхоят
Ҳама олам сари гуфтор дорад.
Кунун фарзандҳои дӯстхоҳат
Дар олам сад ҳазорон ёр дорад.

Чи фирӯзахтару толеъбаландӣ,
Ки дорӣ хушдилону хушгилон ҳам.
Чи соҳибдавлату хушрӯзгорӣ,
Ки соҳиб дориву соҳибдилон ҳам...

* *Мавҷгир* — антенна.

ДЕҲИ КҶЧИДА

Бодхӯрда сари ҳар деворе
Бомҳо рехтаву ҷӯкида.
Тарҳи деҳ гарчи ба ҷо монда, вале
Зиндагӣ ҷон дигар кӯчида.

Зиндагӣ кӯчида бар он водӣ,
Ки бапахносту дарьё ҷорист.
Байни мардум дигар андар сари об
Ҷангу ҷанҷолу кашокашҳо нест.

Деҳи кӯчида дар он ҷо шаҳрест —
Шаҳри озодию озодон аст.
Лек ин ҷой, ки вайрона шуда,
Ёде аз қисмати аҷдодон аст...

Як ду-се лолаҳасак бишкуфта
Дар пай сандалию оташдон —
Вопасин шӯълаи он оташҳост,
Ки барафрӯхта дар кӯхистон.

Роҳҳо кӯр шуда беравуо,
Чашми ҷоре ба раҳи ёре нест.
Ҷордевори баҳасрат нолад,
Ки саре дар буни деворе нест.

Ҳотан бекасу перомунаш
Сангдевор ҷу хатти паргор.
Қитъа-қитъа ҷу нишон монда ҳанӯз
З-олами танг — аз ин кунҷи диёр.

Хурмаи равғанӣ пурхок шуда,
Як каду пӯсида дар ҳаччаи шох.
Даҳани тангу тихияш гӯяд:
Одамирост чи хуш ризку фарох...

Ток аз бекаси бар шохи чинор
Гӯи тарсидаву дарпечиди.
Чашмаи деҳ зи ғами таниҳой
Рӯзу шаб гириякунон хушкида...

ПАХТА

Раҳбарон дар анчуманҳои бузург
Мешаванд аз баҳри ту сурху сафед.
То ту аз хоки сияҳ сар мекашӣ,
Медиҳӣ аз заҳмати деҳқон навид.

Бишкуфӣ, мисли чаманҳо бишкуфанд
Гунҷаҳои орзуи деҳқон.
Ҳар қадар боло шавӣ, боло шавад
Эътибору обрӯи деҳқон.

Шӯша бандад пираҳанҳо дар бадан
То зи ту пирӯҳани нав офаранд.
Эй басо бар хок сар ҳам мекунанд
То туро аз хок берун оваранд.

Чун қад афрозӣ, сарафрозӣ кунанд
Сарварон аз минбари толорҳо.
Он қадар гардад забонхошон дароз
Васфи ту гӯянд бо такрорҳо.

Гарчи мерӯӣ ту аз хоки сияҳ
Ҳастӣ рамзи дилсафедихони мо.
Дар ҷило ҳамчун ситора дар замин,
Дар сафедӣ чун раҳи фардои мо.

Пок чун номуси деҳқони асил,
Чун дили кӯдак ту беолоишӣ,
То ту осой, надорад рӯзу шаб
Марди деҳқон роҳате, осоише.

Бишкуфад пайколҳо чун Қаҳкашон,
Ин замин гардад дучандон нозанин.
Пахтачиндухтар сахар то шомгах
Пахта не, чинад ситора аз Замин...

ДОСТОНИ ДАСТҲО

Чӯяҳо монанди чини рӯи деҳқон,
Пахтаи бишкуфта ранги мӯи деҳқон,
Пахта хандон, домани саҳро шукуфон,
Чун дили поку ҳақиқатҷӯи деҳқон.
Куртаи алвон ба қадди духтарони пахтачин
Дар миёни ҳавзаи гулҳои симин
Мезанад ҷавлон чу нахли аргувон.
Қоматаш сар то ба по гул,
Доманаш лабрес бо гул,
Шавкати хусну гул аст аз ранҷ ин ҷо тавъамон.
Нохуни ғӯза хорошад дасти ўро,
Ҳам кунад пахта қадӣ хушбасти ўро.
Офтоби чоштгаҳ бераҳм сӯзад рӯи ўро,
Бод дуздад нахати зулфони анбарбӯи ўро.
Сурмаи хокаст пардозӣ қатори мижаҳо,
Лона монад ҷанги саҳро дар ду абрӯи сиёх,
Шӯр резад, шӯр чун оби намак,
Аз ҷабин, аз ҳар сари мӯяш арақ.
Зери пои ўст бо он сон бузургияш замин,
Зери ҳукми ўст саҳроҳои неъматифарин.
Ҳокро дастони нарми ў навозиш кардаанд,
Қудрати ў, давлати ўро ситоиш кардаанд.
Ҳок ғӯё қарздори некии дастони ўст,
Ёри ҳампаймони ўст.
Ҳар ғарам чун бахти тоҷикон баланд,
Ҳамчу кӯҳи нукра тобад саф ба саф,
Поку бедоғу муборақ чун шараф,
Ҳамчу вичдон, ҳамчу номи деҳқони арҷманд.
Чун ғарамҳои бузурги нукрагии абрӯҳо
Ҳар ғарам сар мезанад бар осмон.

Зина-зина сафкашону қадкашон
Аз ҳунармандии дасти деҳқон.

Чӯяҳо-ожангҳои рӯи деҳқон,
Пахтаи бишкуфта ранги мӯи деҳқон,
Дашту саҳрони фароҳи пахтазорон
Бекарон ҳамчун кафи дастони деҳқон,—
Месарояд достони ранҷҳои дастхоро,
Дастҳои пурсахоро...

СУРУДИ МЕҲНАТ

Чӣ гум кардӣ, ки мечӯӣ саҳар то шом дар саҳро?
Ҷавонӣ?

Гармии дил?

Гармии даст?

Ва ё гум кардаӣ ангуштари мероси модарро,
Ки мечӯӣ ту беҳи ҳар ниҳоли пахтаи наврас?

Миёни обу лою гармию сармо

Ту ро ҳар субҳ мебинам,

Ту ро ҳар шом мебинам.

Равад хуршед аз пайколат, аммо

Қамони қомататро, шасти дастатро

Чӣ беором мебинам.

Миёни пахтазоре, ки ба роҳи Қаҳқашон монад,

Дар он ҳар ғунча монанди ситора пурчило тобад,

Миёни пахтазоре, ки чу пахноҳои барфистон

Дурахшону шафакрезу сафеду пурчило тобад,

Ту бар домони худ истораҳои пок мечинӣ,

На аз тоқи баланди осмон, аз хок мечинӣ.

Ту бар ҳар ғӯзаи сарбастан кӯрак,

Ки монанди замин гирд аст,

Саҳар то шомгоҳон сачда меорӣ,

Чу онро даст гири, ман бупиндорам,

Ки гӯе ту заминро рӯи каф озод бардорӣ.

Ба зери гармии оҳангудози офтоби Шарк,

Ки саҳро ҳамчунон дамхонаи оҳангарон тасфад,

Ту ҳамчун оҳани дар кӯра,

Нони дар танӯру хишти дар хумдон
Ба тоб оиву ранг оӣ, рухи ту лахчасон тасфад.

...Рухат ранги сафеди офтобӣ дошт,
Лабат ранги гулобӣ дошт.
Ту ҳам чун шахриёни хусн будӣ мисли гулдаста.
Кунун рӯи ту ҳамчун хишти пухта,
нони тафта сурх метобад.

Лабат парсингбаства,
Дастҳоят шалпару хаста,
Мадори рафтаи худро фақат аз хок макобад.
Туро, хусни туро танҳо
Ба ранги хоку ранги пахтаю бо зарҳали хуршед
Зи нав тасвир бояд кард.
Катори ҷӯяхон навниҳоли пахтазоратро
Фақат бар милаҳои майдаи идонаат монанд бояд
кард,

Сафедию чилои пахтаро танҳо
Ба вичдонат мисол оварда оламгир бояд кард.

Чунон шеъре бубояд гуфт то чун хирмани пахта
Дар он ҳам офтобу ҳам замин бошад.
Чунон шеъре, ки ранги он нагардад хира бо шустан,
Мисоли кулчаи рӯи ту пухта, нозанин бошад.

Замин тахти равони туст,
Тахти ҷовидони туст.
Ба рӯи он мисоли шохдухтар менишинӣ ту.
Замин ҷовид, тахти бахти ту ҷовид,
Чу ӯ аз бозии қисмат камиеро набинӣ ту.
Ту, эӣ дасти заминпарвар,
Ту, эӣ хусни заминоро.
Ту, эӣ қадди хамаи шахдухтари меҳнаткаши тоҷик!
Ба ман омӯз расми бар замин таъзим бинмудан,
Ки то шеъри «сафеди» ман шавад бар пахтаат
монанд,
Ва ё монанди ту бошад ҳамеша бо замин пайванд!

ДЕҲҚОНИ ХОКПОШ

Ба омонче, ки мероси худоист,
Замини бандагиро карда шудгор,
Гузашт ӯ сарҳади бечорагиро,
Ба бахту бо замин шуд ҷовидон ёр.

Зи даст омонро ҳаргиз наҷфканд,
Ба дил гуфти ҳақимон хонда-хонда:
«Худо испор дода баҳри Одам,
Ба Ҳавво ҷарху дук мерос монда».

Падар хонд ӯ фалакро, осмонро,
Заминро модару овард ихлос.
Ба рӯзи тангдастӣ хокро кофт,
Ба испоре, ки аз бобост мерос.

Ба танҳой заминро дӯст бигрифт,
Замин пушту паноҳаш буду ёраш.
Замин ҳам ибтидо, ҳам интиҳояш,
Замин дору надори рӯзгораш.

Замин бардошт, чун афтод аз по,
Аз ин пастӣ ба гардун сар барафрохт.
Сару рӯи заминро сила бинмуд,
Замин ӯро чунин бообрӯ сохт.

Начуст ӯ давлати ҷовид асло,
Фақат нони ҳалоли хешро кофт.
Ба ору нанг мардӣ карду танҳо,
Ба зикри хок умри ҷовидон ёфт.

Ба сӯи хок умре бингарад ў,
Чавонӣ ҷӯяду фардои рахшон.
Ҳамеша ў замиро меканад, лек
Наканда чоҳ баҳри ҳеч инсон..

Ба мисли курси хуршед аст хирман,
Ба гирдаш чарх гардад ў заминвор.
Ту гӯӣ тири умри ў ҳамин аст,
Ту гӯӣ меҳвари дунёест хирвор.

Ба фасли ҷуфтронӣ ҳам ҷу омоч,
Ба мавсимӣ дараф ҳам мисли дос аст.
Ба мисли хок пурбардору пурсабр,
Ба мисли хок умре бениёз аст.

Зи шоир баъди ў монад муҳаббат,
Китоби ростӣ, панду насиҳат.
Зи деҳқон тухми гандум монаду нон,
Бимонад хони пур аз нозу неъмат.

Ҳамон омоч аз ў ёдгорист,
Пас аз деҳқон бурун аз хок монад,
Нависад лавҳаҳои сабз дар хок,
Ба ёди хок деҳқонро расонад.

Дар он соат, ки ҳайкалҳои барқад
Ҳамӯшу безабону пурсукутанд.
Қашад омоч хатти рост дар хок,—
Давоми умри деҳқони шарафманд.

МУЙСАФЕДОН

Баҳор ояд, чу вақти кишт ояд,
Замин ҳамчун дили ошиқ бичӯшад.
Чавону пир баҳри ҳосили нав
Саҳар то шом дар саҳро бикӯшад.

Нахустин донаро пошанд пирон,
Ки дорад дасташон хайру шарофат.
Дигарҳо баъд аз он пошанд дона,
Гирифта фотиҳа з-онҳо ба хурмат.

Чу мавсими дарав ояд, бубинӣ,
Пазад гандум сари ҳам рӯи саҳро.
Нахустин мӯсафедде дос гирад,
Бигирад қабзае, з-он пас дигарҳо.

Ба тӯю бар зиёфатҳои мардум,
Насозӣ то хабар, ҳаргиз наоянд,
Валекин рӯзи мотам, рӯзи андӯх
Сари ҳам, бе хабар дарро кушоянд.

Наёбад ҳеҷ кор оғозу анҷом,
Ба деҳа беризои мӯсафедон,
Дихад оғоз бисмиллои онҳо,
Шавад анҷом бо омини онон.

Агарчи пири барҷомонда ҳастанд,
Чавонӣ монда аз онҳо нишона,
Агарчи пир, лек оғози моянд,
Гили девори ин иқболхона.

Ризоманд аз замин то осмонанд,
Қи диданд ин замони меҳрубонро.
Чу санги осиё кам гашта аз кор,
Фузун карданд ризки мардумонро.

Кадам монанд солору батамкин,
Ба рахҳо монда нақши вопасинро,
— Худоё, чанд рӯзи дигарам монд?—
Ба дил гӯянд, чин баста ҷабинро.

Гузоранд охири мерос аз худ
Ба фарзандони худ панду насихат:
— Ту аввал ёб худро, пас худоро,
Гар аз худ монӣ, монӣ аз худо ҳам,—
Чунин фармуда дар Қуръон Муҳаммад...

Баранд онҳо на пирӣ, на ҷавонӣ,
Ба рӯзи вопасин аз зиндагонӣ.
Ба мо монад сарафрозию мардӣ,
Ба мо ҳам пирӣ монад, ҳам ҷавонӣ.

Падарам, эй падари деҳконам,
 Ту ҳамехостӣ деҳкон бошам.
 Наравам як қадам аз деҳ берун,
 Бандаи мазҳабу имон бошам.

Ту ҳамехостӣ Куръон хонам,
 Ки аз ӯ маърифате боло нест.
 Ту ҳамехостӣ мулло бошам,
 Баски дар деҳа ягон мулло нест.

Ту ҳамехостӣ, ки ҳамраҳи ту
 Тухм пошам ба заминҳои куҳан.
 Даравам гандуму хирман кӯбам,
 Давр гардам чу ту гирди хирман.

Гоҳ додӣ ту ба дастам омоч,
 Гоҳ додӣ ту ба ман гаврона,
 То ки ин мазраи бобой
 Нашавад киштҳои бегона...

Ту маро сохтӣ аз меҳнату дард,
 Офаридӣ ту маро аз гили худ.
 Парваридӣ ба тасаллою умед,
 Додиям об зи хуни дили худ.

Лек афсӯс! Бубахшо бар ман,
 Қ-аз тақозои ту берун рафтам.
 Ошиқӣ бурд маро бо раҳи худ,
 Гӯнӣ аз пайи Маҷнун рафтам.

Ишқ дар ман чи ҳунарҳо парвард,
Шеваи шоирӣ омӯхт маро.
Бурду овард ба сад шебу фароз,
Сӯхтаву сохта, афрӯхт маро.

Пас чу ту қадри замин донидам,
Пас чу ту шахсару бебок шудам.
Ёфтам роҳ зи ҳар бироҳа,
Аз ҳама айбу гунаҳ пок шудам.

Падарам! Боз бубахшо бар ман,
Гар на монанди ту ман деҳқонам.
Нусхаи поки туям дар дунё,
Ман саропой туро мемонам.

Гар зи деҳқонию аз барзгарӣ
Тухмпошӣ ба замин аст мурод,
Шоирӣ ҳам ба масал деҳқонист,
Ки кӯнад мазраи дилро обод.

Шоирӣ ҳам ба масал деҳқонист,
Шеър бунёди ҳам маснадхост.
Шеър тухмест, ки сабзад дар дил,
Шеър Куръони ҳама миллатхост.

КУҲИСТОН

Худоён қаҳр карда, рафта аз масҷидҳо кайҳо,
Намеоҷад дигар бар гӯш овози азонхоне.
Ба тоқу бар равоки хонақоҳи беҳудо холи
Кабутарҳои сахро мекунанд акнун парафшонӣ.

Зи меҳробаш биёяд хониши гунҷишкҳо бар гӯш,
На овози кашишдори муаззин — ҳайкали фанде.
Дигар бар печи дастори сафеди мӯсафедон ҳам
Малонкҳо намешинанд чун файзи худовандӣ.

Чавонон пой маҳсӣ хонда оятҳои «Куръон»-ро,
Дигар бар сӯи масҷидҳо худокобӣ намеоянд.
Саҳар ё шом пирони батоат рӯи ҷойандоз
Саропо гӯшу хуш бонги муаззинро намероянд.

Паямбарҳо муаллақ мондаю ночор
дар байни худою бандагонӣ ӯ,
Ба мисли соддадузе, ки ба даст афтад шаби
маҳтоб.

Замин аммо, агар коранд, ҳосил медиҳад ҳар сол
Ба деҳқони сабукдасти ба мавсими дарав беҳоб...

Дигар расму таомулҳои аҷдодӣ фуру мурданд,
Ки баҳри пойдорӣ ҳар яке мӯҳри худой дошт.
Ба ҷашми мардумони хоксору соддаи кӯҳсор
Чу мероси азизи модарон кадрӯ сафое дошт.

Вале ман зинда хоҳам кард он расму таомулро,
Ки бар он мӯҳри дасти рӯзгорон пахш гардида.

Ҳамон расму таомулро, ки ба он мардумони пок
Чашида пухтаю хоми ҳаёту умр варзида.

Ман омӯхтам аз он расму таомул дилшиносиро,
Ба тору пуди одамҳо бупечидан, напечидан.

Нахустин панди кадру эътибори дӯст доништан,
Нахустин панди кайфароварӣ бар фитнаи душман.

Дар ин ҷо гар биеъд меҳмони хушдилу ният,
Агар аҳли шараф бошад ва хушпою қадам бошад.
Пас аз ӯ чанд муддат хонаро харгиз намерӯбанд,
Пас аз ӯ хонарӯби як гуноҳи пурситам бошад.

Намерӯбанд то файзи қадамҳояш,
дуою нияти покаш,
Шарофатҳои дидораш нагардад ҷангу бод альён.
Агар меҳмони бепою қадам, беҳосият бошад,
Пас аз ӯ нақши пояшро зи рӯи хок мерӯбанд,
Фиканда аз пасаш лаҳча,

«Раҳат бодо сияҳ!»-гӯён.

Ҳамин аст, эй бародар,
Ҷумлаи мероси ман аз санги кӯхистон!

Ба рӯи санги қабри хоксоре,
Мунаққаш гашта байти обдоре:
«Маро бо хоҳиши ман н-офариданд,
Ва ҳам бо хоҳиши худ ман намурдам.
Ҳар он чизе, ки аз дуньё гирифтам,
Ба дуньё боз чун қарзаш супурдам»

Ба санги обшуста, лайсу ҳамвор,
Чунин лавҳест аз ёри вафодор:
«Ба тори қуллаҳо фаръёд кардам,
Чавонию туро ман ёд кардам,
На ту боз омадию на чавонӣ,
Ба байте сангро обод кардам».,

Бидидам дар яке болори хона,
Чунин дубайтӣ аз усто нишона:
«Биё, меҳмони ман шав, эй бародар,
Гулистон кун даме кошонаи ман.
Биё ҳар гоҳ дасти холи, аммо
Дили холи наё бар хонаи ман».

Ба даври шахсутуни хонақоҳе,
Чунин шахбайт аз оқил гувоҳест:
«Намеарзад барои молу мансаб
Бародарзода бифребад бародар.
Чу мо фарзанди кӯхҳои баландем,
Ба мо пастӣ намезебад, бародар!».

Шукр гӯям зиндагиро бо ҳама ширину талх
 Шукр гӯям зиндагиро бо ҳама неку бадаш.
 Шукр гӯям қисматамро бо ҳар он чӣ ҳасту нест,
 Шукр гӯям бахтро бо омаду ноомадаш.

Шукр гӯям ҳар дарахтеро, ки бошад дубара,
 Шукр гӯям ҳар ниҳолеро, ки навгонӣ диҳад.
 Шукр гӯям ҳар сабохеро, ки хуршед аз уфук
 Пайки рӯзи нав зи баҳши умри инсонӣ диҳад.

Шукр гӯям ҳар нафасро ҳамчу нақди зиндагӣ,
 Ки бувад пайваста бо халқу Ватан чун қону тан.
 Ин Ватан беман тавонад буд ҷовидон, вале
 Ман натонам як нафас ҳам зинда бошам беватан.

Шукр гӯям хилқати худро, ки тӯфонзода аст,
 Ҳеҷ напсандад хучуми нокасу ночизҳо.
 Шиквае аз кас? Фақат аз хештан дорам гила
 То намонад шеъри ман чун лошан полезҳо.

Шукр гӯям обу нонеро, ки аз ранҷи ман аст,
 Гарчи дастам чӯ нақанду дона дар ҳоке нақошт.
 Шарм медорам ба ҷои он ҳама бемоягон,
 Ки ба як мисқоли худ хирворҳо хоҳанд дошт.

Шукр гӯям толеамро, ки насибам сохтаст
 Ҳамзамонии ҳама эъҷозҳо, парвозҳо.
 Чун Гагарин гар набошам аввалин кайҳонкушо,
 Қардаам парвозҳое дар ҷаҳони розҳо.

Шукр гӯям ҳастиро, к-аз шавк мечӯшад дилам,
Гар начӯшад дил, бисоти уmr рангин аз кучост?
Шукр гӯям ҳар тапишро, ки нидон зиндагист,
Гар набошам, ин ҳама эҳсоси ширин аз кучост!?

Хостам муддате зиям бедоғ
 Бехато, бегуноҳ, белағзиш,
 Хостам муддате зиям ором
 Бетараф, барканор, беташвиш,

Лек ҳайҳот! Зиндагонӣ гуфт:
 Бехато зиндагӣ хато бошад.
 Хар кӣ ором зистан хоҳад,
 Беҳ, ки ҳамсони мурдаҳо бошад.

Хостам тунд бошаму пуршӯр
 Саркашу сарфарозу нофармон,
 Хостам аз фалак ситора канам,
 Дар кафи даст бинамаш тобон.

Лек ҳайҳот! Зиндагонӣ гуфт:
 Зӯри беҳудаат миён шиканад.
 Ҳар дарахти баландро дар боғ
 Аз ҳама пеш оташак бизанад,

Хостам бошитоб раҳ пӯям
 Зиндагӣ панд дод: оҳиста!
 Хостам кунд роҳ паймоям,
 Гуфт бозам: Шитоб пайваста!

Хостам то само уруч кунам,
 Гуфт: афтоданат гарон бошад.
 Хостам дар Замин бибошам, гуфт:
 Ин на дархӯрди шоирон бошад...

Инчунин байни осмонӯ замин
Гоҳ орому гоҳ ноором,
Гоҳ шитобону гоҳ оҳиста
Мекунад умри ман давом, давом.

Инчунин ёфтам, ки бофтаест
Зиндагӣ аз нахи баду некӯ.
Ёфтам ўст мисли оҳангар,
Пораи оҳанам ба кӯраи ў.

Мезанад ҳам ба кӯраи оташ,
Мезанад ҳам ба об бо ҳунаре.
Медиҳад тоб то ба тоб оям,
То шавам досе, ҳанчаре, сипаре...

Хар касе буд зиндагиафрӯз,
 Хар кӣ аз зиндагеш асар бошад,
 Дар шумори ҳама ҳунароҳояш
 Мурданаши низ як ҳунаро бошад.

Бо ҳама ҳусни зоҳиру ботин
 Хар кӣ яктост, ҳар кӣ беҳамтост,
 Маргаш аз зиндагеш номитар,
 Мурданаши низ чун ҳудаш зебост.

Мурд бояд чу Зоя дар таҳи дор,
 Ё чу Мӯсо Ҷалил дар зиндон,
 То бифаҳрад Ватан ба ҳар айём
 Аз ҳунарономаҳои фарзандон.

Мурд бояд чу Иқари густох
 Бо паре, ки бисӯхт хуршедаш.
 Бо парӣ сӯхта ба хок афтод,
 Лек кай сӯхт боли уммедаш!?

Мурд бояд ба роҳи мақсадҳо
 Бо камолу шукӯҳи рӯзафзун,
 Чун Комаров, к-аз раҳи парвоз
 Чун ситора фитод аз гардун.

Мурд бояд чу Гал* ҳаме бесар,
 То тани бесарат ба гӯр равад.

* *Франц Галль* — духтари венагӣ — косоҳонаи сарҳои барҷастапешонири меомӯхт. Пеш аз марг сари худро ҳам барои коллекцияи худ васият кард. Тани бесараш дар Париж хок шудааст.

Бокӣ монад вале сарат ба ҷаҳон,
То сари чанд бесаре бишавад.

Мурд бояд, ки охирин нафасат
Гуфтаи он нагуфтаҳо гардад.
Чашми баста, забони ногӯё
Рӯнамои нухуфтаҳо гардад.

Мурд бояд чунон ки мурдани мо
Охирин сахнаи зафар бошад.
Марги мо бо ҳама хунаρχомон
Вопасин сахнаи хунар бошад!

Мурд бояд чунон ки ёд оранд
Аз ғами баҳри халқ хӯрдани мо.
Мурд бояд, ки пешпо нахӯранд
Зиндагон дар сафар ба мурдан мо...

Паридӣ то ба гардунҳо
Даридӣ пардаҳои рози кайҳонро.
Чунон бебок байни нуриён гаштӣ,
Ки худ як ахтаре андар миёни ахтарон гаштӣ.

Расидӣ то фалакҳо,
Гӯй як чузви фалак гаштӣ.
Шудӣ саркофила бар қорвони осмонпаймо,
Ки гӯй то абад андар фазо парвоз месозӣ,
Ки гӯй ҳар нафас парвози нав оғоз месозӣ.

Ту бигзаштӣ заминро осмонҳоро,
Ту бигзаштӣ замонҳоро,
чаҳонҳоро.

Гузаштӣ аз фазои бекарон аввал,
Гузаштӣ, осафо, аз ҳештан охир...

Кадам мондӣ басо кам дар замин,
Аммо
Самовӣ гаштию андар само мондӣ.
Чи умри кӯтаҳе дидӣ,
Ки парвози дарозе дошт,
То кайҳонкушо мондӣ.
Ту фарзанди замин будӣ,
Ки фарзанди нахусти осмон гаштӣ.
Ту будӣ тифли як модар,
Ки фарзанди тамоми модарон гаштӣ.
Ту тифли орзу будӣ,
Ки акиун орзуи сад чаҳон гаштӣ.

Барои мо, ки ҳамдаврону ҳамсоли туем,
Барои мо, ки ҳамболи туем,
Хамин як орзу кофист:
Ба ёди шуълаи лабханди ту,
На танҳо то инони осмони пурмуаммо,
Балки бо он боли мероси рӯи ту
Парем эй кошкӣ то ту,
Парем эй кошкӣ то ахтари тобанди ту...

Рӯзҳо мегузаранд,
Рӯзҳо аз сари мо,
Аз дили мо мегузаранд.
Хабари соати дидору чудой бар лаб,
Аз раҳи манзили мо мегузаранд.

Ба назар
Мо ҳама бояст зи умр
Судҳо бардорем.
Бояд аз рӯз ба рӯз
Асаре бигзорем.
Бояд аз рӯз ба рӯз
Боз ҳам бихраду солор шавем.
На чу дируза
Ба як қоида такрор шавем.

Лек тадбир кучост?
Гарчи дируз ба сад саҳву хатое бигузашт,
Рӯзи дигар ба дигар саҳву хато мегузарад.
Чун ба таҳқиқ ту бар хилқати одам нигарӣ,
Ростӣ,
Ин ҳама аз кӯтаҳии ақли расо мегузарад.

Аҷабо!
Вақтро мегузаронем, ки барҷо бошем,
Вақтро мегузаронем,
ки аз доираи вақт бурун
Беҳалал аз ҳама савдо бошем
То надонем, ки бовақт ба ҳам мегузарем
Аз азал сӯи адам мегузарем.

Ачаб аст ин, ачаб аст!
Гоҳ мо бо ҳама бинодилию биной
Рӯзро кӯр кунем.

Ачаб аст ин, ачаб аст!
Гоҳ мо бо ҳама донодилию доноӣ
Рӯзро кӯр кунем.
То надонем, ки ин оқибати кӯрдилест,
Худфиребист,
Ва ё
Ҳеч кам аз худкушӣ нест.

Хоҳам имрӯз ба парвозгахи вақту фазо,
Муддате бол кушоем, ки парвоз кунем.
Ҳар дари боз бубинем, ба кас бинмоем,
Ҳар дари баста бубинем, ба кас боз кунем
Хоҳам имрӯз бипурсем зи худ то чӣ касем?
Ҳар расидем ба Зӯҳрову ба Маҳтоб, чӣ хуш,
Вақти он аст, ки бо худ бирасем!

Вақти он аст, ки эй аҳли назар,
Вақти худро гузаронем аз вақт.
Вақти он аст, ки эй аҳли ҳунар,
Қадри худро гузаронем аз вақт!

...Рӯзҳо мегузаранд,
Рӯзҳо аз сари мо
Аз дили мо мегузаранд.
Ҳар натонем ҳақи ҳеш ситондан аз вақт,
Рӯзҳо ҳар яке чун қотили мо мегузаранд.

.....
*На он тақлид ин тақлид,
 На он хуршед ин хуршед.*

Зи баъди чанд милён сол мемири ту,
 эй Хуршед!
 Ҷавоби он қадар дарвозаҳои субҳро бикшоданат
 аз одаму олам
 мукофоте намегирӣ ту, эй Хуршед!

Замини ғахвораи фарзанди одам буд,
 Ту чун ғахвораҷунбоне суруди алла меҳондӣ.
 Хама шаб ахтаронро рӯи он ғахвора чун зоча
 Барои кӯдакони ҳокзода медурахшондӣ.

Ду ҷашми кӯдаки навзод аз рӯзи бинон умр
 Пас аз модар туро медид.
 Ду ҷашми қаҳрамон дар қорзорон лаҳзаи мурдан
 Туро медиду модарро надида ҷашм мепошид.
 Ва дар зикри нигоҳи воқасинаш чун нишони умр
 Зи ту як порае бар ҳоки тар мебурд.
 Даруни гӯр.

Андар синаи хомӯшу сарди ӯ
 Чу ёри ҷонбаҷонаш порои нури ту ҳам мемурд.
 Туро ҳар банди миранда бо худ мебарад бар гӯр.
 Ту ба ҳар банди мирандае мемири, эй Хуршед!

Ту бо ҳар ахтаре,
 к-аз базми анҷум дур мегардад,
 Ту бо ҳар ҷашми биное, ки аз ғам кӯр мегардад,
 Ту бо ҳар қатраи хуне,
 ки мерезад ба ҳоку хушк мегардад.

Ту бо ҳар қатраи обе,
Ки дур афтода аз ҷӯши тарокумҳову тӯфонҳо,
Ба зери шӯълаат хомӯш мегардад,
Паёпай,

зарра-зарра,
ноаён мекоҳӣ, эй Хуршед!

Ту бо ҳар марди зиндонӣ, ки дар зиндон
Зи пушти панчара чашмаш ба сӯи курси ту
мурдаст,

Ту бо ҳар сарбадоре, к-охирин лаҳза
Ба сӯи ту назар афканда, бо дунёе видоъ кардааст,
Ту бо ҳар дилбари хуршедрӯ,
к-андар гуруби офтоби хусн

Аз ин дунёе ба сина доғҳо бурдаст,
Ба зиндону ба зери дорҳо мемири, эй Хуршед!
Зи бухлу кинаву озорҳо мемири, эй Хуршед!

Ту бо ҳар шоире, к-аз шӯри дил дилро бифарсояд,
Ту бо ҳар ошике, к-аз нобарорию ситамгорӣ
Ба мижгон ашк полояд,
Бикоҳиву бифарсой,
Зи худ як дам наёсой.

Ту чун марди мусофир дар биёбони фалак танҳо,
Ба манзил норасида дар миёни роҳ мемири.
Агарчи асрҳо равшангари таърихҳо будӣ,
Чу ҳар пири батадбир оқибат гумроҳ мемири.

Зи баъди ту Замин даври ҷӣ хуршеде
хамечарҳад?

Ба даври офтоби дигаре? Ҳайхот!
Пас аз ту боз, мегӯянд, Хуршеди дигар созанд;
Чунон ки баъди Фирдавсӣ нашуд «Шоҳнома»-е

Валекин шоирон буданд...
иншод,

Замин дар мотами ту,
Давраи гӯри нурхези ту
Ба мисли сӯгворе навҳа созад, хешро сӯзад,
Ту Хуршеди ҷаҳон будӣ, вале бар ёдгори ту
Ҷаҳон андар сари гӯрат ҷароғи хира афрӯзад...

Чу умри одамӣ кам мешавӣ ҳар рӯзу ҳар соат,
Зи рӯз аз рӯз ҷонат хастаю ранҷур хоҳад шуд.
Ва рӯзе бо ҷаҳон аз сактаи дил мекунӣ падруд,
Ҷаҳон бечашми ту чун пирамарди кӯр хоҳад шуд.

Дареғо! Ҳасрато! Ҳайфо!
Барои зиндагӣ чун модарон мемири,
Эй Хуршед!
Дилатро коста аз баҳри тифлон, ногаҳон мемири,
Эй Хуршед!
...Вале то он даме, ки чашмҳоям сӯи ту боз аст,
Ба сӯят бо ҳазор уммед сар афрозам, эй Хуршед!
Агарчи зарраам, рӯзе
Ба пеши чашми ту худро аён месозам, эй Хуршед!
Сипас падруд, эй Хуршед!
Сипас падруд, эй Хуршед, эй Хуршед!

КОРИСТОН

I

Дар дили ман ду лашкари чаррор
Байни ҳам чангу шӯрише доранд.
Ҳар кадоме барои матлаби хеш
Гирудору кашокаше доранд.

Он яке голибу дигар мағлуб,
Он яке душман асту дигар дӯст.
Гох шайтон яке, дигар раҳмон,
Гаҳ як Ахриману дигар Хурмузд.

Он яке некбин, дигар навмед,
Он як ором, дигар исьёнкор.
Ҳар яке ҳар замон кунад обод,
Дигаре доимост вайронкор.

Дар ниҳодам ду дил тапад доим,
Байни онҳо ягон муросо нест.
Дар яке аҷз, дар дигар уммед,
Дар дили ман тазоди якумрист.

Он яке доимост заҳматкаш,
Дигаре нозиру тамошогар.
Он яке ҳар нафас кашад ташвиш,
Дигаре беғам асту бемазҳар.

Синаи ман набардгаҳ бошад,
Андар он чангу оштиҳоест.
Он чунон ки миёни олимҳо
Баҳсҳо дар сари муаммоест.

Дар сириштам ду нирӯи носоз
Байни ҳам ҳарбу зарбҳо доранд.
З-ин задухӯрди беамон ҳар дам
Ҳастиямро ба нестӣ оранд.

Хоҳам аз мештан раҳо бишавам,
Бо мане баднишон даровезам.
Ҳар чи коре кунам, наёрад суд,
Аз худ охир чӣ гуна бигрезам?!

Дар ҷаҳони такодаву таъҷил
Ҳар як одам-яке оламе будаст.
Ибтидои нақӯиву зишти
Дар сиришти ҳар одаме будаст.

Охири ҷанги музмари моро
Ҳеҷ кас ҳеҷ ғаҳ нишон надихад.
Одаме аз тазоди ботини худ
Ҳеҷ ғаҳ хешро амон надихад...

II

Ду фарде дар ниҳоди ман ниҳон аст:
Ду фарди байни ҳам ноаҳлу ночое,
Ду фарди номуросое:
Яке оқил, дигар ҷоҳил,
Яке фарди ҳавочӯе, дигар ошиқ.
Яке масту дигар хушёр,
Яке лоик, дигар баръакс нолоик.
Яке он ман,
Ки аҳли дил зи рӯи шеърҳоям мешиносанд
Варо аз дур медонанд,
Варо дар шеър мехонанд.
Мане дигар —
Мани бегонае аз ман,

Ки ҳам ман ҳасту ҳам ман нест,
Ки дар ман чун каси нохайрхои ман,
Ва чун айбу гуноҳи ман ниҳон бошад.
Миёни ин ду ман,
(Ту гӯй байни ду кишвар
Барои қитъаи марзе)
Талошу ҷангхон беамон бошад
Чунон ки чурми

хар ашъёе ниҳон андар худӣ ашъест,
Мане дигар ҳам аз як ҷузъи ман пайдо шуда,
Дар ман пинҳон гаштаст.

Ба дӯшам дар раҳи уммедхо
бори гарон гаштаст...

Маро ӯ ҳар нафас монанди шайтон
мезанад аз раҳ

Маро медуздад аз ман,
Маро аз ҳештан бегона месозад.
Диламро меҳӯрад,
Рӯхи маро афсурда медорад.
Даруни синаам ғамхона месозад.

...Даруни синаи ман корзоре ҳаст.
Миёни ақлу ҷаҳлам гирудоре ҳаст.
Даруни синаам як душмани ҷонсахт
Ва ҳам як қаҳрамони ҷоннисоре ҳаст.
Ман аз он ишқ меварзам,
Ман аз он бода менӯшам,
Ман аз он шеър мегӯям,
Ман аз он доимо дар ҳеш мечӯшам,
Ки бо нируи туғъёнхову исьёнхон эҳсосам
Мани бегонаро аз ҳештан кам-кам бадар созам.
Мисоли он ки фарроше ҳасу хасрӯбахоро
аз замини хона мерӯбад,
Кунам аз ҳеш тард ўрову бечурме сар
афрозам!

Дар сириштам ду нирӯи носоз
Байни ҳам ҳарбу зарбҳо доранд.
З-ин задухӯрди беамон ҳар дам
Ҳастиямро ба нестӣ оранд.

Хоҳам аз мештан раҳо бишавам,
Бо мане баднишон даровезам.
Ҳар чи коре кунам, наёрад суд,
Аз худ охир чи гуна бигрезам?!

Дар ҷаҳони такодаву таъҷил
Ҳар як одам-яке оламе будаст.
Ибтидон нақӯиву зиштӣ
Дар сиришти ҳар одаме будаст.

Охири ҷанги музмари моро
Ҳеҷ кас ҳеҷ ғах нишон надиҳад.
Одамай аз тазоди ботини худ
Ҳеҷ ғах хешро амон надиҳад...

II

Ду фарде дар ниҳоди ман ниҳон аст:
Ду фарди байни ҳам ноаҳлу ночое,
Ду фарди номуросое:
Яке оқил, дигар ҷохил,
Яке фарди ҳавочӯе, дигар ошиқ.
Яке масту дигар хушбӯр,
Яке лонқ, дигар баръакс нолоиқ.
Яке он ман,
Ки аҳли дил зи рӯи шеърҳоям мешиносанд
Варо аз дур медонанд,
Варо дар шеър мехонанд.
Мане дигар —
Мани бегонае аз ман,

Ки ҳам ман ҳасту ҳам ман нест,
Ки дар ман чун каси нохайрхои ман,
Ва чун айбу гуноҳи ман ниҳон бошад.

Миёни ин ду ман,
(Ту гӯй байни ду кишвар
Барои қитъаи марзе)
Талошу ҷангҳои беамон бошад
Чунон ки ҷурми

ҳар ашъе ниҳон андар худӣ ашъест,
Мане дигар ҳам аз як ҷузъи ман пайдо шуда,
Дар ман пинҳон гаштаст.

Ба дӯшам дар раҳи уммедҳо
бори гарон гаштаст...

Маро ӯ ҳар нафас монанди шайтон
мезанад аз раҳ

Маро медуздад аз ман,
Маро аз ҳештан бегона месозад.
Диламро меҳӯрад,
Рӯҳи маро афсурда медорад.
Даруни синаам ғамхона месозад.

...Даруни синаи ман корзоре ҳаст.
Миёни ақлу ҷаҳлам гирудоре ҳаст.
Даруни синаам як душмани ҷонсахт
Ва ҳам як қаҳрамони ҷоннисоре ҳаст.
Ман аз он ишқ меварзам,
Ман аз он бода менӯшам,
Ман аз он шеър меғӯям,
Ман аз он доимо дар ҳеш меҷӯшам,
Ки бо нируи туғёнҳову исьёнҳои эҳсосам
Мани бегонаро аз ҳештан кам-кам бадар созам.
Мисоли он ки фарроше ҳасу ҳасрӯбахоро
аз замини хона мерӯбад,
Кунам аз ҳеш тард ӯрову бечурме сар
афрозам!

III

Дили мо арсаи ҷангу ҷидол аст,
Шаҳиди қорзори бемисол аст.
Миёни ҷангҳову оштиҳо
Дили мо қаҳрамони безавол аст.

Садоқат бо хиёнат ҷанг дорад,
Адолат бо разолат ҷанг дорад.
Адӯ бо ҳам умеду ноумедӣ,
Ҳақиқат бо қаҳолат ҷанг дорад.

Дили мо дар қаҳони худ хурӯшад,
Ғаҳе ниро харад, онро фурӯшад.
Яқин дорам, ки ҳар ҷангу набарде
Нахуст андар дили инсон бичӯшад...

Агар хоҳем шоён сар фарозем,
Дар олам хешро некӯ шиносем,
На танҳо бо адӯ, бо хештан ҳам
Бубояд ҳар дақиқа ҷанг созем!

Агар ҳар одами хушбӯро доно
Кушад дар хештан ноодамеро,
Қаҳон розӣ шавад аз одамизод,
Шавад аз душманӣ поку мубарро.

...Дили мо арсаи ҷанги қаҳонист.
Дили мо саҳни разми ҷовидонист.
Дар ин дунё на танҳо бар адӯвон,
Зафар бар хештан ҳам қаҳрамонист!

То дил накунад дард, надонӣ, ки дилат ҳаст,
 То сар накунад дард, надонӣ, ки сарат ҳаст.
 То ёр туро тарк нагӯяд, натавон гуфт
 Аз ӯ ба дилу ҷон чӣ нишону асарат ҳаст.

То ҷӯи пуроби дари хонет нахушқад,
 Зинҳор надонӣ, ки беҳ аз баҳри дамон буд.
 То гум накуни ёри қарин аз ғалати дил,
 Зинҳор нагӯӣ, ки чуниин буду чунон буд.

То аҳди ҷавонисту айёми муҳаббат
 Бигзаштани ин аҳд нагунҷад ба ҳаёле.
 То дар дили мо ҳавсалае пир нагардад
 Беҳуда бувад оғахиву қолумақоле.

То сабза насӯзад ба талу пушта зи гармо
 Қас пай набарад фасли баҳоре буду бигзашт.
 То моҳ насӯзад ба само, мардуми дунё
 Бо таҳлука он кадр ба ӯ нангарад аз паст.

Чунон ки фаромӯш шавад шеъри тарона,
 Гуфтан натавонем қаяш бо кӣ сурудем,
 Ин гуна аҷаб не гузарад умру надонем,
 Гуфтан натовонем ки мо зиста будем...

Баҳри безурьёти беворис ба даҳр,
Будай фарзанди нахуст.
Баҳри ҳар ҷўяндаи раҳгумзада
Будай роҳи дуруст.

Соли қаҳтӣ баҳри деҳкон охири дон будай,
Бенавою гушнагонро охири нон будай.
Дар замони хушксолӣ бар замин
Охири як панча борон будай.

Ҳар кучое, ки замин таркид, таркидӣ ту ҳам.
Ҳар кучое,

ки замин ларзид, ларзидӣ ту ҳам.
Бо замини пурсукути серташвиш
Рӯзу шаб гирди сари хуршед чархидӣ ту ҳам.

Даргирифтӣ, ҳар кучое хонае гар диргирифт,
«Ҳайфи рӯи бегуборат,
чанги хокистар гирифт».

Гар фитод исторае аз осмон, армони ту
Домани Модар — Заминро боз маҳкамтар
гирифт.

Гаҳ шудӣ сӯроҳ аз тир,
То гузашт аз он давоми зиндагӣ бар дигарон.
Гаҳ шудӣ об он кадар,
То ҳама шодоб шуд боғи висоли дилбарон.

Гӯиё айём бо зарби ту гардиш мекунад,
Ҳар нафас андар ту коим сад қиёмат мешавад.
Гар пари Икар шикасту монд сайраш нотаом,
То кунун захмаш ба хуни ту табобат мешавад.

Рӯзи парвози Гагарин бар фалак,
Ҳамраҳаш парвоз мекардӣ ту ҳам.

Рӯзи марги он чавонмарги бузург,
Гӯиё аз русса мемурдӣ ту ҳам.

Едгории бузургон аз барои наслҳо,
Эй Дили дардошно!
Он қадар афрӯхтӣ, к-аз худфурӯзиҳои ту,
Шуд тамоми гӯшаҳои зиндагонӣ шӯълабор.
Сӯхтӣ он қадар, к-аз ту Оташи ҷовид монд.
Он қадар мурдӣ, ки аз ту монд Кохи ёдгор...

НАМАКИ ХАЛҚ

Гарчи шоир минбари вичдони халқ аст,
Гарчи шоир ровии армони халқ аст,
Нони шоир аз сухан не,
Нони шоир нони халқ аст.

Халқ мехоҳад, ки дар шеърӯ сухан
Ахтари иқболи ӯ тобон шавад.
Халқ мехоҳад, ки рӯи сафҳае
Гунҷаи армони ӯ хандон шавад.
Шоире гар соҳиби девон шавад,
даръёфт нест,

Халқ бояд соҳиби девон шавад.
Дар қатори Ленинободу Зафарободу
Файзободҳо

Як Суҳанобод ҳам бунён шавад —
Як Суҳанобод — шаҳри ростӣ,
Шаҳре аз вичдону ҳиммат,
Аз муҳаббат, аз саодат!

Баҳри ин дар тӯли ҳар даҳсолаю садсолаҳо
Дар ҷабини шоирӣ андешаманде
Чумла фикру дарду табӯи рӯҳи ҳудро,
Чумла эҳсоси дақиқу шодию андӯҳи ҳудро,
Бо ҷи инътиҳу таҷассум мекунад
То ба ҳаққи он ҳама нону намак
Шоираш гӯяд каломӣ бонамак...

Халқи мо аз батни модар шоир аст,
Шоирӣ аз кулли шоирҳои дунё қодир аст,
Лек гарчи Рӯдакию Ҳофизу
Хайёмхояш будаанд,

Рӯзи марги он ҷавонмарги бузург,
Гӯиё аз ғусса мемурдӣ ту ҳам.

Едгории бузургон аз барои наслҳо,
Эй Дили дардошно!
Он қадар афрӯхтӣ, к-аз худфурӯзиҳои ту,
Шуд тамоми ғӯшаҳои зиндагонӣ шӯълабор.
Сӯхтӣ он қадар, к-аз ту Оташи ҷовид монд.
Он қадар мурдӣ, ки аз ту монд Қохи Ёдгор...

НАМАКИ ХАЛҚ

Гарчи шоир минбари вичдони халқ аст,
Гарчи шоир ровии армони халқ аст,
Нони шоир аз сухан не,
Нони шоир нони халқ аст.

Халқ меҳоҳад, ки дар шеърӯ сухан
Ахтари иқболи ӯ тобон шавад.
Халқ меҳоҳад, ки рӯи сафҳае
Ғунҷаи армони ӯ хандон шавад.
Шоире гар соҳиби девон шавад,
даръёфт нест,

Халқ бояд соҳиби девон шавад.
Дар катори Ленинободу Зафарободу
Файзободҳо

Як Суҳанобод ҳам бунъён шавад —
Як Суҳанобод — шаҳри ростӣ,
Шаҳре аз вичдону ҳиммат,
Аз муҳаббат, аз саодат!

Баҳри ин дар тӯли ҳар даҳсолаю садсолаҳо
Дар чабини шоири андешаманде
Чумла фикру дарду табъу рӯҳи худро,
Чумла эҳсоси дақиқу шодию андӯҳи худро,
Бо чи ниятҳо таҷассум мекунад
То ба ҳаққи он ҳама нону намак
Шоираш гуяд каломи бонамак...

Халқи мо аз батин модар шоир аст,
Шоири аз кулли шоирҳои дунё кодир аст,
Лек гарчи Рӯдакию Ҳофизу
Хайёмхояш будаанд,

Лек гарчи Айниву Лоҳутиву
Мирзон Турсунзода дорад,
Боз ҳам дорад ба шоир эҳтиёҷ,
Шоире то шеърҳои гуфтаву ногуфтаашро
Боз гӯётар бигӯяд,
Боз бурро,
Боз гиро,
Боз аълотар бигӯяд!

Гарчи ҳар дам
Аз таҳи ҳар санги Кӯлобу Ҳисор
Аз таҳи ҳар санги Дарвозу Қаротегину Масҷох
Байт мерӯяд чу торон,
Шеър месабзад ба сони сабзаҳои навбахорон
Бо рубой мебарояд кишти деҳқон,
Бо дубайти мекурахшад ҳусни инсон;
Гарчи ҳар дам —
Аз замини саҳти кӯҳистон сухан сар мезанад,
Дар фазои танги кӯҳистон сухан пар мезанад,
Халқи шоиртабӣ мо
Боз ҳам дорад ба шоир эҳтиёҷ
Шоире то эътибору шӯҳраташро
Баҳри ҳар инсон бигӯяд
Аз замин то торами кайҳон бигӯяд.

Халқи шоирзоди мо
Месарояд шеъри ҳудро
Дар намуди пахтазорон,
ки беҳ аз шеъри сафед аст,
Дар намуди барқи Норақ,
ки умеди равшани ӯст,
Дар намуди ҳар ниҳоле,
ки бараш ишқу умед аст.
Киштзоронаш, ки дон бастанд,
Девони кабиранд.
Ҳосили умеди мардони кабиранд.

Менависад шеъри худро
Месарояд шеъри оламгири худро
Бо каланду белу мисрон,
Бо сипору пайдосу доси деҳқон —
Шеъри хокӣ, шеъри лалмӣ, шеъри обӣ,
Шеъри деҳқонӣ—суруди офтоби...

Лек бо ин табъи яздонии худ
Боз ҳам дорад ба шоир эҳтиёҷ,
Шоире то меҳнати ўро ситояд,
Шоире то кудрати ўро ситояд.
Шоире гар дархури даръёбҳо шеъраш нагуфт,
Достоне лоиқи рӯҳи ҷаҳонгираш нагуфт,
Дар ҳақи иону намак гар гуфт шеъри бенамак,
Он намак бешубҳа кӯраш мекунад,
Нони халқаш мезанад.

Лек гарчи Айниву Лохутиву
Мирзони Турсунода дорад,
Боз ҳам дорад ба шоир эҳтиёҷ,
Шоире то шеърҳои гуфтаву ногуфтаашро
Боз гӯитар бигӯяд,
Боз бурро,
Боз гиро,
Боз аълотар бигӯяд!

Гарчи ҳар дам
Аз таҳи ҳар санги Кӯлобу Ҳисор
Аз таҳи ҳар санги Дарвозу Қаротегину Масҷох
Байт мерӯяд чу торон,
Шеър месабзад ба сони сабзаҳои навбаҳорон
Бо рубой мебарояд кишти деҳқон,
Бо дубайти медурахшад ҳусни инсон;
Гарчи ҳар дам —
Аз замини саҳти кӯҳистон суҳан сар мезанад,
Дар фазои танги кӯҳистон суҳан пар мезанад,
Халқи шоиртабъи мо
Боз ҳам дорад ба шоир эҳтиёҷ
Шоире то эътибору шӯҳраташро
баҳри ҳар инсон бигӯяд
Аз замин то торами кайҳон бигӯяд.

Халқи шоирзоди мо
Месарояд шеъри ҳудро
Дар намуди пахтазорон,
ки беҳ аз шеъри сафед аст,
Дар намуди барқи Норақ,
ки умеди равшани ӯст,
Дар намуди ҳар ниҳоле,
ки бараши ишқу умед аст.
Киштзоронаш, ки дон бастанд,
Девони кабиранд.
Ҳосили умеди мардони кабиранд.

Менависад шеъри худро
Месарояд шеъри оламгири худро
Бо каланду белу мисрон,
Бо сипору пайдосу доси деҳқон —
Шеъри хокӣ, шеъри лалмӣ, шеъри обӣ,
Шеъри деҳқонӣ—суруди офтобӣ...

Лек бо ин табъи яздонии худ
Боз ҳам дорад ба шоир эҳтиёҷ,
Шоире то меҳнати ўро ситояд,
Шоире то кудрати ўро ситояд.
Шоире гар дархури дарьёбҳо шеъраш нагуфт,
Достоне лоиқи руҳи ҷаҳонгираш нагуфт,
Дар ҳақи нону намак гар гуфт шеъри бенамак,
Он намак бешубҳа кӯраш мекунад,
Ноии халқаш мезанад.

ҒАЗАЛИ БОҒБОНИ ПИР

Нигар ба боғи шукуфон,
Нигар ба шоҳаи пурбар,
Нигар ба раддаи себу анору зардолу —
Чу раддаи аскар —
Ҳама нишонаи захмат,
Ҳама нишони ман аст,
Замини сабз гувоҳи фари замони ман аст.

Ба ҳар ниҳол,
ки сарсабз дидаи дар боғ,
Тамоми умр сари сабзи хеш бахшидам.
Забони барги дарахтон сипоси ман доранд,
Ки ҳар кадом чу ровин достони ман аст.
Дарахту чӯян полезу шахпули корез
Якумр шохиди гӯёву безабони ман аст.

Шикаст шохи маро — ҳар кӣ шохе бишкаст,
Агар ба ғӯрае тундар навохт, чонам сӯхт.
Агар фитод ниҳоле зи тундбод аз пой,
Ба сони модари фарзандмурда шаб то рӯз
Устухонам сӯхт...
Чӣ кардаам зи барои замона — медонад
Ҳар он ниҳол,
ки ҳамсоли кӯдакони ман аст.

Ба чӯй об кушодам,
Ва ё зи чӯян чини ҷабинам об омад,
Ки ҳар ниҳол қад афрохту ба тоб омад.
Маро ба пон дарахте чу зонуи хоҳар
Ба дида хоб омад...

Бубин, ки оби равон меравад зи чӯй ба чӯй,
Ту гӯй нагман уммеди ҷовидони ман аст.
Бубин, ки оби равон меравад зи чӯй ба чӯй,
Ба чӯй оби равон аст ё равони ман аст...

Ба ҳар ниҳол назар мекунам чу вақти тулӯъ
Тасалли меёбам.

Ба ҳар ниҳол назар мекунам чу танги гуруб
Тасалли меёбам.

Ки баъди марг ба гӯрам

Ҳамин дарахти тануманд соябони ман аст;

Ки мурғи рӯҳи ман аз баъди ман ба гардунҳо

Намешавад сарсон —

Ба шохи сабзи баруманд лона мемонад.

Ҳамин дарахт аз ин боғ ошъёни рӯҳи ман,

Ҳамин дарахт аз ин боғ ошъёни ман аст!

Аз хато, аз ғурур, аз таъхир,
 Аз чафо, аз ғиром, аз тақсир,
 Аз дурӯғу фиреби домангир
 Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс,
 Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Аз гумону маломату бӯхтон,
 Ки занад ҳар нафас ба дил сӯхон;
 Аз дағалбозихои дилкӯрон,
 Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс,
 Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Фасли рушду камол мегузарад,
 Ҳамчу хобу ҳаёл мегузарад,
 Қадри хусну ҷамол мегузарад,
 Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс,
 Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Чун гули тирамаҳ хазондида,
 Ҳамчу рӯди ба роҳ хушкида,
 Чун тани аз азоб коҳида
 Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс
 Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Чун матое, ки борхӯрда шавад,
 Чун заминне, ки низ мурда шавад.
 Чун асо,
 ки ба роҳ хӯрда шавад,
 Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс,
 Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Хоҳу ноҳоҳ беиродан мо
Хар нафас бо азоби ҷонфарсо
Ҳамчу мо дар кашокаши дуньё
Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс,
Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Гарчи аз ӯ фасонаи дилхост,
Гарчи аз ӯ ҷаҳони бопахност,
Гарчи аз ӯ ҷавони дуньёст,
Безамон пир мешавад, афсӯс,
Ноаён пир мешавад, афсӯс...

Хира-хира ёдам ояд ҳар замон
З-он ҳама нақде, ки настонндаам.
З-он ҳама азме, ки аз ноқобилӣ
Андаруни хеш биншонидаам.

Ёдам ояд з-он ҳама шӯру чуиун,
Ки фалаҷ шуд аз таҳаммулҳои ман.
То бигирам худ нафас, кардам ҳафа
Аз гулӯшон дошта, эй вои ман!

Ин замон чун гоҳ-гоҳ ёд оварам,
Дар кучое ишк саргардон шуда.
Дар кучое орзуе бепаноҳ,
Хонаи дил аз хато вайрон шуда.

Дар кучое ризки ман ноҷида монд,
Чун бимонад донан аз хирмане.
Дар кучое домане аз даст рафт,
Дар кучое дасти ман дар домане.

Дар кучое монда лаҳти дил зи ман,
Дар кучое нақши поям мондааст.
Дар кучое як замони зиндагӣ
Бо ҳама айбу гуноҳам мондааст.

Дар кучое номаҳои бечавоб,
Дар кучое бахти ман дар хоб монд,
Дар кучое қасди ман аз зиндагӣ
Ҳамчу сагги сарди қабри об монд.

Хеч озодӣ надидам як нафас
Аз худу аз кардахон хештан.
Байни кӯҳҳо хар қадар кардам садо,
Нашнавидам чуз садон хештан...

Надидам аз озодӣ нафас
Аз худу аз кардахон хештан.
Байни кӯҳҳо хар қадар кардам садо,
Нашнавидам чуз садон хештан...

Надидам аз озодӣ нафас
Аз худу аз кардахон хештан.
Байни кӯҳҳо хар қадар кардам садо,
Нашнавидам чуз садон хештан...

Надидам аз озодӣ нафас
Аз худу аз кардахон хештан.
Байни кӯҳҳо хар қадар кардам садо,
Нашнавидам чуз садон хештан...

Надидам аз озодӣ нафас
Аз худу аз кардахон хештан.
Байни кӯҳҳо хар қадар кардам садо,
Нашнавидам чуз садон хештан...

Надидам аз озодӣ нафас
Аз худу аз кардахон хештан.
Байни кӯҳҳо хар қадар кардам садо,
Нашнавидам чуз садон хештан...

Надидам аз озодӣ нафас
Аз худу аз кардахон хештан.
Байни кӯҳҳо хар қадар кардам садо,
Нашнавидам чуз садон хештан...

Қарздорем аз осмону замин,
 Аз ҳама ҳар чӣ ҳаст дар дунё.
 Аз Ватан қарздори ҷонбозӣ,
 Аз замон қарздори хидматҳо.

Ҷисмамон қарзи хоки аҷдодон,
 Ҳар нафас — қарз аз ҳавои Ватан.
 Меғудозем хешро ҳар дам
 Дар адои вазифаҳои Ватан.

Ҳарчӣ дорем, орият бошад,
 Ҳар чӣ дорем, қарз аз дунёест.
 Чашмамон — қарзи пораи хуршед,
 Набзамон қарзи мавҷи дарёёхост.

Хунамон — қарзи шираҳои Замин,
 Рӯҳамон қарзи рӯҳи даврон аст.
 Номамон қарзи шири модарҳо,
 Нангамон қарзи нанги мардон аст.

Ин ҳама бори қарзҳо бар дӯш,
 Гаҳ паровар, гаҳе замингирем.
 Он қадар маст, он қадар мағрур
 Ғуёе ҳеҷ гаҳ намемирем...

Лек ҳар рӯз бо ҳазор оҳанг
 Умри мо дар адои қарз шавад.
 Ноаён зарра-зарра ҳар соат
 Ҷисму ҷонҳо фидои қарз шавад.

Он хама қарз, ки ба рӯи мост
Худ шаҳодат диҳад, ки инсонем,
То даме зиндаем, он ҳамаро
Бекамукост бозгардонем.

Лек бо кулли санъату эҷоз
Бо хама ору номусу вичдон
Мурдаю зинда ҷумла мемонем
Аз Ватан қарздори ҷовидон...

ҶАВОНИИ ПАДАРОН

Бо қаҳқаҳи мастонаю бо шеърӯ тарона,
Бо рӯҳияи ғолибу ошӯбгарона,
Бо тантанаи ақл карон то ба карона,
Чун рӯд ба сад ғулғула бигзашт ҷавонӣ,
Чун раъд ба сад валвала бигзашт ҷавонӣ.

Раҳ сохт, раҳ омӯхт, хато кард, хато сӯхт,
Дил бурд, дил овард, дил омӯхт, дил афрӯхт,
Аз рафтаву аз омада бас таҷриба андӯхт,
Мушкил зи ҳама мушкила бигзашт ҷавонӣ,
Масъули ҳама масъала бигзашт ҷавонӣ.

Саршори таманнову тақозову тараддуд,
Маъмури ҷаҳонсозию тармиму таҷаддуд,
Пурбори ҳавасҳову нафасҳои таболуд,
Пурдил зи ҳама фосила бигзашт ҷавонӣ,
Сарқофилаи қофила бигзашт ҷавонӣ.

Дар чашм уфукҳое ба сад қозибаяу ранг,
Дар дил тапиши гарми замон бо ҳама оҳанг,
Дар чеҳра нишони ҳама ганҷинаи фарҳанг
Дар сар гули сад машғала бигзашт ҷавонӣ,
Дар по гули сад обида бигзашт ҷавонӣ!

Чун ходими даври худу арбоби замонӣ,
Бо дарди заминӣ замани дарди ҷаҳоне,
Бигзашт ҷавонӣ ба ҷо монд ҷавонӣ...
Беҳила зи сад марҳала бигзашт ҷавонӣ...
Пуршӯру қавиҳавсала бигзашт ҷавонӣ.

Конунгари даврони пур аз шӯри шарар буд.
Дар даст калиди ҳама бобу ҳама дар буд,
Омода ба ҳар амри Ватан — марди сафар буд,
Рахшанда ба каф машғала бигзашт ҷавонӣ,
Аз роҳи замон бегила бигзашт ҷавонӣ...

ҲАМСОЛОНИ ПАРОВАРИ МАН

Қўлвору чомадон,
Хаймаҳо дар даштҳо, дар кӯҳҳо,
Раҳ ба раҳ васлу чудой,
Раҳ ба раҳ мушкилкушой.
Раҳ ба раҳ шеъру тарона,
Раҳ ба раҳ сазҳо нишона —
Сад нишонҳо аз ҷавонӣ,
Достонҳо аз ҷавонӣ.

Ман шуморо мешиносам,
Дар замин, ки қадам бигзоштед,
Дона не, гӯё ҷавонӣ коштед.
Танбароҳна дар тамуз,
Рӯйҳо афтобхӯрда,
Дастҳо пуробила,
Рехт ҳар ҷое арақҳои ҷабин,
Боғҳо сабзид дар рӯи замин.

Зиндагонӣ имтиҳонгоҳи шумост.
Ҳар вачаб хоки Ватаи,
Ҳар қадам роҳи Замин,
Ҳар нафас дар гардиши вақт,
Ҳар гуле дар бӯстонҳо,
Ҳар суҳан дар достонҳо
Аз ҷавонитон гувост.

З-орзуҳои ҷавонӣ
Шуд ҷавонтар зиндагонию Замин,
Орзуи Инқилоб
Буда худ аз орзуҳои ҷавонии Ленин.

З-орзуҳои ҷавонӣ
Шуд ҷавон ҳам осмону ҳам замин,
З-орзуҳои ҷавонии Гагарин будааст
Азми парвози нахустин...

Эй паровар дӯстон — ҳамсолу ҳамбодони ман,
Биnam андар дарсхона вақти тадрис,
Биnam андар кӯҳҳо дар ҷустуҷӯи маъдане,
Биnam андар дастгоҳе вақти кор,
Биnam андармони сад фикру хаёл,
Биnam андар раҳ пиёда ё савори мошине,
Ҳар кучо биnam шуморо,
Гӯиё ки мепареду мепаред...

Мепаред аз ҳол то фардон хеш,
То биёбед аз ҷаҳон дунёи хеш.
Мепаред аз хеш то кутби мурод,
Мепаред аз хеш то кутби камол,
Боли шавку орзутои дар ҳаёт
Ҳеҷ аз парвоз осуда мабод!

Боли парвози Гагарин бо шумост,
Боли мероси Гагарин бо шумост.

АФСОНАИ ҶАВОНӢ

Холо, ки ман ҷавонам, дунёе пур аз ҷавонист,
Ҳар ҷо, ки по гузорам, он ҷо пур аз ҷавонист.
Имрӯз гар ҷавонам дар орзуи фардо,
Имрӯзи ман ба номи фардо пур аз ҷавонист.

Холо, ки ман ҷавонам, Наврӯзи соли умр аст,
Ҳар лаҳза зиндагиям сарфоли фоли умр аст.
Холо, ки ошиқам ман, андар дилам ту гӯӣ
Ҳадди камоли ишқу ҳадди ҷамоли умр аст.

Дар набзи ман, ту гӯӣ, ғавворан чунун аст,
Дар сар ҳазор савдо — фикри ҷарову чун аст.
Дар ҳар нафас бисӯзам, дар ҳар қадам

билағжа

Ҳар лаҳза имтиҳоне, ҳар лаҳза озмун аст.

Ман беканор, аммо дунёест дар канорам,
Дар роҳҳои дунёе чашми умед дорам.
Ҳар ҷиз, ки бихоҳам, андар ҳаёлу насьяст,
Холо ба ҷуз ҷавонӣ нақде ба каф надорам.

Ман рӯди навбаҳорон, пуроби барфу борон,
Пуроби чашмасорон, пуроби обшорон.
Эй кошӣ бидонам дар тирамаҳ чӣ монад
Аз ин ҳама хурӯшу мастиву шӯру туғён...

Ман раҳрави кабирам бо роҳи нонавашта,
Дехкони бобарорам бо донан накишта.
Ҳар шеър, ки навиштам, хом асту нимкора,
Ман шоири бузургам бо шеъри нонавишта...

• • •
Худон сугдиёни бостонӣ
Худон осмоние набудааст.
Худованди заминӣ будааст он,
Ба чашми кас дурахшон менамудааст.

Худон сугдиён будааст оташ —
Ҳамон оташ, ки оҳанро гудозад.
Ҳамон оташ, ки дар тоби баландаш
Синону ханчару шамшер созад.

Ҳамон оташ, ки то ҳоло ба гирдаш
Ба инят давр мегарданд орусон,
Ки шояд оташи ишқу муҳаббат
Чу он оташ ба дил монад фурузон.

Ҳамон оташ, ки то ҳоло намурдаст,
Агарчи душманон оташ задандаш.
(Бигирад э-оташ оташ шуълаи нав,
Намирад э-оташи нав ҳеҷ оташ!)

Ниёғони бузурги мо ба ихлос
Парастиданд нуру оташу барк,
Барои мо гузориданд мерос,
Ки бошад чашман нуру сафо Шарк.

Ман он оташпарастӣ поксӯзам,
Парастам оташи мероси онҳо.
Ҳамон оташ, ки ҷовидон намирад
Барои ҳоҷати даври замонҳо.

Намоз орам ба оташҳои ҷовид,
Ба ҳар як шӯълаи поку дурахшон,
Намоз орам ба нури ҳар шарора,
Намоз орам ба машъалҳои тобон.

Намоз орам ба тоби оташи дил,
Ба таби оташину шеърӣ сӯзон,
Забони оташинро сачда орам,
Ки бошад чун забона шӯълаафшон!

Араб гӯянд Синоро гурӯхе,
Гурӯхе форс ё тоҷик донанд.
Гурӯхе ўзбакаш гӯянду лекин
Кутубашро агар сад бор хонанд,
Нафаҳманду пай тафсири ҳар ҳарф
Ҳама мӯхтоҷи неку тарҷумонанд.

Ҳама даъво кунанд — «Аз миллати мост,
Фалон модар фалон солаш бизода,
Дигар миллат ба дунёи тамаддун
Чу Сино зуфунунеро намода...»

Чӣ лозим ин ҳама фаръеду даъво?
Чӣ лозим ин ҳама исботу бурҳон?
На аъробӣ, на ўзбак будааст ӯ,
Фақат будааст инсонӣ ҳамадон.

Бухоро пойтахти тоҷикон буд,
Дар он ҷо Бӯалӣ омад ба олам.
Дарӣ буда забонаш, лек омӯхт
Забони ҷумла даври ҷумла одам.

Дарӣ буда забонаш, лек буда
Забони ҷон, забони рӯхи озода.
Забони эҳтиёҷу ниёзе,
Забони дардхон одамизода.

Забони ҳар ниғоҳ, ҳар вазъ, ҳар дам,
Забони ҳар ғияҳ, ҳар барг, ҳар гул.
Забони нисбату пайванди аҷсом,
Забони имтизоти ҷузъ бо кулл.

Забони дил, забони сактаи дил.
Забони сактаҳои зиндагонӣ.
Аз ин рӯ бо ҳама дарди ҳама халқ
Ба ҳар айём дорад ҳамзабонӣ.

Аё даъвогарони асли Сино!
Чӣ лозим ин ҳама ғавғою даъво?
Чу доруҳои ӯ бо ҳар забоне
Табобат мекунад дарди шуморо.
Ба ҳар ҳолат, ба ҳар даври замоне
Қифоят мекунад дарди шуморо...

Бӯалӣ — бихради накӯфарҷом
 Розӣ дилро ба ду забон мегуфт.
 В-он ҳақими нишопурӣ—Хайём
 Дурри маънӣ ба ду забон месуфт.

Шоирон беш дузабон буданд:
 Бо забони худу забони халқ,
 Бо забони ҳақиқату дили худ
 Шеър гуфтанду достони халқ.

Лек, афсӯс, дар ҳама айём,
 Гарчи мардум закиву хушъеранд,
 Шоирӣ дузабон ҷи кампайдост,
 Шоирони дурӯя бисъеранд...

Нарафт ӯ як қадам беруи зи Шероз,
 Чаҳон аз баҳри ӯ Шероз буда.
 Канори оби Рукнобод умре
 Варо ҷои ниёзу ноз буда.

Басо аз тангии Оллоҳ Акбар
 Накӯтар дид паҳнои чаҳонро.
 Чу сайёҳе чаҳонро дарнавашт ӯ
 Фақат аз тарфи гулгашти Мӯсалло.

Басо дар оби Рукнобод рӯ шуст,
 Ки ёбад обрӯи ҷовидона,
 Ки бошад шеър чун оинаи об,
 Чу даръе лаб занад шеъру тарона.

Басо биншаст ӯ андар лаби ҷӯ,
 Ки нахли шеър бошад реша дар об,
 Ки шеъраш доимо тар бошаду сабз
 Ба мисли сабзаҳон тарру шодоб.

Басо биншаст бо ёре лаби кишт,
 Ки пошад дар чаҳон тухми суханро.
 Қунад ёде зи кишту ҳосили умр
 Дар ин дунё, дар ин дунёи зебо.

Лаби кишту лаби обу дами хуш,
 Лаби ҷому лаби ёри гуландом —
 Хамин будаст нақди зиндагонӣ
 Варо аз ин ҷаҳони бесаранҷом.

Нарафт ӯ як кадам берун зи Шероз,
Вале олам ба Шероз ояд имрӯз.
Тавофи хоки поки Хофизӣ ринд
Ҳама одам ба Шероз ояд имрӯз.

БАРОИ УСТОД БОҚИ

Дар ин дунёе ду-се марди бузурге пуштбони мост,
Дар ин дунёе ду-се соҳибдиле ҳамдостони мост.
Ба зери осмони ниливу рӯи замини сабз
Замину бомашон гӯй замину осмони мост.

Ду-се мард аст дар дунёе,
ки қадри мард медонад,
Ду-се тан марди соҳибдард қадри дард медонад.
Бузургони ба дониш фард медонанд қадри фард,
Ҳамоварди муносиб қадри ҳамовард медонад.

Дар ин дунёе ду-се чашмони бино чашми дунёеянд,
Ду-се тан покчоне покии дунёеи зебоянд.
Ду-се озодфикре чумла оламро кунанд озод,
Ду-се равшанзамире равшании ҳастии моянд.

Фуруғи машғал аз чашми ҳақиқатҷӯи мардон аст,
Ҳама оташ забони беибо ҳақгӯи мардон аст.
Тамоми оби укёнуսхову баҳру дарьёҳо
Зи оби чашми озодон, зи оби рӯи мардон аст.

Ҳар он марде, ки озод аст, ёри ҳамниҳоди мост,
Ҳар он, к-ӯ раҳшинос афтод, ҳамроҳи ҳаёти мост.
Тавонад ҳар кӣ омӯзад ду-се ҳарфи савод, аммо
Чу Боқӣ ҳар кӣ қадри мард донад, устои мост.

Барои Махмуди Воҳид

Агар бераҳбалад бошӣ,
Равон шав қад-қадӣ даръё,
Ба уқёнус рӯзе мерасӣ,
Эй дӯст.

Агар берахбалад бошӣ,
Ба роҳи рост роҳӣ шав,
Ба кӯн дӯст рӯзе мерасӣ,
Эй дӯст.

Агар бераҳбалад бошӣ,
Зи роҳи шавқи дил раҳ чӯ,
Ба кӯи дилбари дилсӯз рӯзе мерасӣ,
Эй дӯст.

На аз талқини доварҳо,
На аз тақвими ахтарҳо
Бифаҳмӣ рози ҳастирову
оламрову одамро.

Агар худро шиносӣ ту,
Агар худро гудозӣ ту,
Агар худро бичӯнву биёбӣ
андар ин дуньё

Биёби ҳар чӣ мечӯй,
Шиносӣ ҳар чӣ нашносӣ,
Расӣ бар ҳар кучое, ки бихоҳӣ,
Эй дилоғох!

МАН ҶАВОНАМ...

Ман давоми рӯзгори рафтагонам,
Ман нишони одамони бенишонам.
Ман ба ҳар як аскари аз ёдрафта
Едгори бегазанди ҷовидонам.
Ман ҷавонам, ман ҷавонам, ман ҷавонам!

Рӯҳбахши ҷумлаи маҷрӯҳҳоям,
Ман ба ҳар гумном орам номи нав.
Ман ба ҳар як модари чашминтизор,
Орам аз фарзанди ӯ пайғоми нав.

Мурдаҳо бо орзуҳои дигар,
Зинда мегарданд дар симои ман.
Рӯзи ҷашну сур, рӯзи тантана,
Медиҳанд овоз дар овои ман.

Ишқи новарзидаи ҳар ноумед,
Дар барори ишқи ман ёбад барор.
Номаи нанвиштаи ҳар номурод,
Бо суруди ман расад бар дасти ёр.

Баҳри ҳар гумроҳи ман пайроҳаям,
Пайраҳи дилёбину номусу ном.
Қош умрам ҳамчу байте зам шавад,
Дар давоми шеърҳои нотаом...

Бо умеду эътимод аҷдоди ман,
(Он даме, к-аз даҳр реҳлат кардаанд)
Ин Ватан, ин осмону ин замиро,
Ҷумла баҳри ман васият кардаанд.

Ман давоми рӯзгори рафтагонам,
Посдори хотири қурбониёнам,
Хома андар даст бар ҷои камон,
Посбони зиндагонию замонам,
Ман ҷавонам, ман ҷавонам, ман ҷавонам!

Ман аз бар мекунам рӯзе суруди обшоронро,
Забон мебахшам охир ман сукути кӯҳсоронро.
Ман охир рӯдхоро раҳнамой мекунам рӯзе,
Паёми об меорам ҷавори даштзоронро.
Ман охир турнахоро бо баҳори нав

муборакбод меғуям

Ва аз ҳар хатти сабзи сабзаи навруста мечӯям
Замони навхатиямро.
Ва аз ҳар навниҳоли гулбасар дархост месозам
Замони навқадиямро.
Ман охир корвони кӯҳхоро бор мебандам,
Ба даргоҳи ҷавонӣ рӯй меорам.
Ба ҳаққи шири модарҳову ҳаққи

хусни духтарҳо

Ҷавониро ҷиҳози тӯй меорам.
Ҷавонии дигар меёбам аз дунёи рӯхонӣ,
Зи нав тахир месозай ба афсӯсу пушаймонӣ
Хатоҳое, ки аз ман рафт дар ишқи ҷавониям,
Хатоҳое, ки бигзашт аз ману аз зиндагониям.

Валекин дар тани деворҳои мактаби деҳа
Нахустин шеърҳои ошиқии хешро

дигар намеёбам,

Дигар дар нӯги мӯи духтарони ҳамдабистонам
Ба тарсу ларз мактуби муҳаббат ҳам намебандам.
Раҳо шуд кокули онҳо зи дастонам,
Раҳо шуд номаи ман ҳам.

Дигар ман хоб мебинам руҳи ҳамсоядухтарро,
Ки бо ман ҳар сахар ҳамроҳ мактабхона меомад.

Муҳаббат чист? — мепурсид аз ман

духтари содда,

Ба мактаб гӯнӣ дарси муҳаббатхонӣ меомад.

Дигар ман хоб мебинам нахустин устодамро,

Нахустин дафтари машқу «Алифбо»-и саводамро

Дигар ман хоб мебинам сари зонуи модарро,

Қанори гарми модаррову тархи рӯи модарро.

Замони бегамии ман гузаштаст.

Ман акнун рангҳои тавъами рангинкаморо

Зи ашки модарони пир меёбам.

Ман акнун рангҳои равшани даври замони

Зи мӯҳи сафеди пирҳои давр мекобам.

Ба ёди обшори кокудони духтари тоҷик

Ман аз бар мекунам рӯзе суруди обшоронро!

Ба номи куллаҳо — ғахворан мардони оламгир

Забон мебахшам охир ман сукути кӯҳсоронро!

Ба бародарам Шариф

Суруди яккафаръеди шабонгоҳии хирманкӯб
Ба гӯшам мерасад аз дуру дилро медиҳад ковиш.
Дилаш монанди саҳро бекаронасту саховатманд,
Садон навҳадораш бар дилам илко кунад нолиш.

Ба чашмам нақш-созад солҳои баччағиямро,
Ки дар рӯи чапар шабҳо суруди «Майда» мехондам.
Дареғо баччағӣ ҳамчун гули каҳ бод шуд, тай шуд,
Аз он хирман мани дунёнадида мисли дон мондам.

Сарам ҳамчун замини пир мезад чарх беором,
Чу рӯзу шаб ба давродаври хирман чарх
мегаштам.

Кучо рафтӣ, ҷаҳони пок монанди дили духтар?
Кучо рафтӣ, ҷаҳони танг монанди дили кафтар?
Кучо рафтед аз ман солҳои бебадал, бебозгаштам?

Суруди нолаомези даравгардухтареро ёд меорам,
Ба гардан мӯҳраи мору ба сар рӯмоли шоҳӣ дошт.
Ду рухсори сафедаш сӯхта аз гармии хуршед,
Нигоҳи шармгине, пурсукуте, бепаноҳе дошт.

Суруди дигаре ҷуз як дубайтӣ ӯ намедонист,
Намедонистам, ӯ будаст шайдоиву савдой.
Ба ҷои гул ба Даври домани ӯ хор часпида,
Тароватҳои хуснашро макида боди саҳроӣ.

Сурудаш дар дилам чун нақши рӯи гандумаш
боқист,
Ба ёд орам шавад дил пора-пора:

«Сари кӯхи баланд чуфти ситора,
Чавони навхати бистудусола.
Чавонон, кадри якдигар бидонед,
Худо кай медиҳад умри дубора?!»

Дигар ўро надидам чун давоми хоби ширине,
Шунидам ёри бадрашке гирифтасту миёнхолест.
Ба кадри ҳол ў розист аз тақдири пешонӣ,
Ба ёди ишқи аввал лек як кунҷи дилаш холист...

Хама ҳамсолҳои ман ба ҳар ҷониб сафар карданд,
Гирифта домани коре, гирифта домани ёре.
Дигар даврони гулгардонию гулбозиям бигзашт,
Ба дӯши ман ҳам афтадаст бори зиндагидорӣ.

Дигар айёми хурдӣ нест, то чида гули наврӯз,
Ба ҳар як хона орам ҳамчу пайғоми баҳоронаш.
Биёрам бар дари ў ҳам, бубинам хонаву ҷояш,
Баёзи гарданаш, шарми рухаш, ҳусни гулафшонаш.

Вале якумр меҳоҳам бад-ин сон зиндагӣ кардан:
Баҳорон бойчечак чида овардан ба ҳар як хона

Ки то аз дасти ман бинанд рӯй навбаҳоронро,
Гули дидори он зебоарӯси рӯзгоронро. яктой,

Дигар давлат намехоҳам аз ин дуньёи пурсавдо,
Тамоми умр меҳоҳам бад-ин сон зиндагӣ кардан,
Тамоми умр кӯдак будану тифлона хандидан,
Зи оғози баҳори зиндагӣ пайғом овардан...

Баччагиям бекасу танҳо гузашт,
 Бо дарав, бо хӯшачиниҳо гузашт,
 Доманаш аз хӯша пур аз домани сахро гузашт.

Дар сари санге ҳама рӯз интизор
 Мешумурдам турнахоро ҳар баҳор —
 Баччагиям бо қатори турнаҳо як ҷо гузашт.

Шаст меандохтам бар рӯди маст,
 То биафтад моҳин тилло ба шаст.
 Баччагиям бо умеди моҳин тилло гузашт.

Ханда мекардам ба сӯи шаршара,
 Ханда меомад зи ҳар санги дара —
 Баччагиям ханда бар лаб лаб-лаби дарӣ гузашт,

Номаҳо бинвишта будам беҳисоб
 Лек аз он сӯ намеомад ҷавоб...
 Баччагӣ чун номае бар ёри бепарво гузашт.

Баччагӣ чун шохборон рехт, рехт.
 Баччагӣ чун обшорон рехт, рехт.
 Ё мисоли шохнам аз дашти бопахно гузашт.

Баччагӣ гӯе буду гӯе набуд,
 Баччагӣ аз мо буду аз мо набуд,
 Беҳабар мондем то дидем фарсахҳо гузашт.

Баччагӣ — гулгуни зарринёли ман,
 Баччагӣ — гулгуни зарринболи ман —
 Ёлу болаш фарқи гул аз роҳи умри мо гузашт...

ДАР БАЧЧАГӢ

Дар замони беҳудию бесарӣ
Чун камонвар аз фалохун
Эй басо бо шавқи афзун
Сангҳо афкандаам бар шишаҳои хонаҳо.

Бо фиғону мочаро
Пиразанҳо аз ақибам медавиданд.
Ман тихипо медавидам,
Пиразанҳо кай ба гардам мерасиданд?...

Даргузашт он фасли зебо,
Хамчу шабнам аз руҳи гулҳо парид.
Пиразанҳо рахт барбастанд аз дунё,
Зиндагӣ иоро ба некӣ парварид.

Ин замон бо изтироб
Ҳар шабе тарсида меҳезам зи хоб,
Гӯё он сангҳо,
Қ-афкандаам бар шишаҳои хонаҳо,
Мезанад бар шишаҳои хонаи ман,
Мезанад бар шишаҳои айнаки ман...

Боз дар тоқии худ барчош чинам бо мурод,
Хонда бо ҳамсолҳоям ёр-ёру шодбод.

То сахар дар тӯйхона байтхониҳо кунам,
Дар ҳақи навхонадорон байтмониҳо кунам.

Ман чӣ меҳоҳам, худоё?

Ман дигар кӯдак наҳоҳам шуд, дарего!

Лек одам ҳар қадар солору пурармон шавад,
Боз меҳоҳад, ки боре кӯдаки нодон шавад...

ДУХТАРИ ДЕҲ

Нарафти чанг мисли духтари рус,
Набастӣ заҳмҳои аскарониро,
Накардӣ сила бо дастони нармаи
Сари аз тир маҷруҳи ҷавони.

Валекин андаруни номан худ
Фиристодӣ ба ӯ рӯмои адлон,
Ки дар рӯзи зафар бошад ба дасташ
Ба мисли парчами сурхе парашон.

Тасалло додӣ, дилбардорӣ додӣ,
Варо дар номаҳои махрамона,
Варо дар номан худ бӯса кардӣ,
Ба он лабҳои пазмон гонбона.

Ба мавсими дараи шаббош рафти,
Ба хирманҷойҳо бедор хуфти,
Ба мисли гандуми пухта сари ҳам
Ғаму тимори худ бо кас нагуфти.

Нигоҳи пурҳуморат сӯи раҳ буд,
Дилат дар чанги гургон буд аз ғам.
Ҷавон будӣ, вале фасли муҳаббат,
Ғарон омад, ҳазон оварду мотам.

Ба хилватҳои данту сахро
Ту нехондӣ: ҷавонам ман, ҷавонам...
«Илоҳӣ бишканид дастӣ камонсоз,
Ки аз дастӣ камон безорумонам».

Забон меёфт гандумзори хомӯш,
Ба сӯзат ҳамсадо мегашту ҳамдард:
«Фалак аз рашки хусни офтобам,
Маро аз ёри дилбандам чудо кард».

Сарак мечидию медидӣ гоҳе
Сари ёрат чунон афтода дар хок.
Сари кӯҳи баланд истода гоҳо
Варо фаръед мекардӣ зи афлок.

Қаҳони ту хамӯшу бенафас буд,
Хамӯшияш чӣ даҳшат дошт, хоҳар!
Ту нашиндӣ садон тире таркиш,
Вале дардаш туро обу адо кард.

Набастӣ бар миёнат тирдонро,
Нарафти чанг чун русдухтар, аммо
Ту бо худ чанг кардӣ, дошти пок,
Ба аскарбаччае номуси худро...

ЭЙ ЧАВОНИ...

Мекунӣ шаккокию густохиҳо,
Бо худоёни замину осмон.
Мехурӯшӣ, меситезӣ,
Мекушой роҳи худро
Дар миёни ии ҳама пасту баландии ҷаҳон.
Ҳамчунон Шаддод, ки сӯи худо
Қарда даъвои худой тир андохт,
Лек тираш бозгашта аз само
Бар сари моҳӣ расид.
Аз он замон
То кунун бинӣ сари моҳӣ буридаст...
Тирандозӣ ба сӯи осмонҳо айнӣ беандешагист,
Баски меояд фаро аз осмон ё бар замин
ё бар сарат.

Бо гуноҳи осмон ё равост,
Ии замини бегунаҳ захме хӯрад?!

Медамӣ чун рӯди фасли навбаҳорон,
Раҳна қарда кӯҳсорон.
Дарраҳоро бо ҳама ҳангомаат пур мекунӣ,
Мезанӣ бар санги соҳил,
Мезанӣ, девори соҳилро зи по меафканӣ.
Масту мағруру худонотарсу якрав,
— Ии манам!—меғуйву ду дасти худро
бар сари дил мезанӣ.

Меравӣ аз хатти соҳил гаҳ бурун,
Лек то кай?..
Об гардад барфҳои кӯҳсорон,
Дигар аз ҳар қўлла н-ояд бар ту оби ғайратафзо.

Дигар аз гардун наояд сели борон,
То лаболаб гардию пуршӯр созӣ иддао.
Фасли тобистон расад, дар зери хуршеди тамуз,
Аз ту мемонад фақат як осиё обу халос,
Дар миёни ин ҳама бешу камӣ худро шинос,
Эй ҷавонӣ,
Эй ҷавонӣ!

СУРУДИ ХАЙРБОД

Ба ёди Қаҳрамони Иттифоқи Со-
ветӣ Исмоил Ҳамзаалиев

Боз меояд баҳору боз меҳандад ҷаман,
Нури маҳ дар рӯи раҳ аз сояҳо гул меканад.
Заҳми ман дар сикҳатии халқ меёбад шифо,
Марги ман дар зиндагии мардумон гум мешавад.

Боз хушрӯёни навдилбохта аз ҷӯши ишк
Бар ду абру ӯсмаи тар мекашанд.
Боз бо ҷашмони бозингар харидорони ҳусн
Ҳусни ҳар хушдорро бармекашанд.

Боз мерезад зи шодӣ ашк ҷашми интизор,
Мешавад келинбиёрон, рӯйбинион, тӯю сур.
Боз мепочад ба гардунҳо суруди ёр-ёр.
Меравад аз чехраҳо осори андӯху малул.

Барки зулматсӯз дорад ҷашми ман,
Ин замон, ки чор атрофи маро зулмат гирифт.
Ҳамнабардонам ҳама қурбон шуданд,
Дастӣ танҳоям зи хоки кишварам қувват гирифт.

То як анҷомам сад оғоз оварад.
Ҳандаи шайтонии душман бадал гардад ба оҳ,
То дари баста дари боз оварад,
То шавад помол ғавҷи ҳасм монанди гиёҳ,

Меравам бар коми оташбори марг,
Хайр, модар!

Чомаи мотам напӯш.

Гул кун, эй ояндаам, дар дигарон
(Ту маро бинӣ, набинам ман туро),

Алвидоъ, эй мардумон, хоҳам мудом,
Бар шумо рӯзи хушу чашни мурод,
Меравам ман аз шумо бахри шумо,
Ибтидою нитихон ман — ҳаёт!

Ман чу нутки нӯшбодам,
Мешавам такрор андар чашиҳои ёдбуд.
Шоҳбайти достони безаволам —

достони дастбурд.

Ҳамнажоду ҳамсифат бо Шеракам,
Хуни поки тоҷикам,
Мефишонам ман варо бар ҳифзи хоки кишварам.

Чашии фирӯзӣ надида меравам,
Меравам, то ҳалқи ман бинад варо.
Меравам, то аз суруди тантана
Бишнавад гӯётар овози маро.

Хайр, хайр, эй изтироби савти «Наврӯзи Аҷам»
Хайр, эй чашмони чори модарам.
Хайр, эй ду милаи марғуладори дилбарам,
Чомаи домодии манро ту пӯш,
эй додарам!

ЗАМИН

Замин—модархудои мутлақи мо,
Барои кӯдакон шабзиндадор аст.
Ҳаромхобаст чун гаҳворабонон,
Ба тифлон қисмати нек интизор аст.

Мисоли ошиқони покпаймон
Замин месӯзад андар оташи худ.
Мисоли модарон ошуфтахотир
Зи ишқи духтарони кадраси худ.

Барад фарзандхон баркамолаш,
Чу бадбахтӣ бар ӯ офат расонад —
Чунон ки тундбоде гар бишӯрад,
Бирезад себи пухта, хом монад.

Ба рӯи ӯ яке бори гароне,
Яке чун деҳқону киштманд аст.
Ба рӯи ӯ хилофи хоҳиши ӯ,
Ҷарангоси мис аз тилло баланд аст.

Замин озор хӯрда, дард хӯрда
Зи тирафшонию аз позаданҳо.
Ба зери осмони дуру бемехр,
Замин танҳост мисли бевазанҳо.

Халад дандонахон танк бар ӯ
Чу ашки шер бар ҳалқи гизоле.
Ба рӯи ӯ бимонад захми ҳар тир
Чу доге бар рухи соҳибҷамоле.

Замин пир аст, лек аз мо ҷавонтар,
Ҷавонасту валекин пир аз мост.
Лагадкӯбаш кунад як нокаси дун,
Замин бечора домангир аз мост.

Замин чун боғчома — мо дарахтем,
Ба рӯяш меван дил бояд афшонд.
Замин боғи раҳи боди хазон аст,
Ба рӯяш тухмаи гул бояд афшонд.

Замин — як чуръа оби охирин аст,
Ки бар қадраш расӣ дар ташнагиҳо.
Замин — як охирин нон аст, мардум,
Ки бар қадраш расӣ дар гушнагиҳо.

Замин дар зери по аз мо баланд аст,
Ба рӯяш нақши ҳар як пой панд аст.
Мақӯбаш бо қадамҳои ҳалалгор,
Замин чун фалсафӣ дар фикр банд аст...

Онхо, ки замини модаронро
 Чун хокшинос мешиносанд,
 Андоза кунанд бо қадамҳо
 Ҳар роҳи варову сар набозанд.

Бояст шинохт ин заминро,
 Чун пайкари захмноки одам.
 Чун чехраи доғдида, к-аз умр
 Дар сафҳаи ўст нақши мотам.

Чун модари бекасе, ки дар он
 Фарзанди ягона гӯр кардаст.
 Аз гирья ба рӯи хокдонаш
 Гумбахт ду чашм кӯр кардаст.

Чун барзгаре, ки баъди қаҳтӣ
 Тухмӣ бифишонда интизор аст.
 Чун марди мусофире, ки танҳо
 Ҳамвора ба ҳасрати диёр аст.

Онхо, ки замини модаронро
 Чун модари хеш мешиносанд,
 Дар ҳар қадаме ба рӯи роҳаш
 Ҷонбозӣ кунанду сар бибозанд.

Ман хуб шиносам ин заминро,
 Чун модари беписар, мададчӯ.
 Ҳар субҳ зи чашма орамаш об,
 Ҳар рӯз хабар бигирам аз ӯ...

Аз раҳи хоксорӣ баъзеҳо
Дар назар гарчи ноаён ҳастанд,
Лек аз баҳри гулханафрӯзӣ
Гӯнӣ пешдаргирон ҳастанд.

Аввалин одаме, ки ҳарфе гуфт,
Буд беном, мо намедонем.
Аввалин ошиқе, ки ишқ овард,
Буд хушком? Мо намедонем.

Аввалин аскаре, ки дар майдон,
Чон фидо кард бар Ватан—Модар,
Маргро раҳна карду голиб мурд,
Мурд гумном, монд беҳайкал.

Кахрамонони баъди ӯро мо
Бо муҳаббат сипос меорем.
Пайкари мармарӣ барон ӯ
Мегузорем, азиз медорем.

Аввалин шоире, ки бедафтар
Гуфт шеърро намонд дар фарҳанг,
Аввалин ҳофизе, ки бемақтаб
Рехт аз синааш ҳазор оҳанг;

Мо намедонем, аҷри медонем,
Шеърро оҳанг ибтидое дошт,
Аввалин устои гумноме,
Сабкҳои ҷунонадое дошт.

Зиндагонист ҳамчу занчире,
Зиндагонӣ ба нисбате зиндаст.
Ҳалқаи аввалин агар танҳост,
Ҳалқаҳои дигар ба ҳам пайааст.

Бингарам чун ба марди човандоз,
Рӯи зин гӯиё парои ояд.
Дарзамон пеши дидаам ҳозир
Аспи чӯбини кӯдакон ояд.

Ҳанҷари обдор чун бинам,
Ёд орам азоби сандонро.
Даври дастархон чу биншинам,
Ёд орам сипори деҳқонро.

Обрӯю ғурури даръёҳо
Чашмасорони кӯҳсоронанд.
Эътибори баланди минбарҳо
Ҳокшошону хоксоронанд.

Е газале барои худ

Мешавам ҳар рӯз дигар, ҳар нафас кам мешавам,
 Ҳар қадар худро бичӯям, он қадар гум мешавам.
 Гоҳ мисли сабза мерӯям барои Офтоб,
 Гоҳ мисли шом аз хуршед маҳрум мешавам.

Мекунам шукронаи дунъюю хуршеду замин,
 Мисли фарзанде, ки орад ҳадьяҳо бар модараш.
 Мекунам шукронаи қисмат, ки ҳоло зиндаам,
 Зиндаам дар гардиши айёму чархи чанбараш.

Дар дилам чархи куҳан аз нав ҷавонӣ мекунад,
 Бар сари ман сад баҳорон гулфишонӣ мекунад.
 Косан ҷашмам пур аз дидорхост,
 Зиндагӣ дар синаи ман зиндагонӣ мекунад.

Лек,
 Гарчи аз дили ман рӯдҳо ҷорӣ шуданд,
 Гарчи аз ман даштҳои ташна гулзоре шуданд,
 Гарчи ҷашмам лонаҳои офтобу моҳ буд,
 Аз сиринки пешвозу хайрбод огоҳ буд,
 Гарчи ман дар синаам ошӯбҳои ошиқӣ варзидаам,
 Аз ду ҷашми духтарони гулназар бўсидаам;
 Боз мисли кӯдаке, ки нав ба дунё омадааст,
 Сахт медорам зи домони Замин,
 То ба ман дар гардиши худ ёд орад
 Ҷунибиши гаҳвораамро,
 То ба ман андар сукути хеш бинмояд
 Хуфтаҳои модари бечораамро!

Дар ҷаҳони гирдгардон чун сари инсон,
Дар замини некубадпарвар
Бо дили исьёнгару зебопарастам,
Бо ҳама мушкилкушӣ,
Бо ҳама нирую фарҳанги худӣ,
Боз ҳам кӯтоҳдастам.
Дар ҷаҳони ниматору нимаравшан
Ҳар қадар бадбахт бошам,

он қадар хушбахт ҳастам

ФАРЗАНДИ КҶҲСОР

Шудам пазмони оби чашмасорон,
Равам дар кӯҳсорон хона созам.
Шавам як лаҳза беқайду сабукрӯх,
Ба худ як олами афсона созам.

Бисозам чанбар аз гулҳои садранг,
Шиносонам диламро бо баҳорон.
Кунам тазмин чу шогирди навомӯз
Зи шеърӣ обдори обшорон.

Нишинам дар лаби даръеи кӯҳӣ,
Қи омӯзам аз ӯ даръедилиро.
Шитобу изтироб омӯзам аз мавҷ,
Бигӯям шеър дар тақлиди даръе.

Қашам аз кокули сабзи дарахтон,
Бишомам насими бешаҳоро.
Суруд омӯзам аз лабҳои соҳил,
Забон омӯзам аз гуфтори даръе.

Нависам номи худ дар тахтасанге,—
Нишони бенишониҳои худро.
Ба ғуши баргҳо бикшоям асрор,—
Қитоби саргарониҳои худро.

Шавам ҳамболи занбӯрони гулҷӯй,
Ба шеърӣ худ зи гулҳо шира чинам.
Зи шохе бар дигар шохе бупечам,
Ҷаҳонро то ба чашми гул бубинам.

Шавам бо куллаҳо ҳамсар, ки шояд
Биёмӯзам тариқи сарфарозӣ,
Ба пой кӯҳҳо таъзим орам,
Биандӯзам бисоти бениёӣ.

Варақҳои парешони диламро
Дихам пош аз сари кӯҳи баланде.
Дигар онро нахонам пеши ҳар кас,
Дигар бо он насозам худписандӣ.

Сипас аз кӯҳсор — аз модари худ
Бихоҳам ҳамчу фарзандаш, чу қонаш,
Ки дар поёни бозиҳои тақдир
Дихад ҷо аз сукути ҷовидонаш...

ҒАЗАЛИ ДАРӢЕ

Ман он рӯдам, ки андар роҳи туғён,
На санги раҳ, на соҳил мешиносам.
Ман он дарӢи пурушӯбу якрав,
Қи танҳо шеваи дил мешиносам.

Равонам аз миёни тангноҳо,
Чу сайди рамгирифта мегурезам.
Намедонам чӣ дорад интиҳоям,
Валекин худ ба худ ман меситезам.

Ғаҳе чун шоири ошуфтаям ман,
Қи аз тангӣ гурезад сӯи паҳно,
Ғаҳе чун ошиқи ҳичронкашида
Бигирам домани дашту даманҳо.

Равам дар даштҳо гардам парешон,
Қи худро дар парешонӣ шиносам,
Ба сад шохобае сад пора гардам,
Дили саҳти замиро нарм созам.

Ба сӯи дашт ҳар шохобаи ман
Мисоли панҷаҳои дасти боз аст.
Ба ман мӯхтоҷ ҳар як зарраи хок,
Ба ман ҳар ташнаи саҳро шинос аст.

Ман он рӯдам, ки аз кӯҳи баланде,
Ба пастҳо равам бо ҳукми қисмат.
Худамро гум кунам дар дашту саҳро,
Қи аз ман ҳар кӣ боғи тоза ёбад.

Ман он рӯдам, ки оғози ман аз санг,
Вале анҷоми ман гул бошаду гул.
Ман он рӯдам, ки аз он одамизод
Гузар созанд бо ихлос бепул.

Ман он рӯдам, ки рӯзе соҳили ман
Маро гум мекунад дар роҳи турғён.
Барон ташнагон чун хушк гардам,
Дигар обам наафзоянд онон.

Дигар бар соҳили ман кӯхидухтар,
Наояд обгирӣ кӯзабарсар.
Набӯсад дар лаби ман аз лаби ёр,
Нигарад танг ёри хеш дар бар.

Ду соҳил — ду лаби хушкидаи ман —
Бинолад: доду фаръёд аз чудой!
Бимонад оброҳа — санглохе,
Зи ҳар санге савол ояд: кучой?

Ало, эй чашмаҳои ибтидоям,
Маро он вақт оё мешиносед?
Ало, эй дӯстони кадрдонам,
Маро ҳоло чу дарёе мешиносед?

Ошиқам бар сари афрохтае,
Ки ба хокӣ буданаш афлокист.
Ошиқам бар лаби хандон,
ки дар он
Хандаи пурҳияли шайтон нест.

Ошикам бар каси бедастархон,
Ки ба худ хар чӣ надорад, дорад.
Зарбу тақсим накарда, пешат
Хар чӣ дорад, ба кафаш меорад.

Ошиқам бар шарафи меҳнатиён,
Ки ба мӯҳрею ба имзои касе,
Набиёяд, наравад,
маргаш эълон нашавад.
Ошиқам бар ниғаҳи соддаю пок,
Ки ба худ акс кунад сафҳаи дил,
Гӯяд аз дарду ғамаш,
бешу камаш.

Ошикам бар гунаҳи беғунаҳон,
Ки беҳ аз некии зиштон бошад.
Ошикам бар дили бедоғи ҷавон,
Ки чу ашъёи гаронмояи дорулосор
Фақат аз дур бубинию нагирӣ бар даст,
Лек як рӯз бубинӣ, ки на ону на чунон...

Ошиқи ҳамраҳи хубам, ки ба раҳ
Хешро ҳар нафас аз нав сазад.

Хешро ҳабс насозад дар худ,
Бикушояд дили худро чу китоб
То дили ҳамсафарон бишносад.

Ошиқам бар каси якрӯя, ки ӯ
Ҳамчунон мор напартояд пӯст,
Шиканад ҳам, зи сари мардӣ нарезад

Ошиқам бар бадие, ки паи некӣ бошад,
Ошиқам,
Варна ба дунё дигарам бастагӣ нест!

Қадди одам ба лаҳзаи мурдан
 Гашта гӯе зи буда норозӣ,
 Боз, гӯянд, кадре меёзад
 Дар талошу набарди ҷонбозӣ.

Лаҳзаи разми зиндагию марг
 Одамизод бо ҳазор уммед
 Хешро мешиносад аз дигар,
 Мешавад гӯиё зи нав тавлид.

Охирин шӯълаҳои ҷонашро
 Чамъ созад чу шамъи миранда,
 То бимирад чу ғолиби майдон,
 То бимирад ба номи арзанда.

Дар тапишгоҳи бандагӣ одам
 Хеч гоҳе намерурд осон.
 Одамай дар дами аҷал ҳатто
 Мекунад бар алайҳи марг исъён.

Қадди ӯ боз кадре меёзад,
 Дар ҳамин шӯриши хилофи марг.
 Ғолибан, кадри ӯ чу қадди ӯ
 Мешавад баъди мурдан афзунтар...

Чу аз модар ба дунё омадам ман,
 Маро дар гоҳвора баста буданд.
 Сари гоҳвораам биншаста ёрон,
 Бароям номи лоиқ чуста буданд.

Ду дасту пой ман маҳкам бубастанд,
 Ки донам қадри дасту пой озод.
 Дилам мисли асир озодӣ чӯяд,
 Бичӯяд дар ҷаҳон паҳнои обод.

Маро дар гоҳвора баста буданд,
 Ки аз баҳри ҳалосӣ ёбам имкон,
 Ки то дар ҷунбиши гоҳвораи хеш,
 Барои худ шавам тақдирҷунбон.

Маро дар гоҳвора баста буданд,
 Ки қадри ҳонаободӣ бидонам.
 Кушоям худ гиреҳи мушкилавро,
 Зи хурдӣ қадри озодӣ бидонам.

Чу афтад ахтаре аз боми гардун,
 Чунин ёбам, ки афтод ахтари ман.
 Дарахти пир чун афтод вожун
 Бигӯяд фоли ҳоли модари ман.

Чу роҳе кӯр гардад беравуо,
 Бигардад кӯр роҳи манзили ман.
 Чу аз сарчашма хушкад оби даръё,
 Бихушкад гӯй даръёи дили ман.

Ту гӯй мебуранд ангушти моро,
 Агар бурранд нарти навдарахте.
 Хӯрем афсӯс дида марди аъмо,
 Ки шояд буд чашми кӯрбахте.

Чу мирад аз қазо фарзанди одам,
 Хар он к-ӯ бишнавад, озурда бошад.
 Бигирьяд ҷумла безуръети олам,
 Ки гӯй тифли ӯ ҳам мурда бошад.

Чаро мо ин қадар дардошноем?
 Кучо дардест, дарди худ бидонем,
 Ғами дунёе хама андар дили мо,
 Чаҳон дар мост ё мо дар чаҳонем?

Боз ошиқ шаваму зиндагӣ аз сар гирам,
 Роҳи дерин бигузoram, раҳи дигар гирам.
 Хамарo тарк кунам шомгаҳон чун хуршед,
 Домани субҳ кашам, домани дилбар гирам.
 Боз як бори дигар тозаҷавонӣ бикунам,
 Баҳри чонон зи фалак лолаи ахтар гирам.
 Нашавам дастхуши васвасаи кӯрдилӣ,
 Чуфти дилхоҳ чу як чуфти кабутар гирам.
 Сузи афзунам аз он аст, ки рӯзе чу чароғ
 Сари гӯри падару модари худ даргирам.
 Кӯрпистон бувадо модари дунё, эй дил,
 Биравам маслиҳати умр зи модар гирам.

Ало, зебон махфилҳо,
Ба қадри ҳар чароғи давра мебояд расид имрӯз,
Ки рӯзе аз шамоли ҳодиса хомӯш хоҳад шуд.

Ало, раҳҷӯи манзилҳо,
Ба кадри раҳкушои аввалин бояд расид имрӯз,
Ки фардои шумо ҳам як замоне дӯш хоҳад шуд.

Шумо имрӯз агар аз толеъу бахту насиби
хештан мастед,
 Дар оғӯши бихишти дилбарони гулбадан мастед,
 Зи атри гесувону кокулони пуришкан мастед,
 Замоне завқатон аз кори дунё пир хоҳад шуд,
 Замоне навбати базми муҳаббат дер хоҳад шуд.

Ало, беақлу беғамҳо,
Ки фарқи сурату сират намедонед,
Ба қадри нозҳои ёр мебояд расид имрӯз,
Ба қадри лаҳзаи дидор мебояд расид имрӯз:
Ба қадри соқи симину ба қадри чехран бечин,
Ба қадри ёри гулрухсор мебояд расид имрӯз,
Ки рӯзе пиру номарғубу пурожанг хоҳад шуд,
Баҳори чилвааш пажмурдаву беранг хоҳад шуд.

Ба пой он ниҳоле, ки нишаста бо нигоре хуш
Даме аз ошиқӣ доред накди рӯзгоре хуш.

Намедонед, рӯзе шохҳои он,
Шуморо ҷӯби боми гӯр хоҳад шуд!

Ба базме пеши чашмони шумо гар ёр мераксад,
Ба худ чун мавҷ мепечад, зи сар то пой меларзад.
Агар қадраш намедонед,
Хамчун Зӯҳраи раққоса
Рӯзе то фалакҳо дур хоҳад шуд!

Ало, эй соҳибони вақт,
Вақти хеш дарёбед.
Шумо ҳоло ҷавону комрону шодмону
зиндаед охир!

Чу рӯзе бар мазори сард меҳобед,
Аҷал баҳри шумо фурсат нахоҳад дод,
Ки ҳар нодидаро бинед,
Гули ночидаро чинед,
Ва як дам дар ғами гумкардаҳои хештан гирьед,
Ва як дам он чиро нагрифта будед аз
ҷаҳон, гиред.

Шумо, э соҳибони вақт,
Биштобед!
Биштобед!

РАҚҚОСА

Меситезӣ,
Меғурезӣ,
Менавозӣ,
Меғудозӣ,
Панҷаҳоят мешуморад рӯзҳои рафтаро,
Мекунад ошуфтадилтар шоири ошуфтаро.
Ба парешонбозиҳои кокулони тобдор,
Ёдам оӣ аз парешонбозиҳои рӯзгор.

Он чунон фаттону гиро,
Он чунон ларзону печон,
Он чунон зебою шиво,
Он чунон ҷамъу парешон,
К-аз фиребой кушой уқдаи рози диламро,
Ёдам оӣ киштаамро, ҳосиламро.

Бо садои қарс-қарси панҷаат
Шоҳҳои нахли умрам бишканад.
Дил ба рақсу сар ба шӯр ояд маро,
Дар ҳавои домани пирӯҳанат.

Даст чун бикшӣ сӯи осмон,
Бар кафат резанд бас истораҳо.
Аз хурӯши шавки бозиҳои ту,
Баршавад аз синаҳо фаввораҳо,

Чун парастуе, ки орад муждаи фасли баҳор,
Доманафшон — болафшон бигзарӣ.
Гоҳ чун олиҳаи шеърӯ хунар,
Нимпайдо, нимпинҳон бигзарӣ.

Офарин хонанду каф кӯбанд мардум,
Дар чаҳон он лаҳза мисли ту касе хушбахт
нест.

Лек гоҳо кас намерсад ба меҳр,
Баъди сахна қисмату ҳоли ту чист.

Дастафшон меравию дилкашол,
Дилкашоли кадрдонию сипос.
...Ба парешонбозиҳои кокулони тобдор,
Едам оӣ аз парешонбозиҳои рӯзгор.

Мо сохӯрда ҳастем ё сол хӯрда моро?
 Мо умр бурда бар сар, ё умр бурда моро?

Мо ҷонсупор будем бар ҳочати замона,
 Ё азви ҷонсупорӣ осон супурда моро?

Бо ёри норпистон хуфтем, гофил аз он
 Ҳамчун анори ширин дасте фушурда моро.

Роҳи дароз тай шуд дар умри кӯтаҳи мо,
 Роҳе фасурда кардем ё раҳ фасурда моро?

Дар пешни чашми хуршед арчанд кам набудем,
 Кам дида чашми камбин, камтар шумурда моро.

Гумкардаҳои моро ҳар зиндадил биёбад,
 Дилмурдагон валекин хонанд мурда моро!

Бимон то дар дили покот дили ман ошъён монад.
Бимон дар чашмҳои ту ҷавониям ҷавон монад.
Ту бо он хусни оламгир аз олам чӣ меҳоди?
Бимон дар шеъри ман аз дарди ишқи ту
нишон монад.

Ба мисли хандаҳои обшорон хандаҳои ту,
Табиатзода зебоист он хусни расои ту.
Кунам барчош ҳар як мисраву ҳар
 ҳарфи шеърро
Шаби тӯи арӯсият ба қадди дилрабои ту.

Туро меҳоҳам, эй маҳтоб, дар шабҳои маҳтобӣ,
Туро чун хоб меҳоҳам дар ин шабҳои беҳобӣ.
Намеоя, намеҷӯй, вале баъди ҳазорон сол
Маро чун устухони Рӯдакӣ аз хок мекобӣ...

ВИҲИШТИ ГУМШУДА

Маро ҷустӣ, ки ёбӣ боз он дилдодан дерин?
Чаро беҳуда мекобӣ?
Маро дигар намеёбӣ.

Ман андар хобҳои мастӣ будам беҳуду беёд,
Ман андар олами гумномӣ будам шоду
сарафроз,
Миёни чордевори сукути хилвати шабҳо,
Туро гум карда шаб,
Мечустамат аз субҳи навоғоз.

Дарамро кӯфтӣ бо панҷан нарма ҳинобаства
Тамоми пайкарам ларзид,
Дилам аз синаам лағжид...

Замоне буд пешат менишастам, ту намедидӣ,
Замоне буд пешат омада таъзим мекардам.
Сари сабзам, дили гармам нигоҳи бекарорамро
Чу ганҷи зиндагониям ба ту тақдим мекардам.

Ҷавонӣ ҳамчу нақши бўсан лабҳои ту гум шуд,
Вале э-он бўсаҳо дар ёд мӯҳри ҷовидонӣ монд.
Ҳама бахти заминӣ рафт бо нақши қадамҳоят,
Ба ман тағҳо ҳаёли хому бахти осмонӣ монд.

Фуру резед, ахтарҳои ҳомӯши дурахшанда,
Даруни ҷумҷан дастам,
Ки ман дасти тилӣ ҳастам!

Ман акиун мавҷҳои сӯзноки эҳтиросамро,
Зи тағии дили тифлонаам озод хоҳам кард.

Тунд шав дар ин сипехри тундрав,
Шоирю ошиқӣ — девонагист.
Ҳар кӣ бикшояд дари бикшодаро
Кори ӯ парвози мурғи хонагист.
Эй дили шӯридаам, шӯрида бош!

Боз мо нӯшем бояд чомҳо,
Боз афрӯзем бояд шомҳо.
Бар ҳазорон кӯдаки навзодае
Боз бигзорем бояд номҳо.
Эй дили шӯридаам, шӯрида бош!
Шӯрида бош!

Ту хушбахтӣ?
 Ту холо дар кучой?
 Шаби махтобу роҳи Қаҳкашонро,
 Шукуфазори боғи осмонро
 Ту гоҳо ёд меорию гоҳе хоб мебинӣ,
 Маро нодида ҳамтақдиру ҳамдил,
 Шаби дидорро дар чехраи махтоб мебинӣ,
 Мағӯ афсӯс беҳуда,
 Ту вакте зодаи уммеди ман будӣ.
 Чу тифли бесарупое туро мечустам аз дунё,
 Туро мехостам, хуршеди ман будӣ.
 Ба ёдат гирдгаштанҳои дунёро надонистам,
 Нафас бигзашту ҳамчун сафҳаи тақвим кам
гаштам.
 Чу дар парвозҳои беҳудӣ болам шикасту рехт,
 Худамро ёфтам, аз роҳи худфарсой баргаштам.
 Туро ман ёд кардам боз,
 Туро фаръёд кардам боз,
 Кучой ту?
 Баҳори гулфишонро бо кӣ дидӣ?
 Ба ёди кӣ зи саҳро лола чидӣ?
 Гуле чидӣ, ҷавонӣ ёдат омад?
 Зи ман, аз саргароне ёдат омад?
 Ба ҳам печидану бо ҳам шукуфтан,—
 Қиёми зиндагонӣ ёдат омад?
 Ба рӯят чанд ожанг аст?
 Сари рухсоран сурхат чӣ ранг аст?
 Агар ҷашми худо медоштам ман,
 Агар оннан дунёнамо медоштам ман,
 Туро меёфтам аз ҳар кучое,

Туро бори дигар ман дар дили худ зинда
мекардам,
Ба ишқам банда мекардам,
Ба дилбозӣ туро «шарманда» мекардам,
Туро девона мекардам,
Туро афсона мекардам,
Туро хушбахт мекардам...
Ту хушбахтӣ?
Ту ҳоло дар кучой?

ШАБИ ТҶИ

Ба сарат тоҷи арӯсӣ шаби тӯй,
Пеши пою кадамат гул мерехт.
Қул-қули шишаи май бар гӯшат
Гӯиё ҷаҳ-ҷаҳи булбул мерехт.

Байни ҳавлӣ чу шарори дили ту
Шоха андохта машъал месӯхт.
Арғувонпӯш қадӣ шамшодат
Давра ороставу дил месӯхт.

Чарх мегашт замин чун сари ман,
Чархгардон ҳама мераксиданд,
Ҳама буданд ба ту бахтгалаб,
Ҳама чун бахти ту меҳандиданд.

Ҳама шодона қадаҳ мепаёмуд,
Хоста умри пуруммедӣ туро.
Ҳама ширину гуворо меҳӯрд
Бодаи талхи чу тақдири маро.

Аз ту мемонд фақат сояю бас,
Ном мемонд зи афсонаи ман.
Чашми ман аз шарафи дидорат
Холӣ мегашт чу паймонаи ман.

Ман дар он базм ҷӣ будам, ҳайфо,
Шишае, ки зи қазо холӣ шуда;
Шишае, ки ман он рехтааст,
На ба ҷоме, ба замин беҳуда.

Ту кучо рафтӣ, кучо мондам ман?
Зиндагӣ рафт ба роҳи дигаре.
Чойгардон шудӣ чун нахли ҷавон
Аз дили ман ба дили гармтаре.

Ба сарат тоҷи арӯсӣ шаби тӯй,
Пеши пою кадамат гул мерехт.
Қул-қули шишаи май бар гӯшат,
Гӯиё чаҳ-чаҳи булбул мерехт.

* * *

Барон Сорбон

Мо кӯдакем, кӯдаки нодону соддаем,
Бо зочаҳои дигаре мо дил ниҳодаем.
Акнун ба зери осмон дар роҳи орзу
Сад осмони дигаре дар худ кушодаем,

Он аспҳои чӯбию таппончаю камон
Акнун барои мо ҳама бисёр соддаанд.
Он зочаи арӯсаку домоди сохта
Бо ҳамдигар зи ростӣ қавле надоданд.

Шамшерҳои чӯбии ман сӯхт дар танӯр,
Ҳам он сипар, ки доштам, сарпӯши дег шуд,
Тарки «силоҳ» кардаву болиғ шудем мо,
Аз «чангҳо» раҳо шуда ҷустем роҳи худ.

Он «хонае», ки сохтем овони баччагӣ
Аз регҳои соҳилу сарҳавзи боғҳо,
Имрӯз хонадони мо гунчида андар ӯ,
Имрӯз равшан аст зи чашму чароғҳо.

Аммо ҳанӯз кӯдаки нодону соддаем,
Бо зочаҳои дигаре мо дил ниҳодаем.
Он зочаҳои тифлиро бо сад намуди нав
Дар зиндагии ҳештан мо ҷой додаем.

Мо кӯдакем бо ҳама ақлу зақон ҳеш
Бозичаҳои нав ба нав эҷод мекунем.

Бо шаклҳову рамзҳо худро фирефта,
Мо зиндагии хешро обод мекунем.

Бозичаҳои кӯдакӣ зеботаранд, лек
Танҳо барои кӯдакони даркор мешаванд.
Бозичаҳои кӯдакӣ дар рӯзгори мо
Бо шаклу номҳои нав такрор мешаванд...

Равам бегах лаби дарьё нишинам,
Ки рӯзи рафтаи худро бубинам.
Бубинам то ба чини рӯи дарьё
Чи монанд аст ожанги чабинам.

Биомӯзам зи дарьё шоирро,
Ки шеъраш обдору бас равон аст.
Балеғ асту бадеъ афсонаи ӯ,
Агарчи бесаводу безабон аст.

Чунун омӯзам аз дарьёи кӯҳӣ,
Фуруру шӯришу туғъёну масти,
Ки ӯ бо шеъри ҷовидон равонаш
Накарда худситой, худпарастӣ.

Бибӯсам аз лаби сохил чу мавҷе,
Ки ӯ ҳам мисли шоир бекаро аст.
Қанори рӯд бинишам, ки гӯяд:
Махӯр андӯх, дуньё беканор аст...

Фуруби офтоб омад, азизон,
Равам як дам лаби дарьё нишинам,
Бигӯям саргузаштамо ба дарьё,
Гузашти рӯзгорамро бубинам.

Бубинам: рӯд сарозод, аммо
Ба по завлонаи ҳастӣ равон аст.
Миёни соҳили шодию андӯх
Суруди ӯ бад-ин сон ҷовидон аст:

«Ғаму шодӣ ба монанди ду соҳил,
Манам даръё, ҳаме чористам ман.
Ду соҳил гар набошад, ман чӣ рӯдам?
Ду соҳил гар набошад, нестам ман!»

Гарчи ҳамсоёему ҳамдаврон,
Хар кадоме ситораи дурем.
Як сареву ҳазор савдое,
Худсару худписанду мағрурем.

Зиндагӣ бас фиребамон бидиҳад,
То варо боз дӯсттар дорем.
То варо мо дуруст бишносем,
То аз ӯ ҳеҷ дил набардорем.

Мо ҳама фард, мо ҳама мутлақ,
Чун вучуди азизи нотакрор.
Бо ҳазорон рафиқ танҳоем,
Бо ҳазорон ҳабиб беғамхор.

Конҳои тилои номакшуф
Дар рағи хуни худ ниҳон дорем.
Сари мо посбони сирри мост,
Дар дили хеш сад ҷаҳон дорем.

Хар гаҳ аз даҳр рахт барбандем,
Ҳамраҳи мо ҷаҳони мо мирад,
Аввалин бўса, охири оғӯш,
Ғазалу достони мо мирад.

Чашми ахтаршинос чун Гермес*
Ебаду боз гум кунад моро.

* *Гермес* — сайёраи хурдест, ки ахтаршиносон боре ёфта боз гум кардаанд.

Баъд аз он ҳеҷ гаҳ нахоҳад ёфт
Солиён чуста осмонҳоро.

Ҳамраҳи мо чун ахтари пинҳон
Шеърҳои нагуфта хоҳад мурд.
Кушта моро чу фарди нотақрор
Зиндагӣ ҳам фиреб хоҳад хӯрд...

Як зумра касон пир таваллудшудагонанд,
Эҳсоси ҷавонони дилошуфта чӣ донанд.

Инҳо на сағиру на кабиранд, дарего,
Оташ, ки наяндр, об дар оташ нафишонанд.

Сурат ҳама солор, вале сифр ба сират,
Ду соҳили хушкидаи беоби равонанд.

Оҳиста зи ҷо хоста, оҳиста нишинанд,
Ќуз хеш набинанд, вале ҷашми замонанд.

Аз оташи эҳсос битарсанду ғами ишқ,
Пиндор, ки худ зодан на ину на онанд.

Дар қолаби одоб бигуиҷида чи некӯ,
Ин гуна ба қолаб ҳамаи умр бимонанд.

Бинанд ба ҷашми ҳасад эъҷоби ҷавонон,
Хоҳанд ҷавон будану аммо натавонанд...

Чавонему хушиҳои чавониро намедонем,
Ба ёди зиндагонӣ зиндагониро намедонем.

Ба сад дил ташнагони меҳрубониву навозишҳо,
Вале худ дилбариву меҳрубониро намедонем.

Ба сад ҷон дар танӯри ишқ хомаҳом месӯзем,
Лаби даръёи дил оташишониро намедонем.

Дили мо мешавад саркӯби шавку шӯри бемаҷро,
Ки пеши пой ҷонон ҷонфишониро намедонем.

Аз он рӯзе бигӯяд тарк ҷони мо тани моро,
Ки кадри хубии ёрони ҷониро намедонем...

ТАНҲОЙ

Танҳой на он аст, ки танҳою ғарибӣ,
Танҳой на он аст, ки бе ёри қаринӣ.
Танҳой чунон аст, ки дар байни ҳама халқ
Бошӣ, вале бе дарди ҳама халқ нишинӣ.

Танҳой на он аст, ки ёрону ҳарифон
Як бор напурсанду дилатро нанавозанд.
Танҳой чунон аст, ки дар ҳозиру ғоиб
Қадри ту надонанду дилатро нашиносанд.

Ошиқоне баланд меғуянд:
«Чону дил сарфи нозҳои Шумо.
Чону дил чист? Андар ин дунё
Буду нобуди мо фидои Шумо».

Лофи бисъёр, ваъда бебаркаш,
Аз ҳавою ҳавас ҷавонмарданд.
Дар раҳи ишқ чун ғавв бинанд,
Аз раҳи аҳди хеш мегарданд!

Гушнамастанду дилтиҳӣ бархе,
Ишқро зочабозӣ медонанд,
Ними ҷоневу толиби ҷонон,
Ҷонфишоневу лек беҷонанд...

Дар назар гарчи рост меғуянд,
Лек андар замири қалбозанд.
Борашон чун расид бар манзил,
Ёди ёрони раҳ намесозанд.

Мекашанд оҳ, мекунанд афғон,
«Бетуям зиндагист гӯристон...»
Бингарӣ боз зинда мегарданд,
Қас надонад, ки чист ин чистон...

«Чун ту ёри дигар қучо ёбам?»—
Номаҳои бадарди тӯлонӣ...
Бингарӣ хуб ёри дигар ёфт
Ҳам варо гуфт: «Беҳтар аз ҷонӣ...»

Ростӣ, ҳар кӣ «сӯхтам» гӯяд,
Чун накӯ бингаред, бедард аст.
Ҳар кӣ фаръёд мезанад «Маи-мард!»
Рӯзи майдон заифу номардаст.

Ошикиҳои аҳди мост аҷиб —
Меҳрубонию лутф арзонист.
Ҳар кадар лофи ошикӣ назанем,
Дар дили мо ҷунуни Маҷнун нест.

Ишқ гарчи зи бозӣ оғозад,
Охири ӯ ҳамеша ҷонбозист.
Аз хама бурду бохтҳои ишқ
Ошиқ он аст, ки зи дил розист.

Ошиқему валеқ сад афсӯс
Дар фани ишқ ҷумла ҳайронем.
Маънии бешумор дорад ишқ,
Асли маънешро намедонем...

РАҲГУЗАР

Хамчунон к-аз каронаи шаҳре
Раҳгузар бошию гузар сози,
Бетаваққуф зи шишаи мошин
Сӯи ҳар манзараи назар сози;

Ё чунон ки ба манзили дуре
Сафарӣ бошию шитоб кунӣ,
Бигзарӣ аз миёни шаҳри азим,
Хаваси соғаре шароб кунӣ;

Лек н-ой фуруд аз мошин,
Аз ягон аҳли он нишон набарӣ,
Дар тарабхонае* даме беғам
Бо ягон ринди он ту май нахӯрӣ —

Хамчунон ту зӣ рӯзгори ман
Рафтӣ беёдгору беистод.
Нанишастӣ ба базми синаи ман,
Назадӣ бо дилам даме фаръёд.

Назадӣ мушт бар дари розам,
Нашудӣ меҳмони хонаи дил.
Гарчи асри фасона бигаштаст,
Ҳар киро ҳаст як фасонаи дил...

Он қадар буд орзуи ман,
Ки ту андар дилам қарор кунӣ.

*Тарабхона — ресторан.

Бо ту бофам фасонаи тоза,
Қисматамро пур аз баҳор кунӣ.

Лек, афсӯс, аз каронаи дил
Бо шитобу итоб бигзаштӣ.
Гӯй аз байни шаҳр шабҳангом
Чашмҳо гарми хоб бигзаштӣ.

Роҳи ту дур то макони бахт,
Роҳи ту аз дили дигар гузарад.
Гарчи нагзаштӣ аз раҳи дили ман,
Сафарат кош беҳатар гузарад...

БОРОНИ ТИРАМОҲ

Рехт борон... торҳои сим-сим
Хуш навои осмонӣ доштанд.
Зеру бамҳояш ба рӯи бомҳо
Муждаҳои меҳргонӣ доштанд.

Рехт борон... риштаҳои нукрагун
Шуд сари дӯши дарахтон шилшила.
Мечакид аз панҷаҳои баргҳо
Ҳамчу зардоб аз кафи пуробила.

Рехт борон... Гесувони обияш
Бӯи дашту бӯи коху беда дошт.
Дошт бӯи сабзаҳои сӯхта,
Бӯи мағшуши гули хушкида дошт.

Рехт борон аз сари шаб то сахар
Аз дили ман ҳузни ширин сар кашид.
Аз таровишҳои эҳсоси баланд
Хотирам болиду шӯриду дамид.

Рехт борон... гӯши қони ман шунид
Аз лаби гул хандаҳои вопасин.
Аз шамоли хашмиву печону тунд
Тухми гулҳо рехт дар рӯи замин...

Рехт борон... гар губор аз рӯи гул
Бистурад бо лутф борони баҳор,
Бо ҳазор афсӯс борон тирамоҳ
Аз руҳи барги ҳазон шӯяд губор.

Барфу борон рехт дарҳам ҳамчу дарди ошиқӣ,
 Мурғакони бемакон дар хештан печидаанд.
 Шохсорон сархаму хомӯш зери бори барф,
 Гӯиё аз рӯзгори хештан ранчидаанд.

Ман зи пушти шиша мебинам, ки аҳли рӯзгор
 Аз пай кореву ёре медавад болою паст.
 Гар губори барф биншаста ба мижғони яке,
 Дар рухи дигар губори зиндагӣ биншастааст.

Мезанад минқор андар симҳои мавҷгир
 Мурғаке то пай барад аз розҳои осмон,
 Мурғаки дигар панаҳ бурдаст зери пардабон.
 Аз баландӣ бингарад дар чунбучӯли одамон.

Ин бинои рӯ ба рӯ чун сандуки пӯшидааст,
 Сар бурун н-орад касе аз шишан балкони ӯ.
 Барф меборад башиддат то дами шом аз сахар,
 Чун зимистон аст, инак — навбати даврони ӯ.

Хонаам аз дуди таммоку чу берун тира аст,
 Бар машомам лек доим мерасад бӯи баҳор.
 Ман баҳоре дораму шеърм аз ӯ гул мекунад,
 То бубинанд ошиқон аз шеъри ман рӯи баҳор...

Ошиқон — шоирони бедевор,
Ошиқон — олимони беувон,
Ошиқон — ҳофизони беовоз,
Ошиқон — кӯдакони гулгардон —

Бигзаред аз миёни кӯчан шаҳр
Хамқади ёр — даст бар гардан.
Шаҳр гардад зи ишқ моломол,
Ишқ борад зи кӯчаву барзан.

Чуфт-чуфт аз миёни раҳгузарон
 Бо камоли ғурур мегузаред.
 Чашму дил равшан аст аз дидор
 Гӯй аз роҳи нур мегузаред.

Хамаи шаҳр ваъдагоҳи шумост —
 Хоҳ гулгашту хоҳ майдонҳо.
 Хамаи шаҳр бўсагоҳи шумост
 Ҳам лаби ёр, ҳам лаби дарё...

Ба шумо бингарам,
биболад дил,
Ки ҳаёт ошъёни ҳамроист.
Фалаки пир чун шумо гӯй
Навгирифтори хусни зебоист.

Як хамин бас, ки ошикед алҳол,
Бо диле ҳамнавою ҳамрозед.
Як хамин бас, ки бар ҷамоли ҳаёт
Ошикона нигоҳ месозед.

Як ҳамин дар замони мо кофист,
Ки шумо қадри ёр медонед.
Дар замони шитобҳои бузург
Нашъаи интизор медонед.

Ман чӣ гуям дигар, ки беҳ аз ман
Дар раҳи ишқ чумла яктоед.
Ман чӣ гуям дигар, ки беҳ аз ман
Дар фани ишқ чумла мавлоед —

Ошиқон — мурғакони белона,
Ошиқон — пайравони парвона,
Ошиқон — ташнагони соҳилҳо,
Ошиқон — кӯдакони афсона...

Дар зарҳали уфук хуршед ғарқ шуд,
 Дар тираҳои кӯх нури амонат аст.
 Эй офтоби ман, маштоб бар гуруб,
 Ман ошиқи туам, ошиқ ғанимат аст!

Дар сояи гуруб шуд ғарқ сояҳо,
 Хам шуд ба пушти кӯх миҷғони офтоб.
 Эй рӯзи зудранҷ, сабре, таҳаммуле,
 Як дам дароз кун даврони офтоб!

Чатри синаҳ кашид шоми синаҳгилем,
 Хуршед пушти кӯх ғардид нопадид,
 Падруд, офтоб, хуш бош то тулӯ,
 Ман ошиқи туам, дунёест бо умед...

Танҳой мекашам ҳар рӯз дар гуруб,
 Ҳарчанд дар дилам шӯри муҳаббат аст.
 Эй меҳрубони ман, бо ман даме нишин,
 Ман ошиқи туам, ошиқ ғанимат аст!

Дар тобу табат бинам, беҳоби шабат бинам,
Хар лаҳзаю ҳар соат ҳоли аҷабат бинам,
Доро шудай, эй дил, ғамҳот муборак бод!

Аз санг шарар ҳоҳӣ, аз ёр назар ҳоҳӣ,
Аз мӯй малад чӯй, аз ишқ асар ҳоҳӣ,
Бино шудай, эй дил, пайдот муборак бод!

Лабрези ҳавасҳой, саршори таманной,
Дар сина намегунҷӣ аз шавқи дилорое,
Эҳё шудай, эй дил, эҳёт муборак бод!

Паҳнои ҷаҳон гардӣ, пайдову ниҳон гардӣ,
Ғаҳ сабзасифат раксӣ, ғаҳ барги ҳазон гардӣ,
«Ошиқ шудай, эй дил, савдот муборак бод!»*

Тутъёни дигар дорӣ, ҷавлони дигар дорӣ,
Сар мезанӣ дар сина, тӯфони дигар дорӣ,
Даръё шудай, эй дил, даръёт муборак бод!

Ғаҳ ҳоли ман омӯзӣ, ғаҳ дар ғами худ сӯзӣ,
Ғаҳ шӯъла занӣ печон то ҳастиям афрӯзӣ,
Зебо шудай, эй дил, дунёёт муборак бод!

*Шамси Табрезӣ.

Ту осмони манӣ.

Ва ё

Дар осмони муҳаббат ҳамошъёни манӣ.

Ту он таровиши нури,

Ки дар шабони сняхдил нигоҳбони манӣ.

Агарчи қисмати мову ту дostonҳо зад,

Ханӯз шеърӯ газалу дostonи манӣ.

Дар ин сипехри садоҳои бенишонии мо

Агар нишони ту бошам, ту ҳам нишони манӣ.

Дар ин ҷаҳони ғалатбоз беғалат боре

Агар ҷаҳони ту бошам, ту ҳам ҷаҳони манӣ.

Дар ин маҳал, ки пасочини бoғҳо мондаст,

Ягона меваи уммеду ормони манӣ.

Дар ин ҷаҳони ҷазон «Зи мост, ки бар мост»

Ту ҳам баҳори манӣ, ту ҳам ҳазони манӣ...

Ман зиндаям ба хотири дидори орзу,
 Ман зиндаям ба хотири ёри хаёлиям,
 Ман зиндаям ба хотири он ишқи сармаде,
 Қ-орад паёми дилфиреб аз безаволиям.

Ман зиндаям ба хотири бахти наёфта,
 Ман зиндаям ба хотири роҳи нарафтаам.
 Ман зиндаям ба хотири ишқи набохта,
 Ман зиндаям ба хотири шеъри нагуфтаам.

Ман зиндаям ба хотири он рӯзҳои баъд
 То зиндаям ба даҳр, кашандам ба сӯи хеш,
 Ман зиндаям ба хотири он чашмаҳои хуш,
 Қ-овозашон шунидаям дар орзуи хеш.

Ман зиндаям ба хотири ночустаҳои дил,
 Ман зиндаям ба хотири наштидаҳои хеш.
 Ман зиндаям ба хотири дурии дуриҳо,
 Ман зиндаям ба хотири нодидаҳои хеш...

Агар тирам ба сар борад, туро ман дӯст медорам,
Агар чархам биозорад, туро ман дӯст медорам.

Ту яктои манӣ, эй гул, тасаллои манӣ, эй гул
Агар чонам рамақ дорад, туро ман дӯст медорам.

Туй худ орзуи ман, камоли чустучӯи ман,
Агар ишқам ба марг орад, туро ман дӯст медорам.

Агар арзи ниёзи ман, ҳама сӯзу гудози ман
Ба гӯши ту намефорад, туро ман дӯст медорам.

Агар гардуни дун як дам набигзорад, ки хуш
Гузорад ё набигзорад, туро ман дӯст медорам. бошам,

Қасам бар холи абруят, қасам бар шӯълаи рӯят,
Қасам бар чашми хумморат, туро ман дӯст
медорам

Миёни ин ҳама ғавғои ҳастӣ —
 Чаҳони пуртазоди орзуҳо.
 Миёни корзори ақлу эҳсос —
 Чаҳони пуршикасти ҷустуҷӯҳо
 Ҳама дорем кутби норасида,
 Ҳама дорем субҳи нодамида.

Ҳама гулчини боғи орзуем,
 Ризо аз хешу баҳши рӯзгорон,
 Вале ҳарчанд гул чинему чинем
 Баҳорон ё пас аз ҷӯши баҳорон,
 Ҳама дорем гулҳои наруста,
 Хуморе,
 орзуе ношикаста.

Чаҳон курбонгаҳи ҷону цигарҳост
 Чаҳон сарбозиясту сарфарозист.
 Валекин бо ҳама фарру бузургӣ
 Мукаммал нест он,
 к-аз хеш розист.

Ҳама дорем роҳи нонавашта,
 Ҳама дорем шеърӣ нонавишта.

Ҳама дар дил суруди носуруда
 Ниҳон дар сина як пайғом дорем.
 Як оҳанге,
 ки мечӯшад ба ногоҳ —

Хурӯши дар забон беном дорем.
 Ҳама дорем кони нокушуда,
 Ҳама дорем нақди норабуда.

Хама як махзани накшода дар дил —
Хама як ишқи новарзида дорем.
Хама як орзӯи nobасомон,
Хама як ёри nobӯсида дорем.
Хама дорем охи нокашида,
Хама дорем захри ночашида...

Шоире қолабист эҳсосаш
 Донад ў ҳадди мумкину мамнӯъ.
 Шоире мисли оби корез аст —
 Боадаб байни соҳили маснӯъ.

Шоире — оби рокиди барка —
 Пуруфунат, палашт, гандида
 Гумнишон, безабону бемаҷро
 Бо ҳаводис сукут варзида.

Шоире кӯли оби борон аст,
 Соате пас замин кашад ўро.
 Дар бисоти дилаш чу оҳе нест,
 Зиндагӣ беамон кушад ўро.

Шоире ҳаст мисли фаввора —
 Мепарад тунд, мефитад сарзер.
 Шоире ҳаст обшороҳанг —
 Мекунад нола — нолаи шабгир.

Шоире — Уқъёнуси Ором,
 Шоире чашмаи хурӯшон аст.
 Шоире бар мисоли дӯлобе,
 Кудуке дар дили биёбон аст.

Шоире рӯди масти кӯҳистон —
 Меравад гоҳ берун аз соҳил.
 Мезанад гоҳ сар ба харсанге,
 То бисозад муроди дил ҳосил.

Гар гилолуд бошад, айбе нест,
Оби ӯ з-ин замин асар дорад,
Бӯи хоки Ватан дар оби ӯст,
Аз замин бар замин сафар дорад.

Сарғаҳи ӯст ин замин, ин хок!
Мекунад сарфи неку бад худро.
Сад тагорӯ шуда ба маҷрояш
Мекунад соф оқибат худро...

ҚАДРИ ШОИР

Рӯзе, ки ошиқон аз ҳам чудо шаванд,
Рӯзе, ки зӯрхо бемуттако шаванд,
Рӯзе, ки одамон беошно шаванд,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд.

Шоме, ки ахтаре сӯзад дар осмон,
Рӯзе, ки дар замин сӯзад дили ҷавон,
Ҳар гаҳ, ки одамӣ ҷӯяд зи худ нишон,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд.

Гирам, шикориён оянд бебарор
Дар китфашон камон сарзер аз шикор,
Дар рӯи сахрае биншаста хоксор,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд.

Рӯзе, ки роҳиён дар даштҳои хушк
Бесозу барги раҳ монанд лаб ҳамӯш
Бархонда қитъае, оянд бар хурӯш,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд.

Вакте, ки базми дил бечӯш мешавад,
Зебой ҳар гаҳе мағшуш мешавад,
Дарёи некӯи чун хушк мешавад,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд.

Вакте ки ҷумлаи даъвогарони зӯр
Миранд бо ҳама ҳангомаю ғурур,
Хешон китобае ҷӯянду лавҳи гӯр —
Ба қадри шоирон он вақт мерасанд.

Рӯзе, ки одамӣ дарёфт қадри худ,
Чуст аз ҷаҳон мақом аз баҳри фарди худ,
Дарёфт аз сухан ташреҳи дарди худ,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд...

Боз як рӯзи ғаму шодӣ гузашт
 Дар талоши қисмату номусу ном.
 Боз як хуршед моро тарк гуфт,
 Моҳи нав пайдо шуд андар бурчи шом.
 Шаб ба хайр, эй ҳамнишинон, шаб ба хайр!

Боз як рӯзе гузашту даррабуд
 Сафҳаеро аз китоби зиндагӣ.
 Эй хуш он кас, ки дар ин радду бадал
 Ҷӯяду ёбад ҳисоби зиндагӣ.
 Шаб ба хайр, эй дӯстдорон, шаб ба хайр!

Боз торикиву дар ёдам расид
 Чашмҳои хирабини модарам.
 Дурам аз ӯ то ки бошад дастӣёр
 Дар нафасҳои пасини модарам.
 Шаб ба хайр, эй модари қон, шаб ба хайр!

Фориғи парвозҳо аз баҳри ризқ
 Мурғакон дар шохҳо ҷамъ омаданд.
 Ҷазбаи зотист, ки парвонаҳо
 Аз паи худсӯзӣ то шамъ омаданд.
 Шаб ба хайр, эй худгудозон, шаб ба хайр!

Марзбон бедор андар посгах
 Пой монад қад-қади симхорҳо.
 То бувад рӯи замин бедогтар,
 То наёбад пушти ӯ озорҳо
 Шаб ба хайр, эй ҳамзаминон,
 шаб ба хайр!

Талху ширнист андар чоми шаб,
Ин хӯрад май, он хӯрад хуни чигар.
То чӣ гӯяд субҳ андар гӯши мо,
То кӣ бошад зинда то субҳи дигар.
Шаб ба хайр, эй комгорон, шаб ба хайр!

Мо ҳама фарзанди айёми худем,
Шодмонем андар оғӯши замон
Ончунон хушном бояд зистан
То мабодо кас фаромӯши замон.
Шаб ба хайр, эй ҳамзамонон, шаб ба хайр!

Ба ҳар ҷое, ки ман рафтам,
 Ҳамеша дилкушодиву ҳамеша рӯи хандон буд.
 Ба ҳар ҷое, ки ман рафтам,
 Зи ҷӯши хандаю шодӣ на бадгӯӣ, на бўхтон буд.

Ба ҳар ҷое, ки ман рафтам,
 Дуруд овардаму пайғом.
 Тихидаст омадам, аммо
 Суруд овардаму илҳом.

Ба ҳар ҷое, ки ман рафтам,
 Ҷавонӣ армуғон бурдам.
 Ҳазорон ҷом холӣ кардаву базми ҳарифонро
 Зи шеърӯ ханда пур кардам.

Ба ҳар ҷое қадам мондам, қадамҳоям муборак буд,
 Ба ҳар кӯе, ки рӯ овардаам, рӯи хушам доданд.
 Лабам пурханда диданду ба роҳам ханда
 густурданд,
 Нигоҳам оташин диданд,
 ҷоми оташам доданд.

Ба ҳар ҷое, ки рафтам,
 ҳар шиносу ношиносе буд,
 Ба пешаш печухамҳои дили худро кушодам ман.
 Сириштамро зи рӯи соддагию эътиқоду меҳр
 Ба рӯи дастӣ ӯ ҳамчун хатти хоно ниҳодам ман,
 Ки гӯё он шиносу ношиносиро
 Ман аз рӯзи таваллуд мешиносам,
 Ки гӯӣ олами дилҳои оноиро
 Ман аз рӯи дили худ мешиносам.

Ба ҳар ҷое, ки рафтам,
Ҳамчу ёри ҳамнафас рафтам,
Ба ҳар ҷое, ки рафтам,
Дӯст рафтам, беғараз рафтам...

НУРИСТОНИ НОРАК

БУНЬЁДГОҲИ КОХИ НУР

Дар тангнои кӯх,
Дар ҳавзае, ки мешавад буньёд Қохи нур,
Ғавғои маҳшар аст.
Ин ҷо на савти хонише, на саҳни ромише,
Дунёи дигар аст.

Чангу ғубору таркишу чак-чоки путкҳо,
Фаръеди кӯҳафкани «Белаз» — баходур аст.
Буньёдгоҳи Қохи нур он сон тапишгаҳест,
То ҳар буни сутуни он аз дoston пур аст.

Қафшергар, ки аз ниғаҳаш барқ меҷаҳад,
Пайвандгори оташу барқ аст бегумон.
Таркибҳои Қох мураккаб шавад аз ӯ,
Пайвандҳо шаванд бақодор ҷовидон.

Як сӯ тунелҳо
Қ-омодаанд Вахшро яксар фуру баранд,
Фардо паёми нурро чун муждаи сахар
Қад-қадди сим ба манзили ҳар нурҷӯ баранд.

Вахши ситезахӯ ба ҳама шуроварӣ
Ҷорист пурсалобату пурфаҳру пурғурур.
Чун марди ҷангӣ ташнаи пайкори навбатӣ,
Чун марди роҳ озими бас роҳҳои дур.

Ҳар коргар ба сурати як бурчи Қохи нур,
Ҳар чашм бемуболаға ГЭС-ест муктадир.
Дар чехраҳо талиаи имону эътиқод,
Дар бозувон матонату неруи беназир,

Бо азми қазм рӯзи шабон кор мекунанд
Аз санг нанг ҷуставу аз об обрӯ.
Созанд то ба ёдгор аз хок Қохи нур
Ҷанганд бо табиати мағрур рӯ ба рӯ.

Як рӯз то ба сурати нуру чароғи барқ
Бар хонаҳои одамон бебоқ по ниҳанд.
Дар базмҳои дӯстӣ нуру сафо шаванд,
Дар ҷашну сури ошиқон нав-нав ҷило диҳанд;

Бар ёдгори он ҳама ҷашме, ки нур ҷуст,
Аммо умеди нурро бар гӯри тира бурд,
Бар ёдгори он ҳама аэме, ки бенишон
Дар кулбаҳои лоии беравшанӣ мурд,

Ҳар як чароғ барқ фурузад ба сакфҳо,
Чун ҷашмҳои равшани ҳар хонадон шавад.
Ваҳши шукӯҳманд
Гардад раҳо зи банди кӯҳ,
озоду бовиқор
Машғал ба даст ходими даври замон шавад.

БУНЪЕДКОРОН

Дидам, ки чашмхошон чу чашмаҳои нуранд,
Милён килвати нур аз чашмашон хувайдост,
Ҳар набз нокили зӯр амсоли нокили нур,
Ҳар дил даруни сина чуи кӯраи тавоност.
Қоматбаланду пурдил, гарданфарозу хушбин
Ҳар мардро чу рӯкне бар Кохи нур дидам,
Дар бурҷи чашмхошон дидам тулӯи фардо,
Дар боли абрухошон парвози дур дидам.
Ҳар кас ба ин иморат бахше вучуди худро
Бахшад ба орзуе то ҷовидон бимонад.
Ҳар даст — шохтире, ҳар бозуе — равоқе,
Дар Кохи нури Норақ аз ӯ нишон бимонад.
Марди тамомдасте — меъмори кордида
Бинҳод хишти аввал бо санъату маҳорат.
Бо дасти рост онро бинҳод рост, гӯй
Бошад бинои умраш ин Кох, ин иморат.
Бо сад ҳазор ният созанд Кохи анвор
Созанд гӯй ҳар як кохи ҳаёти худро.
Созанд қасри умру ному нишони инсон,
Бинҳода дар ниҳодаш ҷузъе ниҳоди худро.
Дидам, ки меғузорад меъмори покбунъед
Бунъеди ҳештабро дар ҷои пойдевор,
Дарёфтам, ки буда бунъеди одамизод
Бунъеди ҳар ҷӣ созад дар зери ҷарҳи даввор...

СУРУДИ ТУНЕЛКОРОН

«Санг ҳам диле дорад...»

Б е д и л.

Санг санг аст, лек дил дорад,
Раҳ кушоем дар дили ҳар санг.
Нарм созем мо дили сахташ,
Бо кувои саноеъу фарҳанг.

Кӯҳхоро зи по дарандозем,
Чигари кӯхро шикоф кунем.
Аз садоҳои ғурришу таркиш
Ларза дар қони кӯҳҳо фиканем.

Кӯҳ ҳам то расад ба кӯҳ имрӯз
Мисли одам ба одами дигар,
Раҳ кушоем дар дили ҳар кӯҳ,
Раҳ кушоему олами дигар.

Ҳар кадоме чу порои хора
Кӯҳзодему кӯҳпарвардем.
Кӯҳ не, ганҷи кӯҳ фаҳри мост,
Номбардори мардуми мардем.

Кӯҳ кӯҳ аст, лек дил дорад,
Дили ӯ низ чун дили инсон
Хиссае рози худ аён созад,
Оламе рози худ кунад пинҳон.

Мо чу асрордони кӯҳсорем,
Розҳои дили варо ҷӯем.

Ҳам аз ӯ бишнавам рози дил,
Ҳам ба ӯ рози хешро гӯем.

То варо боз ҳам баланд кунем,
То кушоем банд аз бандаш,
То ситонем ганҷҳои варо —
Ганҷи чун кӯдаки қигарбандаш:

То бисозем ҳамчу Қӯҳи Нор
Бошаҳомат, азим Қоҳи нур,
То ба зулмат мисоли аҷдодон
Мо насӯзем дар фироқи нур;

То зи ҳар кӯҳ рӯҳи нав ёбем,
Раҳ кушоем сӯи нуристон,
То зи сангаш барои худ созем
Ҳайкале — ёдгори ҷовидон...

Хонаҳои амонати кӯчӣ —
Хонаҳои вагонии сайёр
Зиндагиашон ҳамеша дар роҳ аст
Бесукун зери гунбади даввор.

Ҳаст андар бисоти соҳибашон
Манчаю хобчоман сафарӣ,
Раҳшиносанд, раҳкушо ҳастанд,
Аз ҳамупечи роҳ бохабар.

Кӯчиёнанд андар асри бист,
Доим омодаи сафар ҳастанд.
Доим омодаи машаққати роҳ,
Доим омодаи хатар ҳастанд.

Ҳар кучо шаҳри нав шавад бунъёд,
Хонаҳои вагонӣ меоянд.
Мегузоранд пойбасти шаҳр,
Бо хуруши ҷавонӣ меоянд.

Лек бунъён шавад чу шаҳристон,
Қасрҳои нав устувор шаванд,
Сокинони макону манзили нав
Ёр гарданд, ҳамҷавор шаванд,

Хонаҳои сипанҷӣ раҳ гиранд
Боз бар ҷойҳои нообод.
То гузоранд асоси масканҳо —
Русто, шаҳрҳои навбунъёд.

Хонаҳои мусофири кӯчӣ
Тӯшани роҳашон — хунари бошад.
Донмо дар сафар бувад онон,
Зиндагӣ баски дар сафар бошад...

Роҳҳои дароз медонанд
Умри кӯтаҳи ҷи рағи меғузарад.
Ғар ба як ҷо нишаста бошӣ ҳам,
Умри ту беғирағи меғузарад.

Роҳҳои дароз медонанд
Омаду рағти хонаҳои вағон,
Ҷун таваллуд шуданд дар роҳҳо
Кӯдакони нахустини онон...

Рағғузари неғанд ин мардум
Роғбаймон покрағторанд.
Зиндағиашон ағар муғимӣ неғт,
Дар мағоми шарағ сазоворанд.

Бигзари ағар ба роҳҳои дароз
Умрашон зери ағрдунӣ ағрдон,
Лек аз онҳо нишона меғонад
Шағрҳо, шағрҳои ободон...

СУТУНҲО

Ҳама чун аскарони сафкашида
Ҳазор андар ҳазоранд.
Ситода дар рада мисли низомӣ
Қатор андар қаторанд.

Ҳама чун аскарони навбатӣ дар посгоҳи хеш
Гӯё посбони рӯшноиянд.
Миёни даштҳову дарраҳову кӯҳҳо,
гармою сармоҳо
Ба монанди ризокору фидоиянд.

Ҳама чун қосидону ҷопарони навбатӣ дар
роҳу манзилҳо
Паёми нур меоранд аз шаҳре ба шаҳре,
кӯй то кӯе.

Саф андар саф ҳама чун нокили нуранд.
Мусофирҳои бас раҳҳои дуранд.
Мусофирҳои роҳи дур чун марди сафочӯе.

Ба ё онҳо асои ҷумла кӯрону асои нурҷӯёнанд,
Ки дар тӯли ҳазорон сол роҳи равшанӣ ҷуста,
Асои хешро дар роҳҳо гум кардаанд.
Имруз чун ёде зи соҳибшон

Асоҳо дар сари роҳу миёни даштҳо руста?
Сутунҳо гар асои нурҷӯёнанд,
Фардо чун зи Нуристони Норақ қосидони нур
Қатор андар қатора,
Ҳазор андар ҳазора
Ба манзилҳо паёми нур меоранд,
Мапиндоред онҳоро тани хушки дарахте,

Баски онҳо посбононанд,
Онҳо пайкари озодмардонанд.
Ва симхошон
Раги шарёни ононанд...

Нахустин одаме, к-андар миёни зулматистони
 мухити хеш нуре ҷустуҷӯ мекард,
 Ва андар кулбаи тораш ҷароғе орзӯ мекард,
 Нахустин бор сӯи осмон наззора карду дид
 андар сакфи гардун моҳтобу ахтари рахшон,
 Ба сакфи кулбаи музлим
 Ба тақлиди ситора ё ки маҳ
 ӯ ҳам ҷароғе сохт, афрӯзонд.

Нахустин моҳтоби сунъии инсон,
 Нахустин ахтари маснӯи тобон,
 Нахустин ахтари дар кулбаҳо рахшон—ҷароғи ӯст.

Сипас дар партави ҷашму ҷароғу донишу биниш
 Ба мулки нуриён инсони ҳокӣ роҳчӯй кард.
 Шабонгоҳон ба аҷроми самой розгӯй кард.

Сипас дар партави ҷашму ҷароғ ӯ сохт устурлоб
 дар тақлиди ҷашми худ,
 Зи роҳи ҷашм бар асрори бархе нуриён раҳ бурд.
 Сипас,
 Дар кулбаҳои равшани худ одамай дигар
 намеғунҷид.

Агарчанде муаммои фалакҳоро намефаҳмид,
 Аммо ӯ
 Зи гардишҳои ҷашми хештан
 медид гардишҳои дунёро,
 Ба саргардонию саргаштагиҳо
 Чун сари ӯ ҷарх мегардид, аён медид он гаҳ
 Гардиши ҷархи фалакро,

Гардиши сайёрахоро.

Сипас аз роҳи нури чашм роҳи нуриёро чуст,

Муаммон замину осмонро чуст.

Зи роҳи чашм чашми ахтаронро дид,

Зи рӯи ақл рӯи ин ҷаҳонро дид.

Сипас дар чашми ӯ

Дар донишу дар бинишу дар фитрати паҳновари ӯ

Дар ниҳоди поки исьёнпарвари ӯ

Ин ҷаҳон бо ҷумлаи мавҷуду маъдум,

Бо ҳама аҷроми улвӣ,

Бо ҳама аҷноси сифлӣ

як ба як ғунҷид...

Тавонӣ гуфт:

Ҳама нуре, ки дар дунёст,

нури чашми Инсон аст.

Ҳама роҳи ҷаҳон —

Андар замину осмон

аз роҳи дил,

аз роҳи ақл,

аз роҳи чашмон аст!

МОДАРНОМА

БА МОДАРАМ

Ба кунчи сандалӣ биншаста шабҳо, модари пирам,
Ту шояд чоман домодӣ медӯзӣ ба сад ният,
Ки рӯзи тӯй дида дар қадӣ ман, бишканӣ армон,
Бубинӣ то ба ранги нав, ба ҳусни нав ҷавоният,
Ба он дастони ларзони шарафмандат бимирам ман!

Наёбад ҷашми камбинат ба ҷустан ҷашми сӯзанро,
Биларзад дасти пурэҷозӣ ту дар қабзаи пирӣ,
Валекин боз медӯзӣ ту дастархони гулдӯзӣ,
Ки рӯзи маърака дар байни мардум обрӯ гири,
Чи дунъеест дунъён умеди ту,

Аё модар, аё модар!

Нихону пардагӣ бигашт даврони ҷавоният,
Ҳаётат дар гуселу пешвози зиндагӣ тай шуд.
Бикун бо гӯшан қарси сафедат пок ашкатро,
Ба дунъё одамӣ як бор меояд ба пой худ...
Ба охи тобнокат аз кучо акси садо ҷӯй,

Аё модар, аё модар!

Нарафти берун аз як деҳ, надидӣ рӯи оламро,
Ба гирди хеш гӯё чарх гаштӣ, зиндагӣ қардӣ.
Ба гирди деҳа гӯё домани гардун бичаспида
Туро барбаст роҳи нияту азми ҷаҳонгардӣ.

Чӣ дорад олами дар худ нисони ту,
Аё модар, аё модар!

Худо гуфтию оят хондию таъбирҳо चुсти,
Ту доим «Хафтяк» мондӣ ба зерн болини кӯдак,
Ки шояд тифл бобоку далеру қахрамон гардад.
Дили пайғамбарон ғунчад даруни синаи кучак...
Даруни кулбаи пасти назарногири пур аз дуд,
Ба ҳукми қарзи инсонӣ ҷаҳонеро бигунҷондӣ,
Шабонғаҳ мижа таҳ нокарда, пухтӣ
кулчаи ширмол,
Сахар фарзандҳоятро ба майдонҳо ғуселондӣ,
Шараф андӯхтӣ аз ҷонфишониҳон фарзандон,
Аё модар, аё модар!

Бубинӣ хоб шаб фарзандҳои мурдаи ҳудро,
Биёбӣ саҳнаи дидорбиниҳон рӯҳонӣ.
Ба назди остонаи дом монад сояи маргат,
Туро хонад ба сӯи олами торику зулмонӣ.
Матарс аз марг, охир безаволӣ ту,
Аё модар, аё модар!

Ҳазорон маргро, андӯху ғамро пушти сар қардӣ,
Нахӯрдиву напӯшидиву бо сад ранҷ парварди
Маро бигрифта зерн пар.
Барои он ки дар ман зиндаю ҳозир бубинӣ боз
Ҳамон сайёдҳои сайдғашта — рафтагонатро,
Шудӣ хуни ҷигар, модар.

Кунун имрӯз фарзандат — ҷигарбандат
хунаи омӯхт.

Ки ёбад нони беминнат.
Ба номат дафтаре бикшод,
Дуои хайр ғӯ, модар,
Ки бо номи ту ӯ бар роҳи раҳ ҷустан
қадам бинҳод.

Варо ту мағфират кун, раҳнамоӣ кун,
Аё модар, аё модар!

Зи лабҳои фурӯрафта, зи ожанги пурасрорат,
Агар дурам, агар наздик, хонам панди ногуфта:
Чӣ суд аз он гуле, ки зеби як кокул шуду афтод?
Сано бодо ба он гул, ки барон даҳр бишкуфта.
Ту охир ибтидои ибтидоҳӣ,
Аё модар, аё модар!

Ту ҳоло дар дами пирӣ нафасҳои ғаниматро
Ба нақши гул, ба рӯи сӯзаниҳо сабт месозӣ.
Дурахши охирини чашми худро дар дили шабҳо
Барои субҳи фардо ҳадя месозӣ, сарафрозӣ.
Гулу нуру шарофат ёдгор аз ту,
Аё модар, аё модар!
Суруди ҳузн-ангези қадимиро маҳон, модар!
Дилатро бо суруди аввалини ман даме афрӯз!
Агар дасторхону ҷомаи нав дӯзӣ бо уммед,
На танҳо баҳри ман,
Баҳри ҳама фардоиён ҳам дӯз!
Ғанимат дон насиби вопасинатро, саломат бош,
Аё модар, аё модар!

Кучо рафтанд, эй модар,
 Кучо рафтанд кафтарҳои навболу парат,
 модар,
 Кучо рафтанд фарзандони навдилдодаат,
 модар?

Бисоти тӯй меандӯхтӣ,
 Баҳри арӯсонат
 Садаф мечустию гарди хазина, шаддаи марҷон.
 Чӣ шуд?
 Бемодарин зумраи манхус боис шуд,
 Балои ногаҳонӣ бурд асои пирият, ҷонат.

Ба китфи ҳар яке ту орд пошидӣ, гуселондӣ,
 Дуо кардӣ, ки мисли орд бошад роҳашон испед.
 Ба ёдат ҳаст, аз нони тамоме поре додӣ,
 Ба онон, то ки ними дигараш
 бо ҷазбаи худ бозгардонад
 Ба наздат рафтагонатро,
 Кунӣ барпой тӯю ид.

Кучо рафтанд, эй модар,
 Кучо рафтанд он шахбозҳои дурпарвозат,
 Калиду куфли тиллоят, дари бозат,
 Сад оғози як оғозат?
 Ба ёдат ҳаст он нони насиби рафтагонатро,
 Ба рӯзи бенавоиҳо ба ман додӣ,
 Ки чун захири ҳалоҳил буд дар комам...
 Расид навбат, маро ҳам дар раҳи
 хизмат гуселондӣ.

Марезон ашк, эй модар,
Чаҳон дар бистари чун париён нарме,
Нафас осуда мегирад.
Паи ин сон ҳаёти пурнишоте ҳар каси дилсӯз
Агар мирад, намемирад.
Ба ман ҳам орд пошидӣ, ба ман ҳам ними

нон додӣ,

Ба ними дигарашро доштӣ бо худ,
Ки чун баргардам аз хизмат, бихоҳам хӯрд.
Машав маъюс, эй модар,
Кунун нону насибамро каси дигар нахоҳад бурд.
Чу дар он орзӯи синаҳои доғ-доғи модарон

дарҷ аст,

Чу дар он меҳру ёди ҷумлаи қурбониён дарҷ аст.
Чу дар он хуни поки қаҳрамонон,
Номҳои тобноки ҷовидон дарҷ аст!

МОДАР

Бӯи ҷону бӯи нону бӯи пистон,
Бӯи гулҳои баҳори баччагӣ,
Бӯи шири гарми навҷӯшида меояд зи дастони ту,
модар.

Дар рухат ожангҳо чун сатри шеърӣ зиндагӣ,
Офарин хонанд бар азму ба имони ту, модар.

Пир гаштӣ, шӯълаи хуснат парид,
Офтоби зиндагӣ бар сари кӯҳе расид.
Панҷаҳои нарму печони ту ногиро шуданд,
Чашмҳои барқафшони ту нобино шуданд.
Мӯйҳои ранги хокистар шуданд,
Пойҳои аз сафар шалпар шуданд,
На,
Мақун бо зиндагонӣ хайрбод,
Оҳ модар!
Оҳ модар!

Гул буду гулдастабандӣ айб буд
Дар замони навҷавонҳои ту.
Лек акнун зиндагӣ ранге гирифт
Аз талошу ҷонфишонҳои ту.

Кӯдакони хору зорат чун кабӯтарҳои ром
Аз сари дастат ба дуриҳо париданд.
Ҳар кучое, ки ту дар дунё надидӣ,
Рафта бо чашми ту диданд.

Омаданд онҳо туро пазмон шуда,
Боз бар он лонаи эҷозкор.

Мебарой пешвоз аз кулбаат,
Рехта аз шодӣ ашки нукравор.

Баъди роҳи дур чун хобанд шабҳо,
Менишинӣ бар сари болинашон.
То бубинӣ дар ҷабину дар сару рӯҳояшон
Аз сафар, аз роҳҳо ному нишон.

Ногаҳон бинӣ ту як мӯи сафед,
Бар сари фарзанд тобад ними шаб.
Ох гӯӣ дар дили шаб бо алам,
«Ин қадар барвакт?»—гӯӣ зери лаб.

Зиндагӣ, модар, ҳамин аст...
Мисли ту мо ҳам пурармон мешавем,
Мисли ту мо ҳам ба пирӣ мерасем,
Чун расад навбат, зи дунёе меравем.

Ту фақат ҷовид хоҳӣ монд, модар,
Ту фақат ҷовид хоҳӣ монд дар дунёи зебо,
Ту фақат бо ёди фарзандони раҳдур,
Мешуморӣ бо ғаму талваса рӯзу моҳхоро.

Аз миёни шӯру ғавғои ҷаҳони баччагӣ
Аллагӯнҳои ту ояд ба гӯши ман ханӯз,
Лек акнун он садо талқин намесозад ба хоб,
Балки аз хоби гарон даъват намояд сӯи рӯз...

Бо васият, бо дуою орзӯҳои муқаддас
Боз ҳам омӯзгорӣ кун маро.
Ҳар кӣ раҳ гардад ба рӯи хок, пояш гард дорад,
Боз ҳам омӯзгорӣ кун маро!

Мебарой пешвоз аз кулбаат,
Рехта аз шодӣ ашки нукравор.

Баъди роҳи дур чун хобанд шабхо,
Менишинӣ бар сари болинашон.
То бубинӣ дар ҷабину дар сару рӯҳояшон
Аз сафар, аз роҳҳо ному нишон.

Ногаҳон бинӣ ту як мӯи сафед,
Бар сари фарзанд тобад ними шаб.
Оҳ гӯӣ дар дили шаб бо алам,
«Ин қадар барвақт?»—гӯӣ зери лаб.

Зиндагӣ, модар, ҳамин аст...
Мисли ту мо ҳам пурармон мешавем,
Мисли ту мо ҳам ба пирӣ мерасем,
Чун расад навбат, зи дуньё меравем.

Ту фақат ҷовид хоҳӣ монд, модар,
Ту фақат ҷовид хоҳӣ монд дар дуньёи зебо,
Ту фақат бо ёди фарзандони раҳдур,
Мешуморӣ бо ғаму талваса рузу моҳоро.

Аз миёни шӯру ғавғои ҷаҳони баччагӣ
Аллагӯиҳои ту ояд ба гӯши ман ханӯз,
Лек акнун он садо талкин намесозад ба хоб,
Балки аз хоби гарон даъват намояд сӯи рӯз...

Бо васият, бо дуою орзӯҳои муқаддас
Боз ҳам омӯзгорӣ кун маро.
Ҳар кӣ раҳ гардад ба рӯи хок, пояш гард дорад,
Боз ҳам омӯрзгорӣ кун маро!

ФАРЗАНДОН

Ту дайрон мешавӣ, молар,
Ки мак, фарзанди ту, ҳар сол як бор
Дуруза меҳмонӣ мебиням.
Пас аз сайру сафар аз шаҳрҳои номии зебо,
Ҳарида баҳри ту савго,
Ба пешат чомадонро мекушоям.

Ту ҳайрон мешавӣ, аммо дар ин дунё,
Ба ҳар кас қисматею навбате ҳаст.
Ту дар ин гушӣи хомӯши кӯҳистон,
Кӣ гайри тундари фасли баҳорон
Намисонад хомӯшии аро дигар сало ҷайрон,
Фақат бо кампири ҳамсон ҳасрат мекунию бас.

Бале ман одами роҳам,
Ба китф анбон чу аскарбаччае омонан роҳам.
Дар ӯ хоки Ватан, савганди ҳарбию хати сарҳад,
Дар ӯ мону насиби барқашанда, гарду ҷанги раҳ,
Дар ӯ роҳи дарозе, ки расонад бар ҳама мақсад.

Дар 9 хам сангару хам хирмаки пахта,
Дар 9 хам элтишоли мурдану хам хайкали чонид.
Дар 9 хам эндагки роили сайёра, кучанда,
Дар 9 хам катрамонки нилон андар дилу умед.

Дар 3 зам шири ту, мӯн сафеди ту, сиринжи ту.
Ки ҳар фарзанд бо он сӯи фардо ноӣ меконад.
Дар 3 зам сурати ёри, ки чашмаи роҳ мебинад.
Ҳатмро чун суруди тӯй харфозарф меконад.

Дар ӯ поездҳову дастафшонни модарҳо,
Дар ӯ парвозгоҳи мурғи симинболи кайҳонгард,
Дар ӯ ҳам кӯзаи Хайём,
Ҳам турке, ки Ҳофиз бўсаҳо мекард.

Бале, ман одами роҳам,
Ба дастам чузвдон, дар он
Қашида тарҳи шаҳре, к-одамони пир бишморанд
Маҳалли сохтмонашро ҷаҳаннам, хоҳари дӯзах.
Дар ӯ ҳам тарҳи қасру хонаю кошонаҳо бинӣ,
Ки соҳибҳояшон дар батни модар зиндагӣ доранд.

...Зимистон. Барф то зону,
Зи чашма кӯза бар сар об меорӣ,
Зи рӯи барфи лағжон хастаю нотоб меорӣ.
Ба зери дегдон оташ гиронда,
Ту дар ҳар шӯълаи рақсони он чун фолбинон
Маро бинӣ, маро андар ҳузури хеш пиндорӣ.
Барой рӯи бому пок сози барфҳояшро,
Ба ёд оӣ ҷавонию бинон бебақояшро...

Чудо гаштам ман аз он кӯҳҳо чун маъдани хоме,
Қ-аз он созанд ханҷар, ҳам сипар,
ҳам гӯшвори зар
Маро акнун ҳавои дигаре кардаст дунёгард.
Дигар ман дар фарози қуллаҳои зодгоҳи худ,
Сабукболона рӯи сабзаҳо беғам наметозам.
Дигар ман дар қатори баччаҳои ҳамдиёри худ,
Гули кӯҳӣ намечинам, дигар ҷавгон намебозам.
Ман аз он олами зебо бурун афтодаму рафтам.

Ман акнун одами роҳам,
Ҷаҳон хӯрдан нахоҳам ман,
Ҷаҳон дидан бихоҳам ман,
Ки то хонам ба гӯши мардумони хушгили дунё,
Сурудеро, ки меҳондӣ сари ғахвораам шабҳо.

Адон даххи ширн туст хэр ях дахзан умрам,
Аз оя сарганштайм, модар,
Аз оя дэр чомадон шуд хонумоном,
Ки дэр хэр гүшан дуньё туро хамду саюо хонам,
Чавонни туро кобам,
Бузургия туро ёбам!

Зи кӯхистон,
Зи тарма,
Аз ташани найкашани боди саргардон,
Сухан бисъёр хоҳам гуфт.

Бимон то дар булӯри чашми ман
монад нишони ту,
Ва онро чуи раҳоварде барам,
Бикшода чашмамо ро нишон бидҳам,
Ки то донанд як вақте ҷавони ошиқе будам...

Лабонат хандаомӯзанд,
Аз шодӣ нишон доранд,
Шукуфтаиҳои руҳсорат баҳори беҳазон доранд.
Ҷилои зарҳалии мӯйҳоятро
Бимон бар ёди худ гирам,
Бимон аз он ба рӯи ман расад акси шафақ як дам!

Ба роҳ!..
Зи ҷилваҳои якдамӣ,
бо ман напардозед,
Ки ман аз ҳеш баҳри ҳеш дорам тобути тилло!
Ту ҳам, эй хайрхоҳи ман,
Бихон аз ҳар нигоҳи ман
диламо,
Аёнам ҳамчу дастархони марди камбағал,
бикшо!

Дар ӯ як достоне ҳаст,
гирӯ хону ёдаш кун,
Дар ӯ ҷизи гароне нест,
аммо ёдгори туст!

МУНОҶОТ БА МОДАР

Мӯйҳо даққиву рӯмоли сиёх,
Ғабғаби пурчину абрӯи дуранг,
Эй дарег, ангуштҳо чангак шуда,
Зиндагӣ аммо раҳо гашта зи чанг...

Об меояд зи чашми обрав —
Обҳое, ки гузашта аз сарат.
Раъшан дасту сару абрӯю лаб —
Ларзаҳое, ки гузашт аз пайкарат.

Боли абрӯят шикаста, модарам,
Гӯй аз парвозҳо зер омада.
Пеши дар истодай ҳайрону лол,
Оҳ мегӯй, ки рӯзат пур шуда...

Рӯзу шаб варзидӣ фарзандони худ
То ҳама бошанд ҷонбози Ватан.
Хӯрдӣ якумре ғами рӯи замин,
Меҳӯрӣ акнун ғами гӯру кафан...

Ин мабодо, ки бубандӣ рахти умр,
Шаҳсутуни рӯзгорам, модарам.
Ин мабодо, ки гузориям сағир,
Раҳнамуни рӯзгорам, модарам.

Модари пирам, худо умрат диҳад,
Зинда бошӣ бар сари шӯридаам.
Пеши ту то ҳол баски кӯдакам —
Кӯдаки нодону новарзидаам.

Пеши ту он кӯдаки деринаам,
Кӯдаки гарданшаху гапнодаро,
Кӯдаке, ки мезадӣ бо химчааш
То надуздад сабча аз полезо...

Модари пирам, худо умрат диҳад!
Ин мабодо, ки бимири ногаҳон,
Бо ту мирад давлату дуньёи ман,
Баъди ту дигар набошам ман ҷавон...

Модари чон! Пириро гардан манех,
Пеши пирӣ аз ҷавонӣ ёд кун.
Ҳар нафас бо ёди тифли шоират
Хотири ошуфтаатро шод кун.

Чашми сар гарчи набинад дурро,
Чашми дил пур аз зиёи зиндагист.
Гӯши ту гар нашнавад овозҳо,
Гӯши дил пур аз садои зиндагист.

Зинда бошӣ, зиндагии ман хуш аст,
Бо ту ман бошам музаффар, модарам!
Гар бубандӣ рахт... (он соат мабод!)
Бо ту мемирам баробар, модарам!

ЧОМАИ ГАДОЙ

Чу ман бар арсаи хастӣ қадам мондам,
Ту бо уммеди бисъёре
Дари ҳар хонае рафтӣ.
Гадой кардӣ аз ҳар хонае як пора газворе —
Нахуст аз модарони серфарзанде,
Сипас аз пири ботадбиру солоре.
Нахуст аз токивори мурдаи бодавлату бонанг,
Сипас аз сандуқи бори арӯси бахтбедоре.

Ба рӯи марзае он гоҳ
Миёни пиразанҳои худочӯе
Малофа бар малофа
Пораҳои чанд алвонро
Ба ният дӯхтӣ бо ҳам.
Тамоми халқ гӯи бар қадӣ ман чома пӯшонид.
Тамоми халқ гӯи қисматам бахшид.
Ту гӯи чома неву ҷавшани ман буд,
Ту гӯи пора-пора меҳри мардум дар тани ман
буд.

Ман аз он рӯз, эй модар,
Ман аз он рӯз то имрӯзу то ҳастам
Зи мардум қарздорам.
Ман аз он чомаи садпорау садранг
Тамоми рангҳои зиндагиро хуб санҷидам
Ва андар хизмати мардум камар бастам.

Кунун ман ҳам ба сони ту
Ба ҳар як хона рӯи орам
Барои поре тақдир,
Барои поре тадбир,

Барои поре аз сарнавишти халк,
Барои поре аз сарнавишти халк,
Ки бо ашъори девонам
Тамоми қарзҳоро
 пора-пора бозгардонам.

Ба ҷои порои талбидаат ҳар бор
Орам поре ашъор,
Ки дар ҳар порои ашъор
Бошад поре иқбол...

Ту монанди замин танхой, модар,
Ту монанди замин яктой, модар.

Заминро ҳар қадар чуи моли меросӣ
Миёни ҳам басо тақсим карданд.
Заминро қитъа-қитъа ҳар қадар
фарзандгони ту
Барои ҳамдигар тақдир карданд,
Вале як рӯз донишанд
Замин қисмат нахоҳад шуд.

Замину осмон,
Хуршеду маҳ
Мисли дили ту
Мисли меҳри ту
Миёни кӯдакони қисмат нахоҳад шуд.

Ҳама хуршеду маҳ доранд,
Ҳама бо худ замин у осмон доранд,
Вале асли маҳу хуршед,
Вале асли замин у осмон
Монанди ту яктою танҳоянд.

Чунон ки ҳар касеро зодгоҳе даст
Раҳе,

сарманзиле,

меодгоҳе даст,

Вале баҳри ҳама модар — Ватан яктоист,
Ту ҳам аз баҳри мо мисли Ватан яктой,

ай модар.

Ту яктоиву дар ҳар ҷо,
Ту танҳоиву ту бо мо.
Туй обастани шодӣ,
Туй обастани ғамҳо.
Туй обастани имрӯз,
Туй обастани фардо.

Замину осмон,
Хуршеду маҳ,
Модар — Ватан
Аз он азизастанд,
Ки беҳамтову яктоянд.

Ҳар он чӣ беш аз якто бувад,
Чандон муқаддас нест.

Ту монанди замин танҳой, модар!
Ту монанди замин яктой, модар!

ДАР ШАБИ БОРОН

Ии шаби туршрӯи боронӣ
Кулбаи модарам ба ёд омад.
Боми ӯ мечакад зи боронҳо,
Дар дилам оламе ба дод омад.

Дар чуни кулбаи факирона
Бо дили рост модарам дорост.
Кӯдаконаш ба ҳар кучо рафтанд,
Монда дар кунчи хонае таъхост.

Шояд ӯ бо умеди авфи гуноҳ
Рамазон асту рӯза медорад?
Вақти ифтор чакчаки шибдор
Ҳеҷ бар гуши ӯ намефорад?

Ё ки дар чонамози фарсуда
 Зикри оллоҳ мекунад дар дил?
 Ё зи парвардигор меҳаҳад,
 Ки зи ҷаннат диҳад варо маъзил?

Буд вақте,
ки модари пирам
Тозарӯ буд, милаи тар дошт.
Миллааш дошт бӯи чурғотӣ,
Ҳайдарин хазинаи зар дошт.

Остини фароҳ то ориҷ
Барада бо ҳазору як тадбир
Гуё ҳаққи кӯдаконашро
Меситонд аз қаламқаш тақдир.

Субхгоҳон чу гов медӯшид
Пушти ўро ба меҳр молида,
Мефитод андаруни ширдӯша
Милаҳояш зи шона лағжида.

Ҳар гаҳе дар танӯри бозудор
Кулчаҳои башир мечаспонд,
Сари миҷгону абрувонашро
Лаҳчаҳои танӯр месӯзонд.

Ширбӯ дастҳои ў шабҳо
Ба сарам нарма-нарма мелағжид.
Бесухан пилҳои чашми маро
Ба сари панҷаҳош мемолид.

Чи қадар дар дилам таманио буд,
Лек аз соддагӣ намегуфтам.
Ҳамчунон дасти ў ба рӯи дилам
Вассаҳоро шумурда мехуфтам.

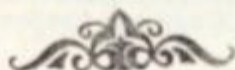
Боз дар ин шабони боронӣ
Кулбаи модарам ба ёд омад.
Чакчаки шифт... шиддати борон...
Дар дилам оламе ба дод омад.

Модарам!
Модари бихиштият!
Чои ту дар бихишт таъин аст,
Лек ҳоло, ки мечакад бомат,
Ман надонам чи рӯзи сангин аст.

Модарам!
Модари бихиштиям!
Нестӣ ту аз он пушаймонҳо.
Тирборон накушт агар моро,
Нест боке зи барфу боронҳо!

Модарам! Модари бихиштиям!
Зидагӣ гаҳ ба хеш мегирьяд.
Бар замин осмони бепоӣ
Гаҳ ба ҳоли пареш мегирьяд.

Модарам! Модари бихиштиям!
Осмон бонси чӣ гирьён аст?
Ашки ту бас набуд, ки дар дунё
Боз борону боз борон аст?..

ПИСАРИ ҲАЖДАҲУМИ КОВА

Одамизод ханӯз озурдаст
Аз ҳама ҷангу қадалҳои қадим.
Одамизод ханӯз ошуфтаст
Аз ҳама шӯришу балвои қадим.

То абад одамай хундор бувад
Аз ҳама душмани аҷдодонаш.
Қини мероси ӯ хоҳад монд
Дар сиришти ҳама авлодонаш.

Гарчи Заҳҳок бувад баста ба кӯҳ
Гарчи ақл аст кунун гетифурӯз,
Анқариб аст шавад тӯъмаи мор
Писари ҳаждаҳуми Кова ханӯз.

Кован досгару ҷаккушсоз
Оханеро пан қатле нағудохт,
Лек то ҳаст ниҳеби Заҳҳок,
Ханҷару гурзи гарон хоҳад сохт!

Кова зиндасту нахоҳад мурдан,
Ҷони худро зи қазо бирхонад.
То зи Заҳҳоки ҳама даври замон
Қини ҳабдаҳ писараш настинад.

Кини ӯ нест фақат дар дили ӯ,
Кини ӯ дар дили ҳар инсон аст.
Кова як Коваи Фирдавси нест,
Кова исьёнгари ҳар даврон аст.

Хоса имрӯз, ки як он кофист,
То шавад зеру забар кулли ҷаҳон;
Хоса имрӯз, ки имое бас,
То шавад қасри тамаддун вайрон —

Кова ҳушёртару зиндатар аст,
Муштҳо гурзаи пуртобтаранд.
Алҳазар, холигарони Заҳҳок
Писари ҳаждахумашро набаранд.

Гурз месозаду омодаи кин
Кова дар рӯи ҷаҳон бедор аст.
Доғи ҳабдаҳ писараш чизе нест,
Доғи абнои башар бисёр аст...

Монда дар таҳлукаи биму бало
Меравад деҳ ба деҳу шаҳр ба шаҳр,
Мезанад бар даҳани ҳар Заҳҳок,
Мекашад кини ҳама мардуми даҳр.

Меравад деҳ ба деҳу шаҳр ба шаҳр
То ҳама сулҳу сафочӣ бошанд.
Ҳама абнои башар, пиндорӣ,
Писари ҳаждахуми ӯ бошанд...

Аз фазои мулки Эрон
то фазои мулки Тӯрон —

Аз Синистон то Кӯхистон,
Аз Хуросон то Бадахшон,
Аз фазои лоҷварди мулки Ховар
То фазои нилфои Бохтар
Елҳояш фарқи нури субҳгоҳӣ
Чашмҳояш чашмаи нури илоҳӣ
Мепарад рӯҳе дурахшон
Ҳамчу рӯҳи поки Эрон.

Фарқан нури камони Рустам аст
Елафшон мепарад дар осмонҳо.
Шихааш бар гуш ояд
Аз фарози Қаҳқашонҳо.
Шихааш дорад танини ҷовидон
Дар замонҳо, дар маконҳо,
Рӯҳи ӯ рӯҳи бузургист —
Зинда бошад бо заминҳо, бо замонҳо.

Рӯзгоре бори Рустамро бубардошт,
Қ-олам аз нирӯи яздонии Рустам бохабар шуд.
Рустам акнун рафта бар хоби абад,
Рӯзгори Ковусу Қай ҳам басар шуд.
Ӯ ҳам акнун рӯҳи исьёнии ором аст,
Ӯ ҳам акнун рӯҳи озодии айём аст.

Чанд дашти корзораш пушти сар шуд,
То ҷаҳон аз зиндагонии амонӣ
бахравар шуд.

Ин замон баргустувонро пора карда,
Мепарад ӯ, мепарад то ҷовидон
Ҳамчу рӯҳи поки Эрон
Дар фазои дури кайхон...
Гӯри ӯ паҳлуи гӯри Рустам аст,
Гӯри ӯ тимсоли ӯст —
Яъне болои сари Рустам ба по
истодааст.

Ҳамчу он Раҳши сабукбол
Ҳамчу он Раҳши нақӯфол
Бар набарди навбатӣ омодааст.
Ё мисоли посбони рӯҳи инсон
Гӯшҳоро бар садоҳои замину осмон
бикшодааст —

Аз кучое гар расад бар гӯши ӯ табли хатар,
Мекунад бедор Рустамро зи хоби ҷовидон
Баҳри ҳифзи ҷони инсон!

ҒУРУРИ РУСТАМ

Ман гардани адовати шайтон шикастаам,
Ман мӯҳраи сиёсати шоҳон шикастаам.
Бо гурзи тобдори худ фирӯз будаам,
Бо мушти обдори худ сандон шикастаам.

Бо рӯхи бешикасти худ дар дашти разму кин
Ковусро зи чанги асорат раҳондаам.
У худ касе набуд, ки бошад сазон тахт,
Аммо манаш ба маснади Эрон нишондаам.

Парвози ӯ ба осмон чуи мурғи хонагӣ
Кӯтоҳ буду дар сараш боди ғурур буд.
Медид ӯ зи шонаи ман дуртар,

вале

Бе чашми ман ду дидаи бинош кӯр буд.

Ман дар мурури қисмати фирӯзманди хеш
Бар ҳар балову ҳар қазо фирӯз будаам.
Аммо даме, ки эҳтиёҷ аз доманам гирифт,
Арзи ниёз бар дари Ковус бурдаам.

Як бор дар иродати худ хӯрдаам шикаст.
Дар рӯи дастҳои ман Сӯҳробӣ нозанин
Меканд қону аз падар шафқат умед дошт,
Мемонд доғи хуни ӯ бар домани замини...

Як қатра нӯшдору зи Ковус хостам,
У дар ҷавоб хашми буранда зи тег дошт.
Сӯҳроб то бимираду ман ҳам ба доғи ӯ,
Як қатра нӯшдоруяш аз ман дарег дошт.

Он рӯз буд аввалин рӯзи шикасти ман.
Даръёфтам, ки мардумӣ осон набудааст.
Бардоштам ғирев ба Ковус аз чигар:
«Чони ту қону қони касе қон набудааст?!

Ман баҳри ту зи қони худ кардам басе гузар,
Ман баҳри ту зи оташи сӯзон гузаштаам.
Аз баҳри тоҷу тахти ту, к-арзандаи ман аст,
Аз коми шеру ханчари буррон гузаштаам.

На молу ҷоҳ ҷустаам, на маснади баланд,
З-инҳо баланд будаам ман бо ғурури хеш.
Хоки Ватан набуд агар пушту паноҳи ман,
Кай ифтихор кардаме танҳо ба зӯри хеш?!

Бо ин ҳама ғурур надонистаам, дарег,
Дар давлатат тараххуме арзон набудааст.
Бо ин ҳама ғурур надонистаам, дарег,
Қони ту қону қони касе қон набудааст...

Ин аввалин шикасти ман дар корзорҳо
Аз дасти туст, аз дили бемуддаи туст.
Фирӯзи аз ман асту зи Эрони зиндадил,
Нафрини ман ба ҳастии бемуттақои туст!»

Бо ин ҳама диловарӣ дониستم оқибат:
Дарде намекушад маро, бедардӣ мекушад.
Мардонагист ҳар кучо, фирӯз мешавам,
Мардӣ намекушад маро, номардӣ мекушад...

Дар ҳама Эрону Тӯрон
 Ҳамнабарди Рустами дастон касе нест.
 Ҳамбару ҳамбози ӯ дар рӯи дунё
 Аз тамоми зодаи инсон касе нест.

Ҳоман Фирдавсӣ то бошад мададгор,
 Пуштбонӣ то кунад бо сеҳри неруи сухан
 Ҳеҷ кас бар Рустами дастони ӯ
 Ҳеҷ гаҳ фирӯз натавонад шудан!

Ҳеҷ зӯре, ҳеҷ ҳукме, ҳеҷ қонуне
 Азми Рустамро намеёрад шикаст.
 Ҳеҷ теге, ҳеҷ марге, ҳеҷ яздоне
 Риштаи умраш намеёрад гусаст.

Аз ҳама гурзи гарону теғу ханҷар,
 Аз ҳама дори баланди ваҳшатаңгез
 Бар сари Рустам гаронтар, қонситонтар
 Ғайри ҳукми ҳоман Фирдавсӣ нест!

Алғараз, чуз рӯҳи нисъёнии шоир
 Ҳамсару ҳамшӯри Рустам нест, нест!
 Ғайри Фирдавсию рӯҳи муктадираш
 Ҳеҷ кас ҳамзӯри Рустам нест, нест!

Шоирон дар ҳар замоне, ҳар маконе
 Пуштбони қаҳрамонон будаанд,
 Гарчи худ буданд бепушту паноҳе
 Пуштбони навъи инсон будаанд.

Зиндаю мурда — ба ҳар ҳоле, ки бошанд,
Сарпарасти бепаноҳон будаанд.

Пуштбони ҳар касе гар шоире ҳаст,
Човидон бар тораки ӯ афсаре ҳаст.
Пуштбони шоире гар дар ҳама афлок нест,
Эй бузургон, бок нест!..

ГИРЪЯИ КОВА БАР ҲАВДАҲ ПИСАРАШ

Даруни синаи сардам дили садпора мегирьяд,
Миёни хонаи бекӯдакам гахвора мегирьяд.

Зи базми гарми шохон хандаи мастона меояд,
Ба чашми ман вале ҳар хишти бурҷу бора
мегирьяд.

Замин — бечора, медонам, фалак бечоратар аз ӯ
Ду бечора ба аҳволи мани бечора мегирьяд.

Замину осмон танҳо, ба гардун ахтарон танҳо,
Хаёлам, бо мани танҳо ҳама сайёра мегирьяд.

.

НАВҲАИ ТАҲМИНА БАР СУҲРОБ

Таҳминаам, Таҳминаам,
Аз дарду ғам ду нимаам.
Дар ҳасрати Суҳробӣ ял
Дурчи ғамон шуд синаам.

Суҳробӣ ман — меҳробӣ ман,
Хуршеди ман, маҳтобӣ ман,
Дар ин ҷаҳони бекасӣ
Якгонӣ ман,
ноғбӣ ман,

Дар дашти кин саргашта шуд,
Дар хоку хун оғушта шуд,
Аз меҳри Рустам зода шуд,
В-аз қаҳри Рустам кушта шуд.

Афтод аз болон зин
Чун ахтар аз ҷархи барин,
Шири сафедам аз танаш
Даръёи хун шуд бар замин.

Гуфтам,
ки меёбад асар
Аз Рустами олиназар,
Бо он нишоне аз падар
Шуд бенишон аз бахру бар.

Гулчини давронам гузашт,
Гулрезӣ бӯстонам гузашт.

Теге,
ки Рустам зад бар ӯ,
Аз ҷавшани ҷонам гузашт.

Акиун чӣ дорад буди ман,
Фардон бемақсуди ман?
Дастӣ кӣ гирад рӯзи марг
Аз пояи тобути ман?

Фаръёд аз бахти бадое!
Аз Рустамо
аз қисмате!
Дуњё тикӣ шуд чун дилам,
Воҳасрато,
вовайлато!

ОХИРИН ҶАНГИ РУСТАМ

Гурз тобон дар офтоби сахар,
Зери рон Рахши барқҷавлон аст.
Мешиносед? Рустами дастон
Бар набарди раво шитобон аст.

Рӯхи номурданин Фирдавсӣ
Аз кучое ҳамедихад овоз,
Боз Рустам ба шӯр меояд,
Мекунад сӯи дашти кин парвоз.

Дар кучое шавад адолат хор,
Дар кучое адовату кин аст.
Дар кучое гар одамизода
Мубталои ҷазои сангин аст;

Дар кучое, ки рӯхи озодон
Мешавад пойкӯби шайтонҳо.
Дар кучое,
ки мешавад саркӯб
Худшиносиву шӯру исьёнҳо,

Мезанад бонг рӯхи Фирдавсӣ;
Боз бояд ба душманон овехт!
Боз ҳам рӯзи гурзу майдон аст,
Боз хуни ҳалол бояд рехт!

Мепарад Рахш ҷониби майдон
Ҳамчу рӯхи шикастнодида.
Рустами ял ба хонаи зинаш —
Рӯхи мардонагии санчида.

Хамчунон бо ғурури мардона
Рӯй пурбим, чашм барқафшон
Дар ҳама ҷангҳои дунёӣ
Пешчанг аст Рустами дастон.

Дар ҳама ҷангҳост ӯ фирӯз,
Аз ҳама ҷанг қаҳрамон ояд.
Гарчи дар «Шоҳнома» ӯ мурдаст,
Гарчи номаш зи бостон ояд;

Гарчи ӯ буд нозиши Эрон,
Ифтихору шукӯҳи дерин буд,
Охирин ҷанги Рустами дастон
Гӯй дар остони Берлин буд...

АРВОҲИ ДОМАНГИР

Мепарад рӯҳи Рустами дастон
Чониби мулки умри ҷовидон.
Рӯҳи Таҳмина — рӯҳи домангир
Мепарад аз қафош бо таъхир.

Аз миёни ғубори умри абад
Акси Сӯҳробӣ ял ба гавҳари чашм
Бингарад сӯи рӯҳи Таҳмина
Рӯҳи Рустам ба узр аз дари чашм:

Васли мо гӯӣ фасли мо будаст,
Эй дарегӣ муҳаббати инсон!
Васли як дам — фироқи якумрӣ,
Ишқи як шаб —
азоби ҷовидон...

Ғарқа дар хоку хун тани Сӯҳроб
Хира тобад даруни чашмонаш.
Норизо аз ҳаёти ҷовидон —
Бинӣ аз зӯри худ пушаймонаш.

Дар лабонаш ҳазору як нафрин
Бар набарду кашокаши шоҳон.
Мепарад гарчи сӯи умри абад
Бар замин бингарад ба сад армон.

Рӯҳи Сӯҳроб — рӯҳи порозӣ
Мекашад ннз аз гиребонаш.
Рӯҳи Таҳмина — рӯҳи домангир...
Мекашад бар замин зи домонаш...

ФИРДАВСӢ ВА ТЕМУР

(Ривоят)

Масти хун бо савлату боди бурут
Чун сӯи Эронзамин лашкар кашид,
Ланг-лангон Темури бедодгар
Бар мазори поки Фирдавсӣ расид.

Бар сари хоки гиромӣ по фишурд,
Мушти хокеро гирифтӯ бод кард.
Баъд байти зерро бо захрханд
Гӯиё аз номӣ худ бунъёд кард:
«Сар аз хок бардору Эрон бубин,
Ба ҷанги далерони Тӯрон бубин!»

Ногаҳон Фирдавсӣ беруи шуд зи гӯр,
Устухонҳо ларз-ларзон аз ғазаб.
Байти зеринро бихонду ғайб зад
Ҳамчу нақши зузанаб дар коми шаб:
«Дар Эрон намондаст шеру паланг,
Ҷаҳонро гирифтаст рӯбоҳи ланг...»

Лол шуд Темур чу санги рӯи гӯр,
Мушкилашро кард осон аскаре:
«Мурдагонаш гар чунин зӯроваранд,
Зиндагонашро чи сон зӯр оварӣ!»

Пирамарде гуфт «гоҳо, ҳазратам,
Мурдаҳо аз зиндаҳо афзалтаранд.
Фатҳи кӯҳ аз фатҳи рӯҳ осонтар аст,
Мурдаҳо аз зиндаҳо пурдилтаранд...»

Қашф нанмояд ситора дар фалак
 Ҳеҷ як ахтаршинос андар ҷаҳон
 Ба умеди он, ки тобад аз само
 Бар сари ӯ бештар аз дигарон.

Шоирӣ ҳам чун расадчӯӣ бувад —
Доимо чӯяд ситора дар Ватан.
То шиносад ахтари иқболи халқ,
Баҳри нафъи худ намегӯяд сӯхан.

Хеч дехкон тухм н-афшонад ба хок
Бо умеди он, ки дар рӯи Замин
Ғайри кишти ӯ нарӯяд майсае,
Нангарад чуз ӯ касе сӯи Замин.

Шоирӣ ҳам бар масал деҳконӣ аст.
Бо умеде корад ў тухми сухан
То бисабзад.

гул кунад, бор оварад
Чун дарахтон дар заминҳои Ватан.

Ҳеч меъморе насозад хонае
Бо умеди он ки дар он одамі
Рӯзи хуш нодида пурғам бигзарад,
Андар олам бенасиб аз оламе.

Шоирӣ ҳам бар масал меъмори аст,
Зиндагиро ҳар нафас дигар кунад.
Аҳли ҷонро дӯсттар бо аҳли ҷон,
Ошиқонро боз ошиқтар кунад.

Эй хок, туро ба ашқи худ нам кардем,
То бар сари ту мотами нан нам кардем.
Мо доғи туро ба хуни дилҳо шустем,
То санги туро дайқали одам кардем.

Хайф аст агар умр шикоре бошад,
Оғод ки дарду доғу оре бошад.
Дар найраҳи ҳайт бо мондани мо
Айб аст агар қадимшуморӣ бошад.

Чун барқ ки дураҳи андар офтоқ,
Бо дилдан оташиро андишан хок.
Монанди уқоб дар само бонд мурд,
Ҳарчанд ки оқибат фуру оӣ ба хок.

У кист ҷавонасту ҷавонӣ накунад?
Бо ҳусни ҷавонӣ дилситонӣ накунад?
Ҳар кӣ ки ҳушидон ҷавонӣ дур аст,
Бехтар бувадо ки зикрдогонӣ накунад.

Борон чу гирифт, гирия буваёд бихуи,
Тундар чу фиғон кашид, фарваёд бихуи.
Ҳар гоҳ ситорае фиғон аз гарди,
Эй ёр, ситораи маро ёд бихуи.

Дарайст равону соҳлаи бенарвост,
Дарайст барошуфтаи соҳла барчост.
Дарай чу бихуишад, бимонад соҳла
Ҳамчун ду лаби, ки аз лаби ёр ҷудост.

Ошуфта дилам, сурӯди нонуфта дилам,
Сӯзонӣ ҳайт дила, нонуфта дилам.
Дар гулшани тирамиз шукӯфтан зӯй,
Дар фасли баҳорӣ зини нашофта дилам.

Нӯшид ба ёди ашқи хастаи ман,
Холӣ накунад чун бӯнастиаи ман.

ҶОМИ ХАЙЁМ

(Рубонӣ)

Хайём, дилат аз дили мо огоҳ аст,
Ҳар як суҳанат суруди дарду оҳ аст,
Байти ту дарест боз бар каҷбаи дил,
Шеъри ту чу умри одамии кӯтоҳ аст.

Хайём, суҳанҳои ту нотакрор аст,
Ҷоми хиради ту ҷовидон саршор аст.
Ҳар кас, ки нахӯрд ҷоми ту, мастӣ кард,
Ҳар кас, ки бихӯрд, оқилу хушёр аст.

Ҷомеву бутеву ошиқӣ — хуш ҳолест,
Соле, ки гузашт бо хушӣ, хуш солест.
Хайём, ба ҳар замона дар базми хирад
Ҷоми ту пур аст, лек ҷоят ҳолист.

Ин субҳ давоми шомии чун зиндон аст,
Ин ханда нишони дидаи ғирӣ аст.
Ҳар чизи наве, ки ҳозирон ёфтаем,
Гумкардан рафтагони пурармон аст.

Мо ҳалқаи байни аввалу анҷомем,
Парвардан асри бисту шири ҳоёмем.
Хайём, ки гуфт, буда безурёте,
Модом ки мо шахнсари Хайёмем!?

Эй хок, туро ба ашки худ нам кардем,
То бар сари ту мотами нав кам кардем.
Мо доғи туро ба хуни дилхо шустем,
То санги туро ҳайкали одам кардем.

Хайф аст агар умр шикоре бошад,
Озод зи дарду доғу оре бошад.
Дар пайраҳаи ҳаёт по мондани мо
Айб аст агар кадамшуморӣ бошад.

Чун барқ яке дурахш андар афлок,
Бо дидаи оташину андешаи пок.
Монанди уқоб дар само бояд мурд,
Харчанд ки оқибат фуру ой ба хок.

У кист ҷавонасту ҷавонӣ накунад?
Бо хусни ҷавонӣ дилситонӣ накунад?
Хар кӣ зи хушиҳои ҷавонӣ дур аст,
Беҳтар бувадо ки зиндагонӣ накунад.

Борон чу гирист, гирия бунъёд бикун,
Тундар чу фиғон кашид, фаръёд бикун.
Хар гоҳ ситорае фитод аз гардун,
Эй ёр, ситораи маро ёд бикун.

Даръест равону соҳилаш бепарвост,
Даръест барошуфтаю соҳил барчост.
Даръе чу бихушкид, бимонад соҳил
Ҳамчун ду лабе, ки аз лаби ёр ҷудост.

Ошуфта дилам, суруди ногуфта дилам,
Сӯхони ҳаёт дида, носуфта дилам.
Дар гулшани тирамаҳ шукуфтан хоҳӣ,
Дар фасли баҳори хеш нашкуфта дилам.

Нӯшед ба ёди хотири хастаи ман,
Холӣ накунад ҷои бинишастаи ман.

Андар сари гӯри ман гузored чу лавҳ
Як соғари вақти мастӣ бишкастан ман.

Ёрон, чу сари қадаҳ ба ишрат оед,
Ёде зи мани сӯхтадил бинмоед.
Ман ток наям, ки тирамаҳ гӯр кунед,
Чун фасли баҳор даррасад, бикшоед.

То ном физой, нафси худро кам кун,
Одамгарӣ кун, валеқ бо одам кун.
Меғуфт даравгаре ба ман вақти дарав:
Чун хӯшан гандум ба замин сар ҳам кун.

Хушбахт касе, ки хизмати ёр кунад,
Ҳар ҷо, ки қадам ниҳод, гулзор кунад.
Зангӯлаи гоҳвораю гирияи тифл
Ҳар субҳ варо зи хоб бедор кунад.

То чанд ту бо гузаштагон менозӣ,
Бо Рӯдакию ба Ҳофизи Шерозӣ?
Вақт аст сари минбари озоди сухан
Хайёми дигар, Ҳофизи дигар сози!

Ҳар чашм, ки наззора кунад, ҷӯё нест,
Ҳар роҳбари савор раҳнаймо нест.
Ҳар ланг нашуд ҷаҳонситон чун Темур,
Ҳар кӯр ба мисли Рӯдакӣ бино нест.

Ҳар қадр шавад пир, ҷавон аст одам,
Як боркаше баҳри замон аст одам.
У рӯи замину рӯи ӯ гардунхост,
Гӯё ки замину осмон аст одам.

Ин хок мисоли модарон меғирьяд,
Дар мотами хокхуфтагон меғирьяд,
Ҳар роҳ, ки нақши бад гузоранд бар ӯ,
Дар зери кудуми нокасон меғирьяд.

Он лаб, ки зи чашмони сиёҳат бўсид,
Аз бўсагаҳи рӯи чу моҳат бўсид,
Баъди ту нахоҳад аз ҷаҳон рӯю лабе,
Берӯю лаби ту хок хоҳад бўсид.

Онҳо, ки ба мисли ҷӯби зарандуданд,
Берун чу тилою аз дарун беҳуданд.
Аз баҳри фиреби чашм рахшанд даме,
Оташ бинамоянд, валекин дуданд.

Гирдоби ҳаёт гурудорам дорад,
Саргаштагиҳои бешуморам дорад.
Гоҳе ба мисоли қарзхоҳони ҳасис
Аз гардани ман чу қарздорам дорад.

Ҳамқисмати ҳар тӯю азо бояд буд,
Дар ғамкадаҳо тарабфизо бояд буд.
Берун зи ғазою беҷазо будан чист?
Он беҳ,
ки ҳамеша дар ғазо бояд буд!

Онҳо, ки барои нафси худ беҳобанд,
Маҳтобшабон чу кирмаки шабтобанд.
Ғофил зи хурушу шӯриши даръёҳо,
Дар соҳили рӯд ҷоҳи обе кобанд.

Хушбахт касе,
ки ном бар ном орад,
Дар иди Ватан ҷону дил инъом орад.
Монандаи кӯлвори қосид ҳар субҳ
Холӣ шаваду ба халқ пайғом орад.

Дар ҷарҳи куҳан бахти нав эҷод кунед,
Ин ҳоки куҳанро ба навӣ шод кунед.
Номе ба харита нест аз деҳан ман,
Ёрон, зи суруди ман варо ёд кунед.

То чархи фалак хаёли мо афзун рафт,
Бисъёр зи дида ашку аз дил хун рафт.
Нашкаста пари Дедалу Икар зинҳор,
Варна ба сӯи фалак Гагарин чун рафт?!

Фархунда касе, ки пардаи дил бидарад,
Бар пардаи чашми гулнигоҳе нигарад.
Пешобагали дамида чун субҳеро
Ҳар кас, ки надид, хоби маргаш бибарад.

Чун коғазӣ солхӯрда афсурда шудем,
Бишкуфта ба бахти халқ,
пажмурда шудем.

Якчанд чу санги осӣ чарх задем,
То мардумӣ нон хӯранд, мо хӯрда шудем.

Хонед ба базми ошиқӣ номаи ман,
Пӯшед ба қомати сиҳӣ қомаи ман.
Сар пои сутуни ростӣ буда маро,
Созед сутуни хонае хомаи ман!

Рӯзе, ки ба дил муҳаббат оғоз кунӣ,
Беболу паре ба арш парвоз кунӣ,
Дар роҳи нишеби умр шав сарафроз,
Пул нест ҷавонӣ,
ки пасандоз кунӣ.

Дардову шигифто, аҷали масҳарабоз
Тафрикаи мурдагон намебинад соз.
Сад зиндадиле бимираду хок шавад,
Дилмурда бурун зи хок мемонад боз.

Имрӯз, ки зиндагонӣ дар хидмати мост,
Бар гардани мост ҳар чӣ неку бади мост.
Нӯшед ба базми косагардонии умр,
Имрӯз, ки коса косаи навбати мост.

То чони ман аз муҳаббат осояд,
Умри дигару чони дигар мебояд.
Ман домани ту ба даст орам рӯзе,
Гар домани осмон ба дастам ояд.

Ин умр, ки дар паноҳи худ мегузарад,
Бо айби худу гуноҳи худ мегузарад.
Аз бом фитад яке, яке аз гардун,
Хар кас зи ҷаҳон ба роҳи худ мегузарад.

Ман соҳиламу роҳбари даръёям,
Хомӯш, вале шохиди тӯфонҳоям.
Аз он ки ба ман рӯд диҳад бўсан сард,
Шодоб, вале ташнаю танҳоям.

Хар гул, ки шукуфад, лаби хандидан мост,
Хар чашма, ки ҷӯшад, дили болидан мост.
Хар барги хазон, ки тирамаҳ мерезад,
Аз камҳавасиҳо гули ночидан мост.

Барвақтӣ будем ё ки дерӣ будем,
Дар базми ҳаёт чашмсере будем.
Бас хӯрда шири хом, пухтем чунон,
К-аз боми фалак ситорагире будем.

То зинда будем, зиндагонӣ кардем,
Бар қасди аҷал ҳама ҷавонӣ кардем.
З-он пеш, ки аз давраи даврон биравем,
Як давр задему давронӣ кардем.

Дар вақти ҷавониям ҷавонӣ кардам,
Бар домани ёд дилфишонӣ кардам.
Афтодам агар, фитодам аз дори баланд,
Бо номи баланд зиндагонӣ кардам.

Гар дард барад, дарди замонат бибарад
Гар об барад, оби калонат бибарад,

Дар ҳавзаи хушкида чӣ заврақ ронӣ,
Бигзор ки тӯфони ҷаҳонат бибарад.

Дар синаи ман мақбараи ҷовидон,
Дар дафтари ман лавҳи мазорест ниҳон:
Бар хотираи ҳама ҷавонмардоне
Чӯ кандаю худ қатрае нохӯрдагон.

Дунё ба мисоли бори ноҳинҷор аст,
Вазнаш ҳама бар дӯши каси пурбор аст.
Аз калла манорасозӣ осон дар он,
Аз ақл манора сохтан душвор аст.

Мероси азизи мурдагонем ҳама,
Аз умр ба умр нардбонем ҳама.
Дар хони замин барои нони хуршед
Ёрони азиз, меҳмонем ҳама.

То чашм задем, офтоб омаду рафт,
Як рӯзи ҳаёт мисли хоб омаду рафт.
Шогирд ба дарси устодаш гӯё
Бедафтару хомаю китоб омаду рафт.

Ёдат зи дилам дар ин шаби тор гузашт,
Чонам ба ҳаёлат аз тағи дор гузашт,
Аммо чӣ кунам, аз ишқ ношукрии мо
Бисъёр гузашту кор аз кор гузашт.

Беқадр бувад ҳар он чӣ доим пайдост,
Боқадр намояд он чӣ тухми анқост.
Бадрӯй намояд он, ки бо мост мудом,
Хушрӯй намояд он, ки дур аз бари мост.

Гарде ҳама аз гардиши гардун хӯрдем,
Дар ишқ ғами Лайлию Мачнун хӯрдем.
Аз синаи модарон ҳама шири сафед,
Аз синаи таърих ҳама хун хӯрдем.

Инсоф кунам, ҳамеша инсоф кунам,
Андар дилам озмуни аъроф кунам.
Обе, ки зи сарчашма гилолуд ояд,
Дар роҳ ба оби дидаам соф кунам.

Як порои санг бас шарархо зояд,
Як заррача инқилоби дунё зояд,
Таърих, барои он ки раҳгум назанад,
Чун модари кӯр тифли бино зояд.

Бечорааму ҳазору як чора кунам,
Дилро пай дилшиносӣ овора кунам,
З-он чӯб, ки аблаҳе тарошад тобут,
Болор ба хона ё ки гаҳвора кунам.

Чандон нахӯрам бода, ки гардам беёд,
Наъра накашам, ки зиндагӣ доду надод.
Наиғ аст ба мастӣ шӯҳра гаштан, аммо
Ҳар кас, ки чу Хайём хӯрад, нӯшаш бод!

Бо оби чабин кунем таъмири замин,
Бо ақл раво кунем тадбири замин.
Дар рӯи замин пой ниҳодан саҳл аст,
Ё тири замин шавем, ё зери замин!

Шаб омаду рӯз омаду умр гузашт,
Аз пеши назар гузашт, аз дур гузашт.
Бисёр давидам аз пайи чун ошиқ,
Ҷанг чу як духтари мағрур гузашт.

Хиште нашудам, ки қаср бунёд кунанд,
Рӯде нашудам, ки боғ обод кунанд.
Як байт шудам, ки вақти мастӣ хонанд,
Аз мастии шоиронаам ёд кунанд.

Дар роҳи ҳаёт тӯшан роҳгузар
Бошад ба фидои роҳ ҷону дилу сар.

Гар кӯр ба раҳ фитод, бархезад боз,
Бино чу фитод, барнахезад дигар.

Имрӯз, ки хастем, диле вола кунем,
Дил ҳадья ба ёри шонздахсола кунем.
Чун окибати кор бимирад хуршед,
Аз мурдани хештаи чаро нола кунем?!

Гаҳвораи хок, нӯҳ фалак зодан туст,
Қайҳонгузарӣ маърифати додан туст.
Ҳар марди фалакситону ахтаргире
Омӯхта раҳсипорӣ дар ҷодан туст.

Бар мадфани модарам чу гул бигзорам,
Ман мӯи сафеди хешро бишморам.
Чун панҷаи хуршед сарам сила кунад,
Аз панҷаи нарми модарам ёд орам.

Дар пайраҳи покӯфтае раҳ синарӣ,
Аз ҷӯян канда оби осон бихӯрӣ.
Ин сон ки тӯй шоири хушкидадимор,
Як барг ба «Бӯстон»-и Саъдӣ набарӣ...

Дар чехраи мо доғи ҷунун меафтад,
Дар пардаи поки чашм хун меафтад.
Истораи мо дар осмон ҷовид нест,
Як рӯз ба хок сарнагун меафтад.

Аз роҳи замин роҳи фалакҳо кобем,
Аз пасти хок арши муалло ёбем.
Дигар натавон нишаст побанди замин,
Шаҳрем, ки дар харитаи Маҳтобем.

Мағзор замин ба одамӣ гӯр шавад,
Лабҳои баҳамрасидагон дур шавад.
Дар оташи ҷанг гармие нест, вале
Чашмони ҳама зи дуди он кӯр шавад.

Рафтию ғами ту мегудозад охир,
Дунъё чу мане намешиносад охир.
Хоҳам, ки суруд хонам, овозам нест,
Якдаста рубоб чун навозад охир!?

Оне, ки ба қатли одам озим бошад,
Якумр таҳи жолаи нафрин бошад.
Онҳо, ки ба батни модарон мемиранд,
Гӯед, ба хунашон кӣ зомин бошад?!

Гӯянд ҷаҳон барои инсон танг аст,
Ин бофтаи сарони бефарҳанг аст.
Дунъё зи барои дӯстиҳост кушод,
Аммо зи барои душманиҳо танг аст.

Қори ҳама кас баробари ҳимати ўст,
Умри ҳама кас нишонаи қимати ўст.
Даҳчанди қад аст ҳайкалу мақбара, лек
Қабри ҳама кас баробари қомати ўст.

Чун рӯд барои хеш раҳ бикшоям,
Чун роҳ ба пой раҳравон сар соям.
Чун дашт ба рӯи каф гузорам дили хеш,
Чун хок гуноҳи ҳамаро бахшоям.

Ҳар кӯҳ, ба мисли ҳайкали подорест,
Кӯҳсори диёр ҳамчу ҳайкалзорест.
Ҳар санги навиштааст як лавҳи мазор,
Ҳар қулла ба ҳайкале чу подеворест.

Бар қасри ҳаёт санги бунъёдам ман,
Як кӯдаки хушноми ҷаҳонзодам ман.
Таърих ба пушторан ман чун боре,
Фарзанди тамоми одамизодам ман!

Бигзор, лабат бисӯзад аз бўсан гарм,
Бигзор, дилат бисӯзад аз оташи ғам.

Ин зиндагӣ сар ба сар чу сӯзишгоҳест,
Дилсӯхта ҳам ноладу пулсӯхта ҳам.

Машғал бишавед дар шаби зулмонӣ,
Сӯзед, ки олам бишавад нуронӣ.
Бар як худи хуршед гарон аст охир
Бар олами беканор нурафшонӣ...

Ҳар гоҳ, ки дар роҳ қадам бишморӣ,
Мекӯш ба рӯи роҳ дил бигзорӣ.
Хушбахтии одамі на оби дарёест,
То кӯза ба сар равӣ, зи дарёе оӣ.

Дар базми хаёл сар ба дастам то субҳ,
Шаббони ҷаҳони хуфта ҳастам то субҳ.
Рӯ ҷониби роҳи бозгашти хуршед
Ҳамчун гули хуршедпарастам то субҳ...

Хоҳам ба ҳама роҳравон роҳи сафед,
Хоҳам ба ҳама шомравон субҳи умед.
Хоҳам, ки ҳама барои дунё бошанд
Чун сабза миёнҷон замини хуршед.

Ёрон ҳама ҷо, вале Ватан дар як ҷост,
Ҳар санги Ватан мисоли ҳайкал зебост.
Олам ҳама ҷо азиз, лекин бар ман
Модар яктост, Тоҷикистон яктост.

Эй рӯд, лаби ту чун лаби ёр, эй рӯд,
Шодоб, вале ташнаи дидор, эй рӯд.
Он оби гузашта боз н-ояд, ки диҳад
Як бўсан обдори такрор, эй рӯд.

Умрам ба алам зи остони ту гузашт,
Чун мурғ зи боми ошъёни ту гузашт.
Гӯянд агар гузашт Лоиқ зи ҷаҳон,
Мапсанду бидон, ки аз ҷаҳони ту гузашт.

Овах, чи шабе, шаби баҳорон имшаб,
Болои сарам ситорарезон имшаб.
Бар чехраи гул то нарасад озоре,
Нармак резад гулнами борон имшаб.

Варзоб хушу ҳавои Варзоб хуш аст,
Ҳар дил зи дили дигар хӯрад об, хуш аст.
Варзоб, ки ҳар гияҳ дар он варзад ишқ,
Бо бодан нобу ёри ноёб хуш аст.

Имшаб чӣ шабе, шаби хинобандон аст,
Лабҳои ақиқи ӯ таҳи дандон аст.
Ҳайратзадаи таомули аҷдодон,
Гирёи дилакаш, вале лабаш хандон аст.

Имрӯз ба мисли меҳмон зуд бирафт,
Аз умри абад даре набикшуд, бирафт.
Дар коми уфук бирафт хуршед фуру,
Ин оташи пуршарор бо дуд бирафт.

Кӯххо ба мисоли одамони боор
Дар посгаҳи замин ҳамеша бедор.
Гарданшаху собитқадаму сарафроз,
Гӯй ки ситодаанд андар тағи дор...

Эй дӯст, ману ту бастан дарди худем,
З-омад шудани ҳамдигар оғаҳ нашудем.
Ҳамсоядилӣ кучову ҳамсоядардӣ?
Ҳамсоя будему лек бесоя будем.

Ин субҳи баҳор чун дили болида,
Хуршед ба мисли чехраи хандида.
Ҳар сабза — хати сабзи ҷавони ошиқ,
Ҳар ғунча — лаби ҳанӯз нобӯсида.

Эй чашма, ту аз дили замин меой,
Бар ҳоҷати ташнагон яқин меой.

Ии сои ки туй чу ашки мо полуда,
Е аз дили марди раҳмгин меой?

Ман точи чаҳонаму вале беточам,
Даръёдиламу ба чашмаҳо мӯхточам.
Умрам ба шитоб ҳамчу даръё чорист,
Ман соҳиламу селихӯри амвочам.

Фархунда касе, ки ёр бо ёр шавад,
Аз хоби саҳар ба бўса бедор шавад.
Овезад агар, ба зулфи ёр овезад,
Гар ҳалқан зулф ҳалқан дор шавад.

Ии одамиён агарчи аз ҳам дуранд,
Дар расму адаб ба ҳамдигар ноҷӯранд,
Ноне бихӯранд чумла аз як гандум,
Сармаст ҳама зи оби як ангуранд.

Ман кӯи муроди чумла раҳдуро нам.
Дар кӯрараҳон асокаши кӯро нам.
Ҳар гоҳ ба хок мурдае биспоранд,
Ман дар дили хештан варо гӯро нам.

Уммеда беҳӣ зи умр дорам як умр,
Ман ҳосили неку бад шуморам як умр.
Дар роҳи арӯси орзу чун домод
Гулдаста ба даст интизорам як умр.

Бар пирии навҷавон бибояд гирист,
Бар кӯрии ошиқон бибояд гирист.
Бар мотами мурдагон чӣ суд аз гирия?
Бар гуссан зиндагон бибояд гирист!

Ободгари чаҳони вайрон моем.
Дуњъёй чӣ лозим аст, худ дуњъеъм!
Бегона наем, гарчи дурем ба дил,
Фарзанди ҳамон як Одаму Ҳаввоем.

Баъд аз сари ман чаҳон чӣ сон хоҳад буд?
Баъд аз сари ман чаҳон ҳамон хоҳад буд.
Чашмони ҳазини ман зи ҳар мисраи ман
Бар чашми накӯён нигарон хоҳад буд.

Ман бода хӯрам, пеши рухи сода хӯрам.
Бо дилбари симсоқи озода хӯрам.
Чун зиндагӣ гоҳ-гоҳ фиреб асту ғиром,
Ман ҷои фиреби зиндагӣ бода хӯрам.

Дарьёдиламу ташналабе пайдо нест,
Шуд об дилам, зи соҳиле парво нест.
Эй ёр, наой кӯза дар сар бари об,
Як рӯз биёӣ, ки дигар дарьё нест.

Дарьё, дарьё! Чун ман шитобон дарьё,
Ҳамчун дили ман ҷамъу парешон дарьё.
Чун ошиқи гапношунави савдой
Аз хонаи хештан гурезон дарьё...

Эй Шарк, ту ибтидон хатту қаламӣ
Дарвозаи офтоби зарриналамӣ.
Албурз! Ту ё обидани Фирдавсӣ,
Ё минбари шеърӯ шоирони Аҷамӣ.

Эй кӯх, барои санги ту ҷон додем,
Садҳо сари нозанин ба қурбон додем.
Аз баҳри ту, эй замини мероси Шарк,
Мо умри азизи худ гаравгон додем.

Таърих ба ҷустуҷӯӣ то раҳ омӯхт,
Сад нахли қаде буриду гулхан афрӯхт.
Дар оташи кӯрдуди соли сиюҳафт
Донед магар, кутуби Айний ҳам сӯхт?!

Дарьё, дарьё! Ту мисли мой, дарьё!
Бо модари хеш бевафой, дарьё!

Худ зодаи чашмаю гурезон аз ӯ,
Худ зодан кӯху з-ӯ чудой, дарьё!

Бар кӯи мурод чун барам роҳамро,
Бори дилу сарборни ҳамроҳамро?
Охир ба чӣ қодуӣ баробар созам
Ғамхон дарозу умри кӯтоҳамро?!

Ҳар субҳ зи нав ман ба ҷаҳон меоям,
Навошику навхату ҷавон меоям.
Ҳар шаб зи ҷаҳон чу одаме дарғузарад,
Ман субҳ чу ҷойгири он меоям.

Он қадр шитоб мекунад ин дили ман,
Гӯӣ ки ҷама ҷаҳон бувад маътали ман.
Он қадр чу бод беқарорӣ дорад,
Гӯӣ ки ба бод меравад ҳосили ман.

Ман боз ба роҳ мебароям имрӯз,
Дарвозаи субҳ мекушоям имрӯз.
Аз баҳри ҳазор соли баъди сари худ
Кутби раҳи умр менамоям имрӯз.

Ҳар кас, ки ба нисбате забардаст шавад,
Аз шӯхрати ӯ ба номи мо қасд шавад.
Ҳар қадр баландтар барояд хуршед,
Он қадр аз ӯ сояи мо паст шавад.

З-ин хок, ки шоирон сар афроштаанд,
Дар мазрааҳо тухми сухан коштаанд.
Ман коми дили хеш ситонам аз шеър,
Чун коми маро ба шеър бардоштаанд.

Дарьё маталаб, ки оби дарьё шӯр аст,
Ошиқ маталаб, ки чашми ошиқ кӯр аст.
Шамъе, ки турост, беҳтар аз сад хуршед,
В-он ёри хунукрӯӣ беҳ аз сад хур аст.

Маъюс машав, баҳор меояд боз,
Бар шохан гул ҳазор меояд боз.
Гар умри гузашта бори дигар н-ояд,
З-ӯ ёди висоли ёр меояд боз.

Андар кафи дастам осмон меғунчад,
Дар синаи ман баҳри дамон меғунчад.
Аммо зи ҷаҳон сер наям ман, ҳарчанд
Дар косаи ҷашми ман ҷаҳон меғунчад.

Ҳарчанд ҷаҳонгиру батадбирам ман,
Дар гӯр ба худ чизе намегирам ман.
Ҳарчанд ҷаҳон қариб саросар об аст,
Рӯзе ба азоб ташна мемирам ман.

Девори ҷаҳон аз дили одам будаст,
Фарбеҳии хок аз гили одам будаст.
Ҳар ҷой, ки раҳ ба сӯи қабристон аст,
Як вақт раҳи манзили одам будаст.

Майдони ҳаёт сахнаи бозӣ нест,
Ҷовид аз ӯ каси сарфарозе нест.
Фирдавсӣ агарчи зиндаи ҷовид аст,
Он қадр зи «Шоҳнома» худ рози нест.

Донам, ки ҷаҳон номи маро кам ҷуяд,
Нақши қадамам зи рӯи раҳхо шӯяд.
Аммо зи қалам қаламчае хоҳам сохт.
То бар сари гӯри ман дарахте рӯял.

Гар мурдани мо оқибати тақдир аст.
Шодем, давоми умри мо дар шеър аст.
Гар сер надида зиндагиро биравем,
Шодем, ки зиндагонӣ аз мо сер аст.

Бас рӯз гузашту рӯзгорам бигузашт,
Бас шом гузашту қадри ёрам бигузашт.

Гуфтам, ки дилам ҳаме ҷавон хоҳад буд,
То мижа ба ҳам задам, баҳорам бигузашт.

Якчанд дар ин ҷаҳон ҷавон бояд буд,
Як банд суруди ҷовидон бояд буд.
Як умр агар ҷаҳон ҷавонӣ надиҳад,
Як умр ҷавонии ҷаҳон бояд буд.

Дар зиндагӣ сӯхтан — нишони ман буд,
Урдугаҳи шоирӣ — ҷаҳони ман буд.
Ҳар чиз, ки ёфтам, рабуданд аз ман,
Ҳар чиз наёфтам, азони ман буд.

Девонаву мастиву хуморӣ, эй дил,
Осуда маро намегузорӣ, эй дил.
Кӯбӣ дари синаро чу дасти ёре,
Е соати умри ман шуморӣ, эй дил?

Фаръёд, қариб ними умрам рафтаст,
Айёми ҷавонӣю гурурам рафтаст.
Шуд ҷоштгаҳу гуруб дорад дар пай,
Хуршеди сабоҳи носабуррам рафтаст.

Толен бадам зи толен равшани туст,
Гар рӯз надидаам, зи нодидани туст.
Поям ба лаби гӯр расад ҳам рӯзе,
Дасти мани дилкашол бар домани туст.

Даръёи равони кӯҳсорам, эй гул,
Аз кӯҳ ба дашт раҳсипорам, эй гул,
Холо ки маро канори серобе ҳаст,
Як бор бирӯй дар канорам, эй гул.

Парвози баланд болу пар меҳоҳад,
Урдугаҳи шоирӣ хунар меҳоҳад.
Олиҳан шеърӣ хуб на лофу газоф,
Мачнунсифативу шӯру шар меҳоҳад.

То мулки сухан вақти расидан дер аст,
Қаҷқӯли гадост табъи ман — носер аст.
Рӯзе, ки ду байте нанигорад дастам,
Чун шохи шикастаи дарахти пир аст.

Роҳе, ки маро ба кӯи мақсуд барад,
Аз байни ҳазор оташу дуд барад,
Ишқе, ки марост, ё расонад ба мурод,
Е колбадам ба рӯи тобут барад.

Эй кӯхи баланд — қомати кишвари ман,
Дилзиндаю сарсафед чун модари ман.
Ман мегузарам, ту ҷовидон хоҳӣ буд,
Ояд ба сарат ҷиҳо зи баъди сари ман?!

Дар фасли ҳазон қадри баҳорон гузарад,
Аз баъди вафот қадри ёрон гузарад.
Рӯзе, ки ба ёри номувофиқ бирасем,
Қадри ҳама ҷабри дӯстдорон гузарад.

Еди ту кунам, ҳазони ман сабз шавад
Бому дари ошъёни ман сабз шавад.
Чун нахли қадӣ ту аз хаёлам гузарад,
Сад нахли умеди ҷони ман сабз шавад.

Ҳарчанд зи дард рӯзу шаб месӯзӣ
Аз шӯълаи оҳ сина меафрӯзӣ,
Аз ҷумлаи рафтагону бозомадагон
Рӯзи ту хуш аст, ошиқи меҳнатрӯзӣ!

З-ин дашти дароз корвон мегузарад,
Бар дӯш ҳама суду зиён мегузарад,
Ҳарчанд ҳама аз ин ҷаҳон мегузарад,
Бадбахт касе, ки бенишон мегузарад.

Дар кӯраи пургудоз хомӣ, эй дил,
Сарчашмаи назму бенизомӣ, эй дил,

Аз карда пушаймону зи нокарда малул,
Якумр тамоми нотамомӣ, эй дил.

З-ин роҳи нишеб то кучо хоҳам рафт?
Як рӯз зи даҳр норизо хоҳам рафт.
Ҳарчанд ба нисбате расидам ба мурод,
Аз кӯи мурод норасо хоҳам рафт.

Ҳоло, ки баҳорам нагузаштаст, биё,
Ҳоло, ки хуморам нашикастаст, биё.
Ҳоло, ки ба ёди рӯи хуршедвашат
Хуршеди ҳаётам нанишастаст, биё!

Боғе, ки нахӯрда об, монад бебар,
Чӯбе, ки насӯхт, худ нагардад аҳгар,
Шеъре, ки зи сӯзу шарари дил холист,
Тифлест, ки мурда зода бошад модар.

Гумроҳ чу раҳ ёфту шуд худ сарвар,
Еде накунад зи панди раҳбар ба сафар.
Хуршедпараст чун пазад, бар хуршед
Рӯ н-овараду сачда насозад дигар.

Гумкардаи кӯр ёфтаи биноест,
Бероҳии гумроҳ роҳи доноест.
Бинӣ чу дурусттар — ба ҳар даври замон
Дар нисбати дигарон яке мавлоест.

Як умр миёни оташу обам ман,
Аз тобиши ранги умр бетобам ман.
Ноёфтаам накӯтар аз ёфтаҳост,
Хуршедмисол аз пай маҳтобам ман.

Чун даргузарам, рӯҳи маро шод бикун,
Номам ба забон биёру фаръед бикун.
Ҳар гоҳ, ки чоми май фитод аз дастат,
Аз чоми шикастан дилам ёд бикун.

Дардо, аламо, ки оқибат мемирам.
Беҳуда бувад пеши ачал-тадбирам,
Доруи намурдан аст мурдан хушном,
Ман қасди ачалро зи амал мегирам!

Пирони хирад ба ҳар замоне буданд,
Бар миллати хеш тарҷумоне буданд.
Ғар ҳикмати халқ ганчи бесоҳиб буд,
Онҳо ба мисоли посбоне буданд.

Имрӯз туро қасри забарҷад созанд,
Таъриф кунанд, аз ту Муҳаммад созанд.
Чун даргузарему гӯрҳамсоя шавем,
Қабри ману ту баробари қад созанд.

З-ин олами рафтуо пайҳам биравем,
Аз шодӣ гаҳеву гоҳ аз ғам биравем.
Пеш ор шароби арғувон то аввал
Аз худ биравему баъд з-олам биравем!

То чанд ту ганчи бостон мечӯӣ?
Истораи нав зи осмон мечӯӣ?
Ман начми аёнаму намебинӣ ҳеч,
Чун даргузарам, маро чӣ сон мечӯӣ?

Онҳо, ки надоранд сару мағзи тамом,
Ғиранд ҳама ҳалоли моро ба ҳаром.
Онҳо, ки ба кори нек кӯтаҳдастанд,
Бар тӯҳмати мо забондарозанд мудом.

Донам, ки агар пагоҳ мемирам ман,
З-олам ҳама қасди хеш мегирам ман.
Ҳар чиз, ки дорам, ҳама афканда бар об,
Чун об ба ҳоли хеш мегирьям ман.

Якчанд дар ин ҷаҳон зи худ пайдо шав,
Бар хусну ҷамоли зиндагӣ шайдо шав.

Сино нашавӣ ҳам, азми синой кун,
Мачнун нашавӣ ҳам, ошиқи Лайло шав.

Дар даҳр яке моху яке чоҳ шавад,
Гумроҳ якеву дигаре роҳ шавад.
Ҳар фард дар ин ҷаҳон мақоме дорад,
Якчашма ба шаҳри кӯрҳо шоҳ шавад.

То дил нашикаст, орае нашикаст,
То ҳолӣ зи май нашуд, сабӯе нашикаст,
То об нахӯрд ташна аз рӯи равон,
Лабташнагияш зи оби рӯе нашикаст.

Ҳар кас ба ҷаҳон вазифадор омадааст,
Е баҳри вазифа интизор омадааст.
Гӯй ҳамаро ба рӯи раҳ модар зод,
Зеро ҳама кас ба чашми чор омадааст.

Имрӯз туй ба табъи айём писанд,
Гӯй ту савораю замон аспӣ саманд.
Ҳони ту зи нону ҳони ман пур аз ҷон,
Ту бони баланд дорӣ, ман нони баланд.

Афсонаи ман ба кӯю бозоре нест,
Парвонаи ман ба шамъи руҳсоре нест.
Як ёр маро ба гайри ман дӯст надошт,
Ҷуз ман зи барои ман вафодоре нест.

Ҷуз модари ман ба ман касе ном надод,
Ҷуз меҳнати ман ба ман касе ком надод.
Оромии ман ҳама зи беоромист,
Оромӣ ба ман як нафас ором надод,

Бар ростварои нӣз хатар меояд,
Бар нафърасои нӣз зарар меояд.
Ғаҳ-гоҳ ба неки носипос аст ҳаёт,
Бар гардани ҳам нӣз табар меояд.

Гар бори дигар чавонӣ оғоз кунам,
Пинҳон биравам ба кӯят, овоз кунам.
Ебам дили ту аз дили шаб то сари субҳ,
Чашми сахаре зи чашми ту боз кунам.

Онҳо, ки ба макри ишқ ёрат шумаранд,
Махмур ба чашми пурхуморат нигаранд,
Мағрур машав, ки меҳрубонони дурушт
Як гул бидиҳанду сад баҳорат бибаранд.

Дар олами савту шеъру пандам зоданд,
Монанди манора сарбаландам зоданд.
Аммо ба ҳама шахсарию лоқайдӣ
Чун кӯҳ ба хок пойбандам зоданд.

Бигзор ҷаҳон ҷои далерон бошад,
Хони ҳама одамон пур аз нон бошад.
Бигзор дар ишқ дарди ҳичрон бошад,
Дар шеър ҳамеша шӯру исъён бошад!

Онҳо, ки ба худбаҳой афсона шуданд,
Девон нанавишта зуд девона шуданд.
Аввал зи ҳавас азми раҳи маҳ карданд,
Охир ба ҷароғи хира парвона шуданд.

Обат бидиҳанд то ки обат бибаранд,
Шабхуш бикунанд, лек хобат бибаранд.
Он қадр гаҳе роҳнамоят бошанд,
То аз сари об бар саробат бибаранд.

Мардум ҳама аз гумони худ метарсанд,
Аз душмани ноаёни худ метарсанд.
Гӯянд ба беҳи гӯш: қач дору марез,
Пайдост, ҳама зи ҷони худ метарсанд.

Дар дафтари ман хуни дилам хоҳад монд,
Дар хоки Ватан мушти гилам хоҳад монд.

Дар чашми ҳама аҳли назар сурати ман,
Дар чашми ман акси қотилам хоҳад монд.

Шӯрида дилам талошгаҳ мецоҳад,
Пои ҳунарам азоби раҳ мецоҳад.
Дастам гули хуршед бичӯяд аз хок,
Парвонаи ман чароғи Маҳ мецоҳад.

Он, к-ӯ шикам аз музди сухан сер кунад,
Дар гуфтани шеъри вақт таъхир кунад.
Аз баъди қарори маҷлису кунгураҳо,
Пайваста ду-се калимаро шеър кунад.

Кӯрӣ ту ба айби хешу бинои касӣ,
Гул баҳри худӣ, барои кас хору хасӣ.
3-одам шуданиву гоҳ одам нашавӣ,
3-одам шуданиву гоҳ ба одам нарасӣ.

Эй ёр, биёву хонабодам кун,
Чун мисраи шеъри Рӯдакӣ ёдам кун.
Имрӯз зи баски охири сӯғдам ман,
Пайванд ба даҳр насли аҷдодам кун.

Як мушт зи хоки модари хушназарам,
Мушти дигаре зи хоки поки падарам.
Чун ҳаёми воқасинашон бар фарзанд,
Резед ба гӯри ман, чу ман даргузарам.

Хар кас, ки наёфт роҳи соҳибназарон,
Бояд биравад ба маҳфили бебасарон.
Хар кас, ки забони модариро гум кард,
Бояст, ки гум шавад зи хоки падарон!

Ман мисли китоби кӯҳнаву фарсуда,
Гӯён ҳамӯшу будаи нобуда,
Хар кас, ки бихонд, ҷилди ман нав бикунад,
Хар кас, ки нахонд, хонадам беҳуда.

Ерон, ёрон, маро агар медонед,
Аз дур фақат ба як назар медонед.
Доништи шумо ҳама гумон асту хато,
Зеро ки маро чу рахгузар медонед.

Овози туро ба гӯш мегирам ман.
Бар қисмати ту хамӯш мегирьям ман.
Ман боиси шӯрбахтии ту будам,
Бори гунаҳам ба дӯш мемирам ман.

Дар лаҳзаи талх ид мебояд кард,
Шодию фараҳ падид мебояд кард.
Бо бахти сафед то ки ҳамранг шавӣ,
Бас мӯи сияҳ сафед мебояд кард.

Эй ашк, ту сарчашмаи мақсудам шав,
Эй нола, паёми рӯзи беҳбудам шав,
Эй хома, асон фасли пириям бош,
Эй шеър, ту зангӯлаи табутам шав!

Якпахлуяму худсараму бебокам,
Густоҳаму бериёяму шаккокам.
Чун тахти баланди кӯҳ бетахтам ман,
Бемансабу бениёз мисли хокам.

Аз об баромадӣ, танат ларзон аст,
Хар қатраи об дар танат марчон аст.
Он пайкари туст, ё паи таъбире
Хобе, ки ба об гуфта бошам, он аст?

Он фасл чи фасли шӯру исьёне буд,
Дил хамчу танӯри оташафшоне буд.
Чуз бўсан фасли шонздаҳсолагият,
Дигар ҳама хар чӣ буд, нодонӣ буд.

То чанд фиғон кашидаву оҳ кунем?
Гоҳе гила аз пою гаҳ аз роҳ кунем?

Ин умр, ки худ ба таври худ кӯтоҳ аст,
Аз кӯтаҳие чарош кӯтоҳ кунем?

Шӯрида дилам майли сарафрозӣ кард,
Азме қаламам ба шеърпардозӣ кард.
Аммо чӣ қадар ки ман забон омӯхтам,
Он қадр забон бо сари ман бозӣ кард.

Ночӯрии оламе зи ночӯрии мост,
Ҳар роҳ, ки дур бошад, аз дурин мост.
Ҳар ганҷ, ки дар кӯҳ ниҳон аст ҳанӯз,
Аз кӯҳ маҷӯ айб, ки аз кӯрин мост.

Моем на аз қабилаи раҳгузарон,
Моем на аз тоифаи беҳунарон.
Дар навбати худ қалам ба даст омадаем,
Таҳрир кунем то хатон падарон.

Умри гузарон хоҳӣ-нахоҳӣ гузарад,
Мағзор, ки то ба рӯсиёҳӣ гузарад.
Бар подшаҳон ҳасад мабар, эй содда,
То ҳар нафасат ба подшоҳӣ гузарад.

Бе мову ту даҳр номукаммал будаст,
Мӯхтоҷ ба мо ҷаҳони маътал будаст.
Ҳар кас зи хатон умр тарсад, ўро
Худ зода шудан хатон аввал будаст.

Ерон, ба сари мазори ман нола кунед,
Бар мотами рӯзгори ман нола кунед
Бар мотами рӯзгори ман нола чӣ суд?
Бар мурдани ёдгори ман нола кунед.

Ҳар кас пан нафси хештан кор кунад,
Боз ор базе гӯяду бозор кунад.
Дар даҳр касе наёфтам, к-аз раҳи ақл
Аз беҳунарини хеш иқрор кунад.

Моро зи барои бахти олам зоданд,
Бар захми замона мисли марҳам зоданд.
Аввал зи барои меҳнату ғам зоданд,
Охир зи барои айши як дам зоданд.

Ин модари даҳр оқилон кам зояд,
Ҳар лаҳза шумори нокасон афзояд.
Аз ҷумлаи Фирдавсӣ кам ояд ба ҷаҳон,
Аз ҷумлаи Маҳмуд ҳазорон ояд.

Ошиқ ҳама кас, валеқ Маҷнун яктост,
Олам ҳама сангзору зар кампайдост.
Шӯр аст тамоми оби укҷёнусҳо,
Як чашмаи кӯҳсори мо беҳ з-онҳост.

Шеърё, ки зи мағзи дилу ҷон мегӯям,
Оё пай умри ҷовидон мегӯям?
Дехқон на пай умри абад кишт кунад,
Ман ҳам суҳане чу деҳқон мегӯям.

Афзун бувад аз савоби ман тақсирам,
Ҳам беш бувад хатоям аз тадбириам.
Ҳарчанд ки майли ман ҳама бар некист,
Дар байни гуноҳҳо назарногирам.

Озод набудаам зи озодии хеш,
Обод набудаам зи ободии хеш.
Бадбахтам аз он ки будаам якроҳа,
Хушбахтам зи он ки будаам ҳодии хеш.

Бас дурру гуҳар дар дили дарьёи ман аст,
Бас нури саҳар дар дили шабҳои ман аст.
То ҳар суҳани ман аз пай дилёбист,
Ҷамъияти дилҳо дили танҳои ман аст.

Аз худ биравед то ба олам бирасед,
Аз худ гузаред то ба одам бирасед.

Хар хандан баъди гиръя кони садаф аст,
Эй бедардон, ба қимати ғам бирасед.

Аз ор ва ё зи кор мемирам ман,
Бар хочати рӯзгор мемирам ман.
Чун аскари гумном пай ҳифзи Ватан
Беҳайкалу бемазор мемирам ман.

Чоми дили ман зи дасти ёрон бишикаст,
Паймонаи ман дар раҳи паймон бишикаст,
Бар дӯстиҳои дӯстон бовари ман
Душвор ба даст омаду осон бишикаст.

Аз ёр чудо шудему танҳо мурдем,
Савдозада гаштему зи савдо мурдем,
Чун кӯзаи мо зи санги соҳил бишикаст,
Мо ташначигар дар лаби дарёе мурдем.

Моем гаҳе муборизи майхона,
Паймон бикунем дар сари паймона.
Чун ҳамри шабона бигзарад аз сари мо,
Фардо нигарӣ ҳама зи ҳам бегона.

Модар, модаро, ту ибтидоям будӣ,
Ҳам қимати қомати расоям будӣ.
З-аввал ту намезодӣ, наmemурдам ман,
Гӯе ки ту низ нитиҳоям будӣ.

Дар фасли баҳор ё зимистон мурдем,
Ё вақти ҳазони тирамоҳон мурдем.
Ё баҳри ҳаёт ҳар нафас чун ошик
Чон додаву чон додаву бечон мурдем.

Аз хок шудему хоксорӣ кардем,
Аз санг шудему бурдборӣ кардем.
Аз шеърӣ Ачам шудем номӣ ба ҷаҳон,
Бо пири Ачам бодагусорӣ кардем.

Онҳо, ки зи умр нони осон хӯрданд,
Дар лаҳзаи вопасин пушаймон мурданд.
То низ ба зери хок доро бошанд,
Симу зари худ ба хок пинҳон карданд.

Бедордилам зи толеи хуфтаи хеш,
Хурсандтарам зи шеъри ногуфтаи хеш.
Гар фош шавад касе зи бикшодани роз,
Ман фош шавам зи рози бинхуфтаи хеш.

Аз бозии кӯдакон хушам меояд,
Аз хандаи беғамон хушам меояд.
Чун чуфти кабӯтаре бубинам дар бом
Ҳамлонаю ҳамзабон, хушам меояд.

Гар ёр ба мо назар надорад, чӣ кунем?
Хокистари мо шарар надорад, чӣ кунем?
Мо бандан ёру ӯ ба мо сардор аст,
Сардор валек сар надорад, чӣ кунем?

Даръёи равонаму наям сарвари хеш,
Аз санг ба санг мезанам ман сари хеш.
То боз расам ба қадри раҳомӯзон,
То ёд кунам зи сйлии модари хеш.

Модар, модаро! Шири сафедам додӣ,
Дунъё баумедасту умедам додӣ.
То бар сари ман чӣ ояд аз бешу камӣ,
Ту дар сари гаҳвора навидам додӣ

Мо хасми амониву сафоро бикушем,
Бадҳохи таронаву наворо бикушем.
Моем бар он, ки мурдаро зинда кунем,
Аммо на бар он, ки зиндаҳоро бикушем.

Бунъёди ҷаҳон ҳама зи бунъёди ман аст,
Ободии даҳр аз тани ободи ман аст.

Хар гоҳ, ки шеърӣ оташин ғамро сӯхт,
Донед, навиштаҳои аҷдоди ман аст.

Дар синаи ман диле ҳақиқатхоҳ аст,
Аз дарди тамоми мурдагон огоҳ аст.
Андар дили ман зинда шаванд аҷдодон,
Саҳни дили ман ту гӯӣ махшаргоҳ аст.

Монанди замин шебу фарозӣ дорам,
Аз пасти хеш сарфарозӣ дорам.
Аз коғазӣ нонавиштаи пок чу дил
Оинаи хештаншиносӣ дорам.

Эй беҳабар аз шукӯҳи доғи дили мо,
Наздик биё даври чароғи дили мо,
То талхӣ зиндагӣ гуворо ёбӣ,
Як чуръа бинӯш аз аёғи дили мо.

Ерони ҷавониям, кучоед, кучо?
Ин кадр зи ҳам дур чароед, чаро?
Аввал ҳама ҷамъ мисли дарёё будем,
Имрӯз чу шоҳоба чудоед, чудо.

Ҳамболини ёру ёди дигар дорем,
Аз бӯи дигар димоғ хуштар дорем.
Аз дарди фишори умр дар синаи мо
Дил нест, вале умеди дилбар дорем.

Имрӯз ба ҳок мурдае биспурдем,
Гӯӣ ки дар он дақиқа мо ҳам мурдем.
Як санг ниҳода бар сари марқади ӯ,
Некиву бадии хешро бишмурдем.

Гӯинд агар, суханфурӯшӣ гӯем,
Сим аст сухан, тило — ҷамушӣ гӯем,
Аммо сухане, ки бояд аз минбар гуфт,
Дар ҳолати мастӣ беҳгӯшӣ гӯем.

Ҳар кас, ки зи худ забондарозе бошад,
Бо модари хеш носипосе бошад.
Имрӯзаи мост зодан дирӯза,
Субҳонаи мо зи нони посӣ бошад.

Дуньё ба мисоли ёри бадпаймон аст,
Дилдода зи доғи ҳаҷри ӯ бирӣён аст.
Доғе, ки ба рӯи Моҳ мебинӣ, чист?
Маҷмӯан доғи синан мардон аст.

Дарьёи дилам бурун зи соҳил рафтаст,
Ере, ки зи дида рафт, аз дил рафтаст.
Умре, ки бирафт дар суроғи раҳи умр,
Оё ба кадом роҳу манзил рафтаст?!

Умрам ба ҳазор кӯю барзан бигузашт,
Бо тирашабону рӯзи равшан бигузашт.
Аз дасти дилам умри сарам кӯтах шуд,
Аз ман бигузашт ҳар чӣ бар ман бигузашт.

Домоду арӯс ҷон ба ҷонанд имшаб,
Дар даҳр фақат ду кас ҷавонанд имшаб.
Гар зиндагӣ қасди дурин онҳо дошт,
Аз зиндагӣ қасди худ ситонанд имшаб.

Ҳар роҳ барои дидани дуньёест,
Ҳар ҷашм даре ба олами забоист.
Ҳар субҳи нав аст рӯнамон хуршед,
Ҳар рӯз дари кушодаи фардоест.

Дуньё, ки ҳазор ҳилаву сӯз кунад,
Моро ба фиреб дастомӯз кунад.
Гар кӯзаи пуштро кунад гӯр дуруст,
Ў қомати сарви ҳамаро кӯз кунад.

Он рӯз мабод шоире пир шавад
Аз ҷони худу ҷони ҷаҳон сер шавад.

Чӯед чу маъдан аз дили ӯ сухане
Рӯзе бирасад, ки чустанаш дер шавад.

Гар марди хунар писанди даврон гардад,
Ваҷҳе ба ҳасуди нотавагон гардад.
Шоҳе, ки пур аз бор бувад, ё шиканад,
Ё хомталоши раҳгузoron гардад.

Онҳо, ки фақат гирди сари хум гаштанд,
Жӯлида ба хок, радди мардум гаштанд.
Он умр, ки гум шудааст дар мастихо,
Он қадр бичустанд, ки худ гум гаштанд.

Ман омадаам паи ҷаҳонафрӯзӣ,
Дунёе накунад вале ба ман дилсӯзӣ.
Ман сабзаи парвардан хуршедам, лек
Хуршед маро боз бисӯзад рӯзе.

Ин дам, ки насиби мост, дар фардо нест,
Ин дам гузарон, вале фардо шуданист.
Чун об ба ҳар ҷӯй набояд рафтан,
Боре ба муроди хештан бояд зист!

Ман дар дили дӯстон баҳор овардам,
Ман дар дили ошиқон хумор овардам.
Аз гумшудагони ишқ дар дашти фироқ
Пайғому салому ёдгор овардам.

Аз кӯчаи мо арӯсу домод гузашт
Ду ошики дар ҳаёт навшод гузашт.
Дар оина оҷанги ҷабин бишмурдам,
Айёми ҷавонии ман аз ёд гузашт.

Сабзинанигор, хотамат хоҳам буд,
Ҳамқисмати ҳар бешу камат хоҳам буд.
Донам, ки якумр дӯстам хоҳӣ дошт,
Як боркаши бори ғамат хоҳам буд.

Ман шебу фарози роҳхоро чӣ кунам?
Бе дарди ту солу моҳхоро чӣ кунам?
Бе дарди ту шеърҳои ман бедардист,
Бе сӯзу гудоз оҳхоро чӣ кунам?

Бар дарди дилам дарди диле дармон аст
Ҳар мушкили ман зи мушките осон аст.
Ҳар кас зи ҳаёт умри осон хоҳад,
Ҳам зиндаю ҳам мурданӣ ӯ яксон аст.

Ерони ҷавониям ҳама пир шуданд,
Аз дорумадори зиндагӣ сер шуданд.
Дил бохта дарди дил гирифтанд зи умр,
Аз ҷумла **хатон худ батадбир** шуданд.

То гум нашавӣ, касе наҷӯяд номат,
То дур набошӣ, нарасад пайғомат.
Таърих ҳамеша пухтакор аст чунон,
Қ-оғози туро бичӯяд аз анҷомат.

Даръёи пуроб шуру тӯфон дорад,
Ҳар марди пурифтихор исьён дорад.
Чоҳил зи ҳасад даруни худро бихӯрад,
Оқил зи хирад фарохмайдон дорад.

Аз баҳри ниёзу дард зоданд маро,
Дар рӯи ғубору гард зоданд маро.
Бадбахтам аз он, ки нестам фарзона,
Хушбахтам аз он, ки мард зоданд маро.

Якчанд ҷавони шӯху саркаш бошем,
Савдозадаи ишқи париваш бошем.
Гӯянд, ки мушти хок монад з-оташ,
То хок шавем, бояд оташ бошем!

МУНДАРИҶА

Хоки Ватан	3
Таърих гувоҳ аст	6
Оли Сомон	9
Айнӣ	11
Китъаи шеър	14
Шеъри нав	16
Китобҳои шаҳид	18
Баъд аз ҳазор сол	20
Таманно	22
Ифтихор	24
Шир	26
Мо баҳри дилшиносон шеъру тарона ҳастем	27
Ман намемирам	28
Нӯшбод	30
Чу Турсунода бо боли замона	32
Баландихо	34
Ғанҷи кӯҳсорон	36
Ҷавонмардӣ	38
Ҷоман бухорӣ	39
Ҳамдарди кӯҳистон	40
Душанбе	41
Деҳи кӯчида	43
Пахта	45
Достони дастҳо	47
Суруди меҳнат	49
Деҳқони хокпош	51
Мӯйсафедон	53
Падарам, эй падари деҳқонам	55
Кӯҳистон	57
Китоби сангин	59
Шукр гӯям зиндагиро бо ҳама ширину талх	60
Ҳостам муддате зиям бедор	62
Ҳар касе буд зиндагифрӯз	64
Ба ёдбуди Гагарин	66
Вакт	68
Марсияи Хуршед	70
Қористон	73
То дил накунал ҷард, надонӣ, ки дилат ҳаст	77

Дил	78
Намаки халк	81
Ғазали бонбони пир	84
Аз хато, аз ғурур, аз таъхир	86
Хира-хира ёдам онд дар ғамон	88
Қарадорем аз осмону замин	90
Чавонии падарон	92
Хамсолони паровари ман	94
Афсонаи чавонӣ	96
Худон судиёни бастонӣ	97
Араб гӯнаи Синоро гурӯҳе	99
Бӯялӣ — бикради нақуфрҷом	101
Нарафт ӯ як қадим берун аз Шероз	102
Барон устод Бонӣ	104
Агар берахбалад бошӣ	105
Ман чавонам	106
Тарона	108
Беччагӣ	110
Беччагини бекасу танҳо гузашт	112
Дар беччагӣ	113
Боз меоҳидм, ки аз ин қўлики нодон шаним	114
Духтари дед	116
Эй чавонӣ	118
Сутуди хайрбод	120
Замин	122
Окх, ки замини модаронро	124
Силсила	125
Бонёфт (ё ғазале барон худ)	127
Фаронди кўхсор	129
Ғазали дариё	131
Ошқам бар сари афроктае	133
Қадди одим ба лаҳзаи мурдан	135
Чу аз модар ба дунё омадам ман	136
Чу афтад ахтаре аз боми гардун	137
Ташнагӣ	138
Ало, шодоб соҳилҳо	139
Раккос	141
Мо солхўрда ҳастем ё сол хўрда моро	143
Бимон то дар дили покат дили мин ошён монад	144
Бикунти гумшуда	145
Ишқи анвал кўраи сармонада	147
Ту хушбахтӣ?	149
Шайи тўй	151
Мо кўдакам, кўдаки нодону содлом	153

Равам бегаҳ лаби даръё нишинам	155
Гарчи ҳамсояему ҳамдаврои	157
Як зумра касон пир таваллудшудагонанд	159
Чавонему хушиҳои чавониро намедонем	160
Танҳой	161
Ошиқоне баланд меғуянд	162
Раҳгузар	164
Борони тирамоҳ	166
Барфу борон рехт дарҳам ҳамчу дарди ошиқӣ	167
Ошиқон — шоирони бедевор	168
Дар зарҳали уфук хуршед ғарк шуд	170
Дар тобу табат бинам, беҳоби шабат бинам	171
Ту осмони манӣ	172
Ман зиндаям ба хотири дидори орзу	173
Агар тирам ба сар борад, турс ман дӯст медорам	174
Миёни ин ҳама ғавғои ҳастӣ	175
Шоире қолабист эҳсосаш	177
Қадри шоир	179
Боз як рӯзи ғаму шодӣ гузашт	181
Ба ҳар ҷое, ки ман рафтам	183

НУРИСТОНИ НОРАК

Бунёдгоҳи кохи нур	185
Бунёдкорон	187
Суруди тунелкорон	188
Кӯчиён	190
Сутунҳо	192
Ҳамосан чашму ҷароғ	194

МОДАРНОМА

Ба модарам	196
Нону насиб	199
Модар	201
Фарзандон	203
Қарз	206
Муноҷот ба модар	208
Ҷоман ғадой	210
Ту монанди замин танҳой, модар	212
Дар шаби борон	214

ИЛҲОМ АЗ «ШОХНОМА»

Писари ҳаждаҳуми Кова	217
Рӯҳи Раҳш	219
Фурури Рустам	221
Пуштбонӣ	223
Гиръи Кова бар ҳаблаҳ писараш	225
Навҳан Таҳмина бар Сӯҳроб	226
Охири ҷанги Рустам	228
Арвоҳи домангир	230
Фирдавсӣ ва Темур	231
Васияти Фирдавсӣ	232

ҶОМИ ХАҶЕМ

Рубоиёт	234
-------------------	-----

Лоик Шерали

КАМЕННЫЕ СТРАНИЦЫ

(на таджикском языке)

Муҳаррир А. Азизов
Муҳаррири ороиш Т. Королёва
Муҳаррири техники Е. Цыпи
Мусахҳеҳ Ш. Ашӯрова

ИБ № 567

Ба матбав 28.03.80 супурда шуд. Ба чопаш 25.08.80 имзо
шуд. КЛ 03310. Формати 70×100¹/₃₂. Қоғаз типогра-
фин № 1. Гарнитурави адабӣ-бадеӣ. Чопаш барҷаста.
Ҷузъи чопи шартӣ 10,97. Ҷузъи нашрию ҳисобӣ 8,48+
вк. 0,30. Адади нашр 25000. Супориши № 996. Нарҳаш
1 с. 30 тин.

Душанбе, нашриёти «Ирфон», кӯчаи Айнӣ, 126.

Матбааи № 1 Комитети давлатии РСС Тоҷикистон онд
ба корҳои нашриёт, полиграфия ва савдои китоб.

Душанбе, хибони Ленин, 37.